

รายงาน

ของ

คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจ
ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์”

๑๗	๑๒	สปท.

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด่วนที่สุด

ที่ (สปท) ๕๖๖ | ๖๖๖๐

(สำเนา)

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน นั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ	ประธานกรรมการ
๒. พลเอก อภิชาติ เพ็งญูกุล	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก วัฒนา สรรพานิช	ที่ปรึกษากรรมการ
๕. พลเอก ธวัช จารุกุล	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. พลเอก ชัยชาญ ช้างมงคล	โฆษกกรรมการ
๗. นางถวิลวดี บุรีกุล	โฆษกกรรมการ
๘. นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	กรรมการ
๙. พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	กรรมการ
๑๐. พลอากาศเอก อนาวิน ภิรมย์รัตน์	กรรมการ
๑๑. นายธงชัย ลีออดุลย์	กรรมการ
๑๒. นายอภิรักษ์ ซื่อธานุวงศ์	กรรมการ
๑๓. พลเอก ธงชัย สาระสุข	กรรมการ
๑๔. นายเดชาภิวัฒน์ ณ สงขลา	กรรมการ
๑๕. นายพงศ์ศักดิ์ งามสันต์	กรรมการ
๑๖. พลตำรวจโท อาจิม โชติวงศ์	กรรมการ
๑๗. นายธานินทร์ ณะอม	กรรมการ
๑๘. พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข	กรรมการ
๑๙. พลเอก สุรเดช เพ็ญเจริญ	กรรมการ
๒๐. พลเอก สสิน ทองภักดี	กรรมการ
๒๑. พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	เลขานุการกรรมการ
๒๒. นายอนุสิษฐ์ คุณากร	เลขานุการกรรมการ
๒๓. นายศานิตย์ นาคสุขศรี	เลขานุการกรรมการ

อนึ่ง พลเอก ชัยชาญ ช้างมงคล และพลเอก สติน ทองภักดี ได้มีหนังสือแจ้งความประสงค์ ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐ ส่งผลให้สมาชิกภาพการเป็นกรรมการสิ้นสุดลงตามข้อ ๙๑ (๓) แห่งข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘

และในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๖/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่ประชุมมีมติแต่งตั้ง พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรวิทย์ เป็นกรรมการ แทนตำแหน่งที่ว่างลง

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษารายงานเรื่อง “การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์” ตามแผนการปฏิรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดินเสร็จแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และ หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ

(ยงยุทธ สารสมบัติ)

ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

สำนักกรรมการ ๒
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๑๐
โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๑๐

دنۇفل/رۇاڭ
رۋىۋىررەن/فېمپ
پىرەسلىتىش/تىررەۋ

สำเนาถูกต้อง

ว่าที่ร้อยตำรวจตรี

(อาพัทธ์ สุขะนันท์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒
แทนเลขานุการกรรมการ

สารบัญ

รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

เรื่อง “การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์”

๑. แผนการปฏิรูป	๑
๒. หลักการและเหตุผล	๑
๓. สถานการณ์การบังคับคดีของไทยในปัจจุบัน	๘
๔. สภาพปัญหา	๑๕
๕. กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง	๒๑
๖. ประเด็นการปฏิรูป	๓๖
๗. ข้อเสนอการปฏิรูป	๓๗
๘. กำหนดเวลาปฏิรูป	๔๓
๙. แหล่งที่มาของงบประมาณ	๔๕
๑๐. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๔๕
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๔๕

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก อำนวยการหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการบังคับคดีล้มละลาย
ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓
- ภาคผนวก ข สถิติด้านการบังคับคดีและวางทรัพย์ค้างไปประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ –
๒๕๖๐
- ภาคผนวก ค เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น
สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย
- ภาคผนวก ง สรุปผลการประชุม เรื่อง “การเสนอความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้ง
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน” วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ และวันที่ ๓
เมษายน ๒๕๖๐

ภาคผนวก จ รายนาม

๑. คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
๒. ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหาร
ราชการแผ่นดิน
๓. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐ
๔. ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐ

รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
เรื่อง “การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์”

.....

๑. แผนการปฏิรูป

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐได้นำเสนอแผนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ใน ๔ ประเด็นสำคัญ ได้แก่

- (๑) การกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน
- (๒) การทบทวนและจำแนกบทบาทภารกิจภาครัฐ
- (๓) การออกแบบโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสมกับภารกิจต่าง ๆ ของภาครัฐ
- (๔) การพัฒนากลไกหรือเครื่องมือในการสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

จากแผนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่า การทบทวนบทบาทและภารกิจภาครัฐเป็นประเด็นการปฏิรูปสำคัญประเด็นหนึ่งที่จะช่วยยกขึ้นมาพิจารณาศึกษา โดยเฉพาะการถ่ายโอนภารกิจภาครัฐให้ภาคเอกชนหรือภาคส่วนอื่นรับไปดำเนินการ อันจะเป็นการลดบทบาทภารกิจภาครัฐ และเป็นการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนหรือภาคส่วนอื่นได้เข้ามามีบทบาทภายใต้การกำกับดูแลของภาครัฐ ซึ่งจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ และประโยชน์สุขของประชาชน ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าวคณะกรรมการจึงได้พิจารณาศึกษาภารกิจการบังคับคดีล้มละลายของกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม เป็นกรณีตัวอย่าง เพื่อเสนอแนวทางการถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายให้ภาคเอกชนรับไปดำเนินการแทน โดยจะเป็นการปรับบทบาทของกรมบังคับคดีจากผู้ปฏิบัติ (Operator) มาเป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) ซึ่งจะช่วยลดบทบาทภารกิจของกรมบังคับคดีและเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลของกรมบังคับคดี ซึ่งจะเป็นการพัฒนากระบวนการบังคับคดีล้มละลายให้เป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. หลักการและเหตุผล

๒.๑ แนวคิดในการปรับบทบาทภารกิจภาครัฐ

นับแต่ พ.ศ. ๒๕๔๕ อันเป็นช่วงเวลาที่มีการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการไทยครั้งสำคัญ ระบบราชการไทยได้เริ่มดำเนินการทบทวนและปรับลดบทบาทภารกิจภาครัฐมาโดยตลอด เพื่อนำไปสู่การมีภาครัฐที่มีขนาดเล็กลง โดยมีเป้าหมายให้รัฐดำเนินการเฉพาะบทบาทภารกิจหลักที่สำคัญ จำเป็น และมีความคุ้มค่าในการดำเนินการเท่านั้น ในขณะเดียวกัน มีการส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก และสร้างความเข้มแข็งให้ภาคส่วนอื่นสามารถรองรับการถ่ายโอนภารกิจที่รัฐ

ไม่จำเป็นต้องดำเนินการ โดยเฉพาะภารกิจทำให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ส่วนท้องถิ่นและเอกชน มีความพร้อมที่จะดำเนินการได้เองโดยไม่เกิดผลเสียหายต่อประเทศชาติโดยรวม และคงไว้ซึ่งความเป็นธรรมในสังคม ซึ่งจะส่งผลให้โครงสร้างภาครัฐมีขนาดเล็กกลางและเหมาะสมสอดคล้องตามความจำเป็นของภารกิจ

๒.๑.๑ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๐)

เนื่องจากการบริหารราชการแผ่นดินในแบบเดิมไม่สามารถตอบสนองและรองรับกับความสลับซับซ้อนและพลวัตของการบริหารกิจการบ้านเมืองในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรมีการปรับปรุงโครงสร้างให้มีขีดสมรรถนะและความยืดหยุ่นคล่องตัวสูง ดำเนินการจัดระเบียบความสัมพันธ์ของการบริหารราชการในทุกระดับให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีความเป็นเอกภาพ รวมทั้งสามารถบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงการทำงานในมิติและภาคส่วนต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยให้มีการดำเนินการดังนี้

- ให้มีการทบทวนการจัดโครงสร้างองค์การของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น เพื่อรองรับกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปและยุทธศาสตร์การปฏิบัติงาน รวมถึงพยายามปรับรูปแบบการทำงานให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวโดยดำเนินการปรับเปลี่ยนให้หน่วยงานในส่วนกลางมีขนาดที่เล็กกลางและมุ่งเน้นเฉพาะภารกิจงานวิเคราะห์ในเชิงยุทธศาสตร์การวางนโยบาย และมาตรฐานการปฏิบัติงาน การติดตามและประเมินผลการวิจัยและพัฒนาการสนับสนุนในเชิงวิชาการ

- จัดให้มีการโอนถ่ายภารกิจงานในเชิงปฏิบัติการออกไปยังหน่วยงานในระดับภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ให้มีการทบทวนความจำเป็นในการมอบหมายให้แต่ละส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินงาน และยุบเลิกส่วนงานและแผนงาน/โครงการที่ไม่มีความจำเป็นลง โดยอาศัยวิธีการตรวจสอบความคุ้มค่าของการใช้จ่ายเงินงบประมาณ เพื่อนำทรัพยากรไปจัดสรรให้ในส่วนที่มีความจำเป็นมากกว่า และ/หรือ เปิดให้ผู้ให้บริการอื่น ๆ เช่น ธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาไม่แสวงหากำไรเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทน

๒.๑.๒ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕)

มีการตั้งเป้าหมายถึง “ระบบราชการไทยที่พึงประสงค์” ซึ่งจะต้องให้คุณค่าและความสำคัญในการมุ่งเน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการทำงาน โดยต้องรับฟังความคิดเห็น ตอบสนองความต้องการและอำนวยความสะดวก ลดขั้นตอนและภาระในการติดต่อของประชาชน และปรับเปลี่ยนบทบาทของระบบราชการให้เป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ไม่เป็นผู้ดำเนินการ เสียเองหรือคงมีอำนาจมากเกินไป รวมทั้งระบบราชการต้องมีขนาดกำลังคนและใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม ไม่พยายามเข้าแทรกแซงและขยายตัวเกินไปจนเป็นภาระของประเทศ หรือมีผลกระทบต่อภาคส่วนอื่น และสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยในส่วนของการปรับรูปแบบการทำงานภาครัฐนั้น ให้ดำเนินการดังนี้

- ปรับรูปแบบการทำงานให้มีลักษณะเชิงบูรณาการ เกิดการแสวงหาความร่วมมือ และสร้างเครือข่ายกับฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ด้วยการจัดระบบบริหาร ราชการให้เอื้อต่อการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายกับภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ ในลักษณะเป็นภาคี/พันธมิตร/หุ้นส่วนในการจัดบริการสาธารณะ โดยการส่งเสริม ผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน การประสานกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและ องค์กรประชาชนในลักษณะการบริหารงานในรูปแบบเครือข่าย (Networking) เน้นการทำงานแบบ หุ้นส่วนระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนในงานบริการสาธารณะ (Public – Private Partnership - PPP) โดยศึกษาความเป็นไปได้ในการร่วมทุนในโครงการพัฒนาสำคัญ ๆ ของประเทศ

- ปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของภาครัฐ ให้มีขนาดที่เหมาะสม (Rightsizing) เกิดความคุ้มค่าและรองรับกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลาย ซับซ้อนมากขึ้น โดยให้ดำเนินการทบทวนบทบาทภารกิจของภาครัฐให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ยกเลิกภารกิจที่ไม่จำเป็น ถ่ายโอนงานบริการบางอย่างของรัฐให้เอกชน หรือท้องถิ่นดำเนินการแทน

- เสริมสร้างให้หน่วยงานภาครัฐมีความตื่นตัว ตอบสนอง และไวต่อการเปลี่ยนแปลง มีการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น คล่องตัว สามารถปรับตัว และมีความคิดริเริ่ม ทนต่อสถานการณ์และความท้าทายต่าง ๆ ได้ โดยส่งเสริมให้ส่วนราชการมีการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อ ยกกระดับขีดความสามารถในการปฏิบัติงานและส่งมอบบริการสาธารณะ

๒.๑.๓ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๑)

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) เพื่อเป็นกรอบ ทิศทางสำคัญที่มีเป้าหมายร่วมกันกับทุกภาคส่วนเพื่อจะผลักดันนโยบายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเป้าหมายหลักที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขัน ของประเทศ เพื่อหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง ลดความเหลื่อมล้ำที่เน้นการ พัฒนาอย่างทั่วถึง เป็นธรรม สู่การเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เร่งสร้างสมดุลและปรับระบบ บริหารจัดการภายในภาครัฐ ให้สามารถฉีกกำลังเป็นระบบครบวงจรและพร้อมเข้าสู่ประชาคม อาเซียน ดังนั้น การพัฒนาระบบราชการไทยในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๑ จะรองรับยุทธศาสตร์ ประเทศดังกล่าว โดยมีการกำหนดกลยุทธ์และมาตรการพัฒนาระบบราชการไทยให้พร้อมต่อการ ขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุเป้าหมาย มีการปรับสมดุลในการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่นอย่างมีคุณภาพ ด้วยการส่งเสริมระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและภาค ประชาชน โดยการทบทวนบทบาทภารกิจและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้เหมาะสม ถ่ายโอน ภารกิจงาน และกิจกรรมที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องปฏิบัติเองให้ภาคส่วนต่าง ๆ โดยส่งเสริมให้หน่วยงาน ราชการทบทวนบทบาทและภารกิจของตนให้มีความเหมาะสม โดยให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชน มุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคส่วนอื่น การถ่ายโอน ภารกิจบางอย่างที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินงานเองให้ภาคส่วนอื่น รวมทั้งการสร้างความร่วมมือหรือ ความเป็นภาคีหุ้นส่วน (Partnership) ระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่น

โดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่าแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยฉบับต่าง ๆ ได้กล่าวถึงการปรับบทบาทและภารกิจของภาครัฐในทิศทางเดียวกันมาโดยตลอด ด้วยการเสนอให้มีการปรับโครงสร้างภาครัฐให้มีขนาดเล็กลง โดยมีแนวทางดำเนินการที่หลากหลายและเป็นระบบ ตั้งแต่การส่งเสริมกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลโดยมุ่งผลักดันให้ส่วนราชการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้วยการพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้ปฏิบัติงานที่ทรงความรู้ การปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงาน ตลอดจนการปรับลดบทบาทภารกิจภาครัฐด้วยการแสวงหาความร่วมมือจากภาคส่วนอื่นๆ ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชน เพื่อเข้ามาจัดทำบริการสาธารณะแทนรัฐ โดยเฉพาะในการให้บริการสาธารณะที่เมื่อคำนวณและเปรียบเทียบต้นทุนในการให้บริการของภาครัฐแล้ว เห็นว่าการให้ภาคส่วนอื่นเข้ามาดำเนินการให้บริการสาธารณะ จะสร้างประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่ามากกว่าการให้ภาครัฐดำเนินการ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นของสังคมได้เข้ามามีบทบาทในการจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง ภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของภาครัฐ อันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐและประโยชน์สุขของประชาชนต่อไป

๒.๒ นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑ นโยบายของรัฐบาล สมัยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นโยบายที่ ๑๐ การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

“๑๐.๑ ปรับปรุงระบบราชการในด้านองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และท้องถิ่น ทบทวนการจัดโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนหรือลักลั่นกันหรือมีเส้นทางการปฏิบัติงานที่ยืดยาว ปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้ทันสมัยโดยนำเทคโนโลยีมาใช้ แก้ไขกฎระเบียบให้โปร่งใส ชัดเจน สามารถบริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนจัดระบบอัตรากำลังและปรับปรุงค่าตอบแทนบุคลากรภาครัฐให้เหมาะสมและเป็นธรรม ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารจัดการภาครัฐแบบใหม่การตอบสนองความต้องการของประชาชนในฐานะที่เป็นศูนย์กลาง และการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นวางใจในระบบราชการ ลดต้นทุนดำเนินการของภาครัฐกิจเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับนานาชาติประเทศ และการรักษาบุคลากรภาครัฐที่มีประสิทธิภาพไว้ในระบบราชการ โดยจะดำเนินการตั้งแต่ระยะเฉพาหน้าไปตามลำดับความจำเป็น และตามที่กฎหมายเอื้อให้สามารถดำเนินการได้”

๒.๒.๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ก) หมวดนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา ๖๘ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

มาตรา ๗๕ วรรคสอง รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภค หรือการจัดทำบริการสาธารณะ

มาตรา ๗๖ รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนา เจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

ข) หมวดการปฏิรูปประเทศ

มาตรา ๒๕๘ ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(๓) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐและแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน

๒.๒.๓ ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙)

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่น โดยดำเนินนโยบายการคลังและการเงินให้มีความสอดคล้องกัน รักษาวินัยการเงินการคลังและเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน และสร้างความเชื่อมั่นใน ต่างประเทศ พัฒนาระบบการเงินของประเทศให้มีประสิทธิภาพ และสามารถให้บริการประชาชนทุกระดับ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ และโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชน

- ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ การให้บริการทางการศึกษา การให้บริการด้านการเงิน การให้บริการด้านสุขภาพ การให้บริการด้านโลจิสติกส์และการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งเป็นฐานความร่วมมือในเอเชีย

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐ โดยการทบทวนบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาครัฐให้มีความเหมาะสม ถ่ายโอนงานให้ภาคส่วนอื่น เพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพในการปฏิบัติราชการและสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ

๒.๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

โดยที่ปรากฏว่าเศรษฐกิจไทยขยายตัวต่ำกว่าศักยภาพอย่างต่อเนื่องเป็นเวลายาวนานปี ทั้งจากผลกระทบของเศรษฐกิจโลกซบเซาและข้อจำกัดภายในประเทศเองที่เป็นอุปสรรคต่อ

การเพิ่มผลิตภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งฐานเศรษฐกิจภายในประเทศขยายตัวซ้ำ
 ดังนั้น จึงจำเป็นต้องดำเนินการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
 ของประเทศ ซึ่งรวมไปถึง

- การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนและอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนให้
 สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย รวมทั้งพัฒนาสังคม
 ผู้ประกอบการ

- การพัฒนาระบบการเงินของประเทศให้สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถใน
 การแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ การค้า และการลงทุน

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

โดยที่ระบบการบริหารจัดการในภาครัฐยังขาดประสิทธิภาพ จึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญ
 ต่อการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง ทั้งการให้บริการประชาชนยังไม่ได้มาตรฐานสากล การบังคับใช้
 กฎหมายที่ขาดประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและการให้บริการของท้องถิ่นขาดความโปร่งใส ระบบ
 และกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถอำนวยความสะดวกและเป็นธรรม ดังนั้น จึงมี
 ความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐ ให้มี
 ความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่า สามารถให้บริการประชาชนในรูปแบบ
 ทางเลือกที่หลากหลายและมีคุณภาพ โดยกำหนดหลักการและแนวทางในการยุบเลิกภารกิจหรือปรับลด
 หน่วยงานบริหารราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคให้เหลือเพียงการปฏิบัติภารกิจเฉพาะที่ไม่อาจมอบ
 ให้ราชการบริหารส่วนภูมิภาคดำเนินการแทนหรือไม่สามารถถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ
 ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ธุรกิจเพื่อสังคม ภาคประชาสังคม หรือชุมชนและประชาชนรับไป
 ดำเนินการแทนได้ พร้อมกับเกลี้ยหรือโอนบุคลากรและงบประมาณให้สอดคล้องกับภารกิจที่ถ่ายโอนไป

๒.๒.๕ ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

ก) ยุทธศาสตร์ด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ในแผนงานพัฒนาโครงสร้างและ
 ระบบบริหารจัดการเพื่อบริการประชาชนของกระทรวงยุติธรรม ได้บรรจุเรื่องโครงการต่างๆ ที่อยู่ใน
 ความรับผิดชอบของกรมบังคับคดี ดังนี้

- โครงการปรับบทบาทและรูปแบบการให้บริการ (Business Model) ของกรมบังคับ
 คดีจากผู้ปฏิบัติงาน (Operator) เป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) (ริเริ่มหน่วยงานบริการรูปแบบพิเศษ
 (SDU))

- โครงการปรับปรุงพัฒนาเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (ริเริ่ม)

- โครงการจัดตั้งสำนักฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชนและ
 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Institute of Civil Enforcement Officer and Trustee) เพื่อพัฒนาองค์
 ความรู้บุคลากรและเพื่อเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพ

ข) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในแผนงานส่งเสริมบทบาทกระบวนการยุติธรรมไทยสู่เวทีสากล ได้บรรจุเรื่องพัฒนางานบังคับคดีเพื่อเอื้อต่อการจัดอันดับความยาก – ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) และแผนงานปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของประเทศโครงการพัฒนากฎหมาย กฎ และระเบียบด้านการบังคับคดีให้มีความทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

๒.๒.๖ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals - SDGs)

เป้าหมายที่ ๑๖ การส่งเสริมสังคมที่สงบสุข ยุติธรรม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ

๒.๒.๗ การจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ของธนาคารโลก

ประกอบด้วยตัวชี้วัดจำนวน ๑๐ ตัวชี้วัด ตั้งแต่การเริ่มธุรกิจจนถึงการปิดกิจการ โดยกรมบังคับคดีมีส่วนรับผิดชอบตัวชี้วัดดังต่อไปนี้

ตัวชี้วัดที่ ๙ การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts) โดยเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรมและกรมบังคับคดี

ตัวชี้วัดที่ ๑๐ การแก้ไขปัญหาการล้มละลาย (Resolving Insolvency) เป็นตัวชี้วัดที่กรมบังคับคดีรับผิดชอบโดยตรง โดยจะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการทำงาน เพื่อให้มีมาตรฐานสากล เกิดความรวดเร็ว และมีสัดส่วนการได้รับชำระหนี้ (recovery rate) ที่เพิ่มขึ้น

๒.๒.๘ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖

คณะรัฐมนตรีได้กำหนดมาตรฐานการทบทวนบทบาทภารกิจของส่วนราชการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยสามารถสรุปหลักการในการปรับบทบาทภารกิจภาครัฐ ได้ดังนี้

(๑) ให้ส่วนราชการดำเนินการทบทวนบทบาทภารกิจหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ พร้อมทั้งเปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนของสังคมอย่างกว้างขวางโดยให้จำแนกบัญชีรายการภารกิจดังกล่าวออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

- ภารกิจที่จะต้องยุบเลิก เนื่องจากหมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต

- ภารกิจที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินการเองและสมควรจะต้องถ่ายโอนให้ภาคส่วนอื่น ๆ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความพร้อมของภาคส่วนอื่น ๆ ในการเข้ามาดำเนินการแทนภาครัฐด้วย

- ภารกิจที่ภาครัฐยังคงต้องดำเนินการอยู่ต่อไป ซึ่งครอบคลุมทั้งภารกิจในปัจจุบันและภารกิจใหม่ที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต

(๒) สำหรับภารกิจที่ยังคงต้องดำเนินการอยู่ต่อไป หลักจากที่ได้มีการยุบเลิกหรือถ่ายโอนแล้วให้ส่วนราชการการดำเนินการจำแนกภารกิจออกเป็น ๒ ประเภท เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงระบบงานและการบริหารกำลังคนให้สอดคล้องกันต่อไป กล่าวคือ

- ภารกิจหลัก (Core functions) ซึ่งหมายถึงงานตามกฎหมาย/นโยบายหรืองานที่หากไม่ดำเนินการจะทำให้ส่วนราชการนั้นไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์การจัดตั้ง เช่น งานให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย งานอนุมัติ อนุญาต งานบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย งานจัดการข้อพิพาท ข้อร้องเรียน งานจัดบริการสาธารณะ เป็นต้น

- ภารกิจรอง (non – core functions) ซึ่งหมายถึงงานให้การสนับสนุนทางวิชาการ (technical support) และงานสนับสนุนทางบริหารจัดการ (administrative support) เช่น งานกฎหมายและระเบียบ งานแผนงาน งานวิจัยและพัฒนา งานเทคโนโลยีสารสนเทศ งานวิเทศสัมพันธ์ งานสารบรรณ งานการเงิน บัญชีและพัสดุ งานบุคลากร งานฝึกอบรม งานเลขานุการ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ภารกิจรองดังกล่าวอาจมีลักษณะเป็นภารกิจหลักของบางส่วนราชการก็ได้ขึ้นกับสภาพเงื่อนไขและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงานนั้น

๓. สถานการณ์การบังคับคดีของไทยในปัจจุบัน

๓.๑ ภารกิจหลักของกรมบังคับคดี

ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดให้กรมบังคับคดีมีภารกิจเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามคำสั่งศาล การชำระบัญชีตามคำสั่งศาล การวางทรัพย์ และการประเมินราคาทรัพย์สิน โดยดำเนินการยึดอายัด จำหน่ายทรัพย์สิน รวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ตลอดจนกำกับการณ์ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เพื่อให้เจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้เสีย ได้รับการชดใช้จากลูกหนี้อย่างเป็นธรรม โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการบังคับคดีแพ่งตามคำสั่งศาล
- (๒) ดำเนินการบังคับคดีล้มละลายตามคำสั่งศาล
- (๓) ดำเนินการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามคำสั่งศาล
- (๔) ดำเนินการตรวจสอบสิทธิทางบัญชีของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อรับส่วนแบ่งจากคดีตรวจสอบค่าใช้จ่าย และเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการบังคับคดี
- (๕) ชำระบัญชีห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือนิติบุคคลในฐานะผู้ชำระบัญชีตามคำสั่งศาล
- (๖) รับวางทรัพย์จากลูกหนี้หรือผู้มีสิทธิวางทรัพย์
- (๗) ดำเนินการประเมินราคาทรัพย์สิน
- (๘) ดำเนินการเกี่ยวกับการเดินหมาย คำคู่ความ หนังสือ หรือประกาศของศาลหรือหน่วยงานในสังกัดกรม

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมายหรือตามคำสั่งศาล

๓.๒ บทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลาย

สำหรับกระบวนการการบังคับคดีล้มละลายนั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ได้กำหนดขั้นตอนการบังคับคดีตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ โดยบุคคลที่มีความสำคัญในการบังคับคดีล้มละลาย คือ “เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์” ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมให้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับคดีล้มละลายหรือปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า “เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์” หมายความว่าตลอดถึงบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ให้ปฏิบัติการแทน ซึ่งบทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะแตกต่างกันตามประเภทคดีที่รับผิดชอบ ซึ่งโดยหลักแล้วประเภทคดีที่มีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้ามาเกี่ยวข้องแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ คดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

สำหรับบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการบังคับคดีล้มละลาย เป็นเสมือนการรวบรวมเอาหน้าที่ของบุคคลหลากหลายอาชีพมารวมไว้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เช่น การควบคุม สั่งการ กำกับดูแลให้การบังคับคดีสำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายซึ่งเป็นการใช้อำนาจรัฐ นอกจากนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารธุรกิจและด้านการบัญชี เพื่อให้สามารถจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ลูกหนี้และเจ้าหนี้ เป็นต้น^๑ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ได้บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการดำเนินการกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายไว้หลายประการ ได้แก่

๑) อำนาจหน้าที่ในฐานะเจ้าพนักงานของรัฐ

เป็นอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปที่จะกำกับดูแลกระบวนการบังคับคดีล้มละลาย ให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ในคดีล้มละลายจนถึงเวลาที่ศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลาย ไม่ว่าจะเป็นอำนาจหน้าที่ในการประกาศแจ้งคำสั่งต่าง ๆ ของศาล เช่น คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดลูกหนี้ คำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายหรือคำสั่งศาลให้ยกเลิกการล้มละลายของลูกหนี้ เป็นต้น การสอบสวนเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ การจัดการประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกในคดีล้มละลาย การจัดการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย

๒) อำนาจหน้าที่ในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้

ในคดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ บัญญัติให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจในการจัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำ

^๑ รศพร สุขสมพร, “การศึกษาความเป็นไปได้ในการถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้แก่ภาคเอกชนดำเนินการ,” (หลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) รุ่นที่ ๑๔ วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, ๒๕๕๓), น. ๑.

การที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไป นอกจากนี้ยังมีอำนาจในการเก็บรวบรวมและรับเงินหรือทรัพย์สินซึ่งจะตกได้แก่ลูกหนี้ หรือซึ่งลูกหนี้มีสิทธิจะได้รับจากผู้อื่น ซึ่งในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ดังกล่าว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดการกิจการของลูกหนี้ที่ยังค้างอยู่ให้เสร็จสิ้นไป ในกรณีที่กิจการของลูกหนี้นั้นเป็นกิจการหรือธุรกิจที่ต้องมีการจัดการต่อไปให้เสร็จสิ้น

(๒) การยึดอายัด ขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ ตลอดจนดำเนินการต่าง ๆ ในกรณีที่มีผู้ร้องขัดทรัพย์

(๓) การพิจารณาคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ทั้งหลายที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้เข้ามาว่าเป็นหนี้กันจริงหรือไม่ และเป็นหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายได้หรือไม่

(๔) ในฐานะคู่สัญญา ได้แก่ ในกรณีที่ลูกหนี้ไปทำสัญญาต่างตอบแทนกับบุคคลภายนอกก่อนที่ลูกหนี้จะล้มละลาย ซึ่งลูกหนี้ยังคงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อคู่สัญญาอยู่ เมื่อคู่สัญญากับลูกหนี้ร้องขอ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องพิจารณาว่าจะยอมรับทรัพย์สินหรือสิทธิตามสัญญานั้นหรือไม่

(๕) กรณีที่ลูกหนี้มีสิทธิเรียกร้องให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินแก่ลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจหน้าที่ในการทวงถามให้บุคคลนั้นชำระหนี้ ตลอดจนดำเนินการฟ้องร้องบังคับคดีจนได้เงินหรือทรัพย์สินนั้นมา

(๖) ในกิจการที่ได้ทำไปแล้ว เป็นกรณีที่ก่อนที่ลูกหนี้จะถูกฟ้องให้ล้มละลาย ลูกหนี้ได้กระทำหรือยินยอมให้มีการโอนทรัพย์สินหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการฉ้อฉลหรือโดยมุ่งหมายให้เจ้าหนี้คนใดคนหนึ่งได้เปรียบเจ้าหนี้อื่น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจที่จะเพิกถอนการกระทำเช่นนั้นได้ เพื่อให้ทรัพย์สินกลับเข้าสู่กองทรัพย์สินของลูกหนี้ดังเดิม

๓) อำนาจหน้าที่ในฐานะเป็นคู่ความในคดีและเป็นทนายความ

ในคดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ กำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจแต่เพียงผู้เดียวในการประนีประนอมยอมความ เพื่อให้ตกลงระงับข้อพิพาทที่ลูกหนี้มีอยู่ต่อบุคคลภายนอกให้เสร็จสิ้นไปฟ้องร้องคดีใด ๆ ที่ลูกหนี้ถูกโต้แย้งสิทธิหรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ นอกจากนี้ หากลูกหนี้ยังคงมีคดีค้างพิจารณาอยู่ในศาลไม่ว่าจะเป็นโจทก์หรือจำเลย หากเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจหน้าที่ในการเข้าว่าคดีแทนลูกหนี้ทั้งในฐานะเป็นตัวความและทนายความในคดี

๔) อำนาจหน้าที่ในการสอบสวนพยานหลักฐานในสำนวนคำขอรับชำระหนี้

กล่าวคือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่ตรวจสอบคำขอรับชำระหนี้ของบรรดาเจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อให้ได้ความถูกต้องว่าเจ้าหนี้มีสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้เป็นจำนวนเท่าใด พิจารณาดำเนินการในสำนวนสาขาต่าง ๆ นอกจากสำนวนคำขอรับชำระหนี้ อันได้แก่สำนวนเพิกถอนการโอน สำนวนรื้อกันส่วน สำนวนร้องขัดทรัพย์ สำนวนทวงหนี้ สำนวนปฏิบัติตามสัญญา เป็นต้น ซึ่งมีวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับการสืบพยานในชั้นศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะพิจารณามีคำสั่งในคำขอรับชำระหนี้ดังกล่าว ซึ่งต้องใช้ทักษะของการสอบสวน การพิจารณาพยานหลักฐานที่ปรากฏ การพิจารณาโดยใช้ข้อกฎหมายมาปรับใช้กับ

ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงต้องมีความรู้ในกฎหมายต่างๆ เพื่อใช้ในการพิจารณา มีความเห็นหรือคำสั่ง ให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

๕) อำนาจหน้าที่ในการสอบสวนในคดีอาญาเกี่ยวเนื่องกับคดีล้มละลาย

เมื่อปรากฏว่ามีลูกหนี้หรือผู้หนึ่งผู้ใดได้กระทำความผิดทางอาญาอันเกี่ยวเนื่องกับคดีล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องทำหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

อนึ่ง อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โดยละเอียดปรากฏตาม ภาคผนวก ก

๓.๓ อัตรากำลังข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกรมบังคับคดี

อัตรากำลังข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกรมบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐

พ.ศ.	ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้าง ชั่วคราว	จ้างเหมา บริการ	รวม
๒๕๕๕	๑,๐๘๑	๒๗๑	๑,๒๓๗	๑๖๘	๑๖๓	๒,๙๐๐
๒๕๕๖	๑,๐๗๖	๒๖๐	๑,๒๙๒	๒๘๓	๑๙๒	๓,๑๐๓
๒๕๕๗	๑,๐๕๔	๒๕๐	๑,๓๒๗	๒๘๓	๑๙๒	๓,๑๐๖
๒๕๕๘	๑,๐๕๒	๒๔๓	๑,๓๔๕	๒๘๓	๑๙๒	๓,๑๑๕
๒๕๕๙ (๓๑ ส.ค.๕๙)	๑,๐๔๓	๒๓๐	๑,๓๖๑	๒๘๓	๑๙๒	๓,๑๐๙
๒๕๖๐ (๒๘ ก.พ.๖๐)	๑,๐๔๓	๒๑๖	๑,๒๘๗	๔๙๓	๒๘๕	๓,๓๒๔

อัตรากำลังข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกองบังคับคดีล้มละลาย กรมบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐

พ.ศ.	ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้าง ชั่วคราว	จ้างเหมา บริการ	รวม
๒๕๕๘ ณ ก.ย.๕๘	๑๙๖	-	๒๕๘	๓	๕	๔๖๒
๒๕๕๙ (๓๑ ส.ค.๕๙)	๑๙๗	-	๒๖๑	๑๗	๖	๔๘๑
๒๕๖๐ (๓๑ มี.ค.๖๐)	๒๑๘ (๑๘๑)	-	๒๔๔ (๑๓๖)	๗๓ (๕๑)	-	๕๓๕ (๓๖๘)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ อัตรากำลังเฉพาะตำแหน่งนิติกร ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด ๓๖๘ คน ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐

๓.๔ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

กรมบังคับคดีมีประเภทคดีในความรับผิดชอบหลายประเภท ได้แก่ การบังคับคดีแพ่ง การบังคับคดีล้มละลาย การดำเนินคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ซึ่งจากข้อมูลสถิติย้อนหลัง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ปรากฏสถิติการดำเนินคดีต่าง ๆ ทั้งที่ค้างและแล้วเสร็จ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อมูลสถิติจำนวนคดีประเภทต่าง ๆ ในความรับผิดชอบของกรมบังคับคดี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐

ปี พ.ศ.	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
คดีทั้งหมด	๔๓๗,๓๖๐	๔๖๖,๖๐๘	๔๕๕,๘๓๐	๔๔๘,๒๒๖	๔๕๕,๑๗๘	๔๐๙,๑๕๙
แพ่ง	๓๓๔,๐๕๕	๓๙๑,๔๗๓	๓๗๓,๘๑๒	๓๖๑,๕๒๖	๓๗๙,๑๓๔	๓๖๓,๔๘๗
ล้มละลาย	๑๐๒,๒๗๖	๗๔,๗๓๘	๗๐,๔๕๖	๕๙,๑๒๖	๕๕,๑๐๒	๔๕,๔๕๔
ฟื้นฟู	๑,๐๒๙	๓๙๗	๑,๕๖๒	๒๗,๕๗๔	๒๐,๙๔๒	๒๑๘
คดีแล้วเสร็จ	๑๖๐,๘๒๑	๒๐๒,๗๙๖	๑๘๒,๒๗๓	๑๖๗,๓๓๖	๑๕๕,๓๒๑	๙๐,๘๐๓
แพ่ง	๑๐๐,๖๐๔	๑๕๓,๙๔๖	๑๕๐,๖๑๓	๑๓๕,๖๙๕	๑๑๕,๕๔๖	๗๘,๙๖๐
ล้มละลาย	๕๙,๓๗๕	๔๘,๕๖๑	๓๐,๕๔๗	๒๒,๕๘๒	๑๙,๐๐๒	๑๑,๖๘๙
ฟื้นฟู	๘๔๒	๒๘๙	๑,๑๑๓	๙,๐๕๙	๒๐,๗๗๓	๑๕๔
คดีค้าง	๒๗๖,๕๓๙	๒๖๓,๘๑๒	๒๖๓,๕๕๗	๒๘๐,๘๙๐	๒๙๙,๘๕๗	๓๑๘,๓๕๖
แพ่ง	๒๓๓,๔๕๑	๒๓๗,๕๒๗	๒๒๓,๑๙๙	๒๒๕,๘๓๑	๒๖๓,๕๘๘	๒๘๔,๕๒๗
ล้มละลาย	๔๒,๙๐๑	๒๖,๑๗๗	๓๙,๙๐๙	๓๖,๕๔๔	๓๖,๑๐๐	๓๓,๗๖๕
ฟื้นฟู	๑๘๗	๑๐๘	๔๔๙	๑๘,๕๑๕	๑๖๙	๖๔

หมายเหตุ ข้อมูลปี ๒๕๕๙ เป็นการเก็บข้อมูล ณ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ และสำหรับข้อมูลปี ๒๕๖๐ เป็นการเก็บข้อมูล ณ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐

สำหรับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของกรมบังคับคดี กรมบังคับคดีเป็นหน่วยงานสำคัญที่สามารถผลักดันเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจจากการขายทอดตลาดทรัพย์สิน โดยเฉลี่ย ๘๐,๐๐๐ - ๙๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี ซึ่งปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ กรมบังคับคดีมีผลการผลักดันทรัพย์สินออกจากระบบบังคับคดีได้แล้ว ๑๐๗,๗๒๗ ล้านบาท โดยจากข้อมูลรายงานผลการวิจัยระยะเวลาในการบังคับคดีล้มละลาย พบว่าเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ในคดีล้มละลายร้อยละ ๙๔.๑ ของเจ้าหนี้ทั้งหมดเป็นสถาบันการเงินหรือบริษัทหลักทรัพย์ และประเภทของเจ้าหนี้ในคดีล้มละลาย ร้อยละ ๙๕.๘ เป็นสถาบันการเงินหรือบริษัทหลักทรัพย์

๓.๕ บทบาทของกรมบังคับคดีที่มีผลต่อการเสริมสร้างเศรษฐกิจของประเทศ

ในมิติทางเศรษฐศาสตร์มีนักวิชาการกล่าวไว้ว่า จำนวนเงินจากธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งรวมถึงผลการผลักดันทรัพย์สินออกจากระบบของกรมบังคับคดีดังกล่าวก็ให้เกิดผลทวีคูณ (Multiplier Effect) ต่อระบบเศรษฐกิจประมาณ ๒ - ๓ เท่า และนำส่งค่าธรรมเนียมจัดเก็บเป็นรายได้แผ่นดินเฉลี่ย ๑,๕๐๐ - ๓,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี ส่งผลต่อการเสริมสร้างการเติบโตและสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ ดังนี้

สถิติการผลักดันทรัพย์สินออกจากระบบบังคับคดี

ปีงบประมาณ	ราคาประเมิน (บาท)
๒๕๕๔	๘๘,๐๑๙,๕๘๓,๑๑๓
๒๕๕๕	๔๖,๙๙๕,๐๙๙,๙๘๕
๒๕๕๖	๘๗,๒๖๗,๘๔๑,๘๖๐
๒๕๕๗	๙๘,๘๙๒,๙๘๖,๙๐๒
๒๕๕๘	๙๙,๗๙๓,๓๖๓,๖๗๓
๒๕๕๙	๑๐๗,๗๒๗,๖๙๑,๗๓๔
๒๕๖๐ (ณ ๓๑ มี.ค. ๖๐)	๖๒,๓๘๒,๒๑๖,๕๒๕

เงินค่าธรรมเนียมนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

ปีงบประมาณ	เงินค่าธรรมเนียมนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินทั้งหมด(บาท)	เงินค่าธรรมเนียมคดีล้มละลาย	คิดเป็นร้อยละของค่าธรรมเนียมที่นำส่งเป็นรายได้แผ่นดินทั้งหมด
๒๕๕๖	๑,๕๘๖,๕๕๕,๑๙๒.๐๙	๑๙๙,๒๖๐,๔๙๖.๗๒	๑๒.๕๖
๒๕๕๗	๑,๗๕๔,๖๒๕,๘๖๗.๐๔	๑๓๓,๑๐๖,๐๓๙.๒๘	๗.๕๙
๒๕๕๘	๓,๑๒๒,๐๑๓,๔๐๘.๐๑	๔๕๐,๙๕๖,๙๘๔.๔๐	๑๔.๔๕
๒๕๕๙	๒,๑๐๐,๒๙๐,๘๒๒.๗๕	๒๖๒,๗๕๑,๔๘๐.๕๐	๑๒.๕๑
๒๕๖๐ (ณ มี.ค. ๖๐)	๙๐๖,๒๙๐,๗๐๒.๘๒	๑๕๒,๕๙๕,๖๓๗.๑๓	๑๖.๘๔

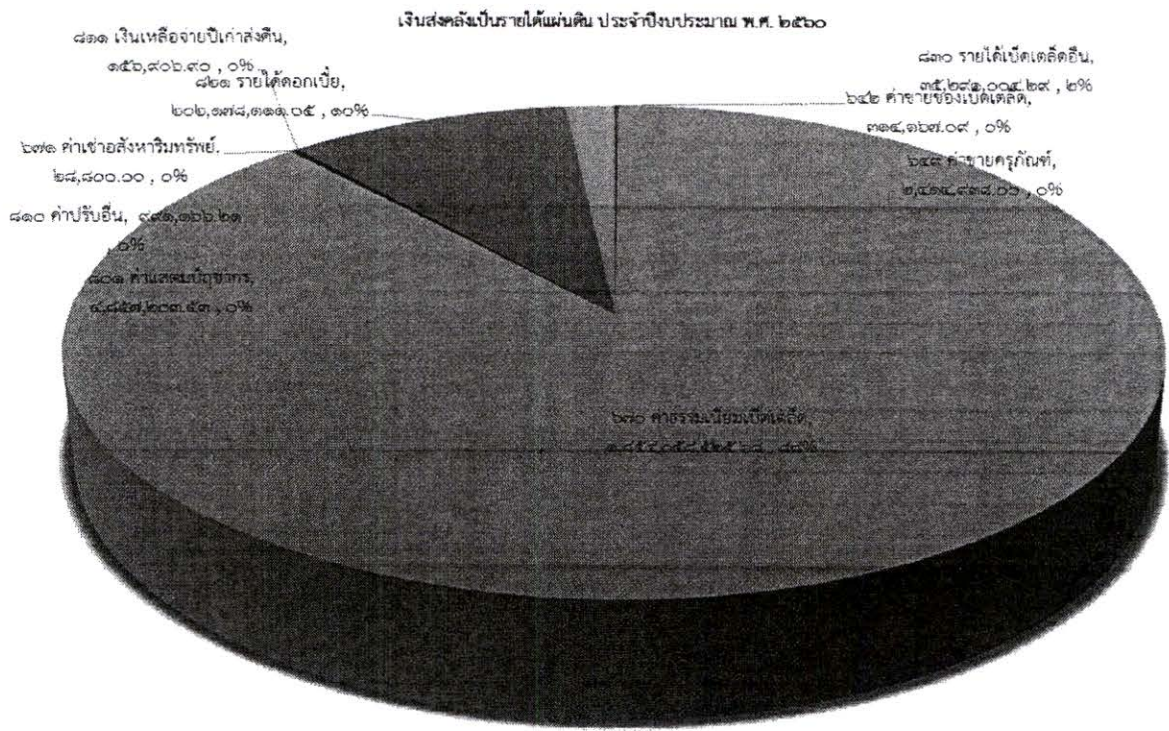
หมายเหตุ ๑. ข้อมูลปี ๒๕๖๐ เป็นการเก็บข้อมูล ณ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐

๒. เงินค่าธรรมเนียมในคดีล้มละลายประกอบด้วยเงินค่าธรรมเนียมหลายประเภท แต่สำหรับค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สินคดีล้มละลาย จะเรียกเก็บในอัตราร้อยละ ๓ ของเงินสดที่รวบรวมได้ แต่สำหรับทรัพย์สินที่ไม่มี การขายหรือจำหน่าย จะเรียกเก็บในอัตราร้อยละ ๒ ของราคาทรัพย์สินนั้น แต่ถ้ามีการประนอมหนี้ จะเรียกเก็บในอัตราร้อยละ ๓ ของจำนวนเงินที่ประนอมหนี้ ทั้งนี้ แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รวบรวมได้ (มาตรา ๑๗๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

ดังนั้น หากมีการขับเคลื่อนภาระงานตามยุทธศาสตร์และคตที่ค้ำการดำเนินการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถผลักเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งการจัดเก็บค่าธรรมเนียม นำส่งเป็นรายได้แผ่นดินเพิ่มขึ้นอีกด้วย

รายละเอียดเงินส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

ประเภทรายได้	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าขายของเบ็ดเตล็ด	๓๑๔,๑๖๗.๐๙
ค่าขายครุภัณฑ์	๒,๔๑๔,๙๓๘.๐๐
ค่าธรรมเนียมเบ็ดเตล็ด	๑,๘๕๔,๐๕๘,๕๒๕.๖๘
ค่าเช่าสิ่งหาริมทรัพย์	๒๘,๘๐๐.๐๐
ค่าแสดมภ์ุชากร	๔,๘๕๗,๒๐๓.๕๓
ค่าปรับอื่น	๙๙๑,๑๖๖.๒๑
เงินเหลือจ่ายปีเก่าส่งคืน	๑๕๖,๙๐๖.๙๐
รายได้ดอกเบีย	๒๐๒,๑๗๘,๑๑๑.๐๕
รายได้เบ็ดเตล็ดอื่น	๓๕,๒๙๑,๐๐๔.๒๙
รวม	๒,๑๐๐,๒๙๐,๘๒๒.๗๕

๓.๖ ปรับบทความท้าทายในการทำงานของกรมบังคับคดี

กรมบังคับคดีมีภารกิจในการบังคับคดีแพ่ง บังคับคดีล้มละลาย ตามคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาล การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ การชำระบัญชี การวางทรัพย์ ซึ่งการบังคับคดีล้มละลายเป็นภารกิจหลักอย่างหนึ่งที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้แล้ว อำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้จะตกอยู่แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียงผู้เดียว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงมีหน้าที่ในการรวบรวมกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยการยึดอายัดทรัพย์สิน เพื่อนำมาแบ่งชำระให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ที่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ตามส่วนเฉลี่ย การรวบรวม การสืบหาทรัพย์สิน การค้นหา ติดตาม ในลักษณะเดิมไม่สามารถทำได้เต็มที่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องอาศัยคู่ความซึ่งเป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ในคดีให้ช่วยติดตาม เนื่องจากอัตรานักกฎหมายไม่เพียงพอ และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หนึ่งคน จะต้องรับผิดชอบสำนวนคดีล้มละลายจำนวนมาก ในแต่ละสำนวนมีสำนวนสาขาเช่นสำนวนร้องขอตทรัพย์ สำนวนเพิกถอนการโอน สำนวนร้องกันส่วน สำนวนคดีแพ่ง เป็นต้น นอกจากนี้ สำนวนบังคับคดีล้มละลายมีขั้นตอนการดำเนินการหลายขั้นตอน ทำให้การบังคับคดีล้มละลายอาจไม่มีประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร

นอกจากภารกิจที่เพิ่มขึ้นและสภาพของงานที่เปลี่ยนแปลงแล้ว ปัจจัยสำคัญอีกประการคือ โลกธุรกิจและธุรกรรมทางการเงินมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น เข้าสู่ยุคเทคโนโลยี ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลอย่างไม่จำกัด การประกอบธุรกิจ การติดต่อสื่อสาร การเงิน การธนาคารเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาขีดความสามารถในการสอบสวนและติดตามทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยเฉพาะในธุรกิจที่มีความสลับซับซ้อน เนื่องจากลูกหนี้มักจะใช้การโยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินไปมาอยู่ตลอดเวลา เพื่อหลบเลี่ยงการยึดอายัดทรัพย์สินของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ดังนั้น การทำงานในลักษณะเดิมเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงไม่สามารถสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คดีล้มละลายส่วนใหญ่จึงไม่สามารถรวบรวมทรัพย์สินนำมาชำระคืนให้กับเจ้าหนี้ได้ ส่งผลกระทบต่อจำนวนสัดส่วนในการที่เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย (recovery rate) เป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดในการจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ของไทย

๔. สภาพปัญหา

จากภารกิจของกรมบังคับคดีทั้งการบังคับคดีแพ่ง การบังคับคดีล้มละลาย การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ การชำระบัญชีและวางทรัพย์ ประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลให้คดีล้มละลายที่อยู่ระหว่างการบังคับคดีและอยู่ระหว่างรอการบังคับคดีเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งปริมาณคดีล้มละลายที่เพิ่มสูงขึ้นกลับสวนทางกับจำนวนบุคลากรของกรมบังคับคดี จึงส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการบังคับคดีล้มละลายที่เกิดความล่าช้า และอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้ สามารถสรุปสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบังคับคดีล้มละลายได้ดังนี้

๔.๑ ปริมาณงานเพิ่มมากขึ้นโดยไม่สอดคล้องกับอัตรากำลัง

จากสถิติด้านการบังคับคดีแพ่งค้างไปในช่วงปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐ พบว่ามีคดีแพ่งค้างไป โดยเฉลี่ย ๒๓๗,๖๓๘ คดี คิดเป็นทุนทรัพย์เฉลี่ยจำนวน ๔๙๓,๐๔๗,๐๑๔,๒๑๖.๓๙ บาท และเมื่อพิจารณาถึงภาระงานในการบังคับคดีแพ่งต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี ๑ คน ปรากฏจากข้อมูลย้อนหลัง ๖ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐) ว่าเจ้าพนักงานบังคับคดี ๑ คน ต้องรับภาระงานบังคับคดีแพ่งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกปี กล่าวคือ ใน พ.ศ. ๒๕๕๕ เจ้าพนักงานบังคับคดี ๑ คน ต้องรับผิดชอบการบังคับคดีแพ่งจำนวน ๕๒๔.๖๑ คดี แต่ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ เจ้าพนักงานบังคับคดี ๑ คน ต้องรับผิดชอบการบังคับคดีแพ่งเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ โดยมีภาระคดีแพ่งจำนวน ๖๒๖.๖๙ คดีต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี ๑ คน

เปรียบเทียบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่กับภาระงานคดีแพ่งที่ต้องดำเนินการ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐

ปีงบประมาณ	จำนวนคดีแพ่งค้าง(คดี)	จำนวนนิติกร(คน)	ปริมาณคดีต่อคน
๒๕๕๕	๒๓๓,๔๕๑	๔๔๕	๕๒๔.๖๑
๒๕๕๖	๒๓๗,๕๒๗	๔๔๔	๕๓๔.๙๗
๒๕๕๗	๒๒๓,๑๙๙	๔๓๖	๕๑๑.๙๓
๒๕๕๘	๒๒๕,๘๓๑	๔๓๕	๕๑๙.๑๖
๒๕๕๙	๒๖๔,๐๐๔	๔๓๘	๖๐๑.๘๐
๒๕๖๐ (ณ ๓๑ มี.ค. ๖๐)	๒๓๐,๖๒๓	๓๖๘	๖๒๖.๖๙

เมื่อพิจารณาข้อมูลในส่วนของคดีล้มละลาย ปรากฏว่าตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐ มีคดีล้มละลายค้างไป โดยเฉลี่ย ๓๗,๔๒๙ คดี คิดเป็นทุนทรัพย์เฉลี่ย จำนวน ๓,๒๖๕,๒๑๕,๗๗๘,๕๙๒.๗๗ บาท (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ข) แสดงให้เห็นว่า แม้จำนวนคดีล้มละลายคงค้างจะมีปริมาณน้อยกว่าคดีแพ่ง แต่จำนวนทุนทรัพย์ของคดีล้มละลายคงค้างมีปริมาณสูงกว่าจำนวนทุนทรัพย์ของคดีแพ่งคงค้างกว่าห้า เท่าตัว ซึ่งนับเป็นสัดส่วนที่แตกต่างกันมากอย่างเห็นได้ชัด สัดส่วนดังกล่าวสามารถบ่งชี้ได้ว่าคดีล้มละลายเป็นคดีที่มีมูลค่าสูงและส่งผลสำคัญต่อการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ดี สภาพการณ์ของการบังคับคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐) กรมบังคับคดีมีปริมาณคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้คงค้างที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องรับผิดชอบต่อ ๑ คนเพิ่มขึ้น โดยที่จำนวนบุคลากรคงเดิมไม่มีอัตราเพิ่มเติมให้บรรจุได้ ในขณะที่มาตรฐานด้านการดำเนินการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ๑ คน ควรรับผิดชอบ ๑๗ สำนวน แต่ปัจจุบันเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ๑ คน ต้องรับผิดชอบคดีมีจำนวนสูงถึง ๙๓ สำนวน ซึ่งในขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มีหลายขั้นตอนทำให้เกิดภาระงานที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้นอย่างมาก กล่าวคือ ในสำนวนล้มละลาย ๑ สำนวน หากปรากฏว่าเป็นสำนวนที่มีทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ต้องรวบรวมเพื่อแบ่งชำระหนี้ให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ นอกจากจะมี

สำนวนกลาง^๒ แล้ว ยังมีสำนวนสาขาที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องดำเนินการด้วย ไม่ว่าจะเป็น
สำนวนกิจการและทรัพย์สิน^๓ และสำนวนคำขอรับชำระหนี้ นอกจากนี้ยังมีสำนวนสาขาที่เกี่ยวข้อง
ทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อเป็นการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ ได้แก่สำนวนเพิกถอนการทำนิติกรรม
ที่ต้องมีการสอบสวนพิจารณาทำความเข้าใจ สำนวนคดีแพ่งที่ต้องดำเนินคดีในชั้นศาล ซึ่งเจ้าพนักงาน
พิทักษ์ทรัพย์จะมีหน้าที่เช่นเดียวกับทนายความในการเข้าว่าคดีในชั้นศาล และสำนวนร้องขอทรัพย์สิน
สำนวนร้องกันส่วน ซึ่งโดยหลักแล้วคู่ความสามารถจะคัดค้านคำสั่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ต่อศาล เจ้าพนักงาน
พิทักษ์ทรัพย์จะต้องเข้าดำเนินคดีในชั้นศาลเหมือนเป็นทนายความของลูกหนี้ ภาระหน้าที่ของเจ้าพนักงาน
พิทักษ์ทรัพย์จึงไม่สอดคล้องกับอัตราค่าจ้างที่กรมบังคับคดีมีอยู่ในปัจจุบัน

เปรียบเทียบอัตรากำล้างเจ้าหน้าที่กับภาระงานคดีล้มละลายและฟื้นฟูกิจการที่ต้องดำเนินการ
ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐

ปีงบประมาณ	จำนวนคดี ล้มละลายค้าง (คดี)	จำนวนคดี ฟื้นฟูค้าง (คดี)	รวม ล้มละลาย และฟื้นฟูค้าง (คดี)	จำนวนนิติกร (คน)	ปริมาณคดี ต่อคน
๒๕๕๕	๔๒,๙๐๑	๘๔๒	๔๓,๗๔๓	๓๗๔	๑๑๖.๙๖
๒๕๕๖	๒๖,๑๗๗	๒๘๙	๒๖,๔๖๖	๓๗๔	๗๐.๖๔
๒๕๕๗	๓๙,๙๐๙	๑,๑๑๓	๔๑,๐๒๒	๓๗๔	๑๐๙.๖๘
๒๕๕๘	๓๖,๕๔๔	๑๘,๕๑๕	๕๕,๐๕๙	๓๗๔	๑๔๗.๒๒
๒๕๕๙	๓๕,๑๘๒	๙๗	๓๕,๒๗๙	๓๗๔	๙๖.๙๘
๒๕๖๐ (๓๑ มี.ค.๖๐)	๓๓,๙๐๐	๖๓	๓๓,๙๖๓	๓๖๘	๙๒.๒๙

^๒ สำนวนกลาง หมายถึงสำนวนที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการพิทักษ์ทรัพย์ ตรวจสอบคำขอรับชำระหนี้ ประชุมเจ้าหนี้
เพื่อพิจารณาคำขอประนอมหนี้ หรือเพื่อพิพากษาให้ล้มละลาย การรายงานศาลในขั้นตอนการดำเนินการในสำนวน

^๓ สำนวนกิจการและทรัพย์สิน หมายถึงสำนวนสาขาที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องสอบสวนลูกหนี้ หรือเจ้าหนี้
หรือการตรวจสอบจากหน่วยงานอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ ด้วยการยึดหรืออายัด และนำออกขายทอดตลาด
เพื่อนำเงินมาแบ่งชำระเจ้าหนี้ต่อไป

^๔ สำนวนคำขอรับชำระหนี้ เป็นสำนวนที่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อกองทรัพย์สินของลูกหนี้
ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย และเจ้าพนักงานพิทักษ์ต้องสอบสวนพยานหลักฐานเพื่อมีคำสั่งให้ได้รับชำระหนี้
ทั้งนี้เจ้าหนี้สามารถคัดค้านคำสั่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ต่อศาลล้มละลายกลาง ซึ่งการดำเนินการในสำนวนคำขอรับชำระ
หนี้จะมีลักษณะเช่นเดียวกับการสืบพยานในชั้นศาล การพิจารณาทำคำสั่งก็เป็นเช่นเดียวกับการทำคำพิพากษา จึงต้องใช้การ
พิเคราะห์กฎหมายหลายฉบับนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้ จากรายงานผลการวิจัยระยะเวลาในการบังคับคดีล้มละลาย^๕ พบว่า จำนวน บังคับคดีล้มละลาย ร้อยละ ๙๘.๖ ของจำนวนทั้งหมด เป็นคดีไม่มีทรัพย์สิน ในจำนวนนี้ร้อยละ ๗๙.๖ เป็นคดีไม่มีทรัพย์สินหลักประกัน โดยคดีล้มละลายไม่มีทรัพย์สินร้อยละ ๔๕.๗ ของกลุ่มข้อมูลคดีตัวอย่าง ที่ทำการสำรวจทั้งหมดของคดีไม่มีทรัพย์สิน สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๒ ปีและมีคดีล้มละลายมีทรัพย์สินร้อยละ ๒๙.๙ ของกลุ่มข้อมูลคดีตัวอย่างที่ทำการสำรวจทั้งหมดที่ดำเนินการแล้วเสร็จในระยะเวลามากกว่า ๒ ปี แต่ไม่เกินกว่า ๓ ปี ทั้งนี้ มีคดีล้มละลายไม่มีทรัพย์สินเพียงร้อยละ ๒๔.๔ ของกลุ่มข้อมูลคดีตัวอย่างที่ทำการสำรวจทั้งหมดที่ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓ ปี ซึ่งหากสามารถพัฒนาระบบงานบังคับคดีล้มละลายให้มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่สอดคล้องกับภาระงานได้ ก็จะทำให้ระยะเวลาในการบังคับคดีรวดเร็วขึ้นกว่าเดิม อันจะส่งผลดีทั้งต่อเจ้าหน้าที่และลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ตลอดถึงระบบเศรษฐกิจในภาพรวม

๔.๒ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีปัญหาสมองไหล

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีปัญหาสมองไหล กล่าวคือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของกรมบังคับคดีทั้งข้าราชการและพนักงานราชการในตำแหน่งนิติกรที่ได้รับ มอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มักจะมีการโอนย้ายหรือลาออกไปเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งของปัญหาการลาออกจากตำแหน่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มาจากความต้องการ ไปทำงานทางกฎหมายด้านอื่นที่มีค่าตอบแทนที่สูงกว่า เช่น การสอบบรรจุเป็นตุลาการ หรือพนักงาน อัยการ หรือหน่วยงานราชการอื่น ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) กรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งบริษัทเอกชนที่ให้ค่าตอบแทนที่สูงกว่า เป็นต้น เนื่องจากค่าตอบแทน ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้รับจากการบังคับคดีล้มละลายมีเพียงเงินเดือนหรือค่าจ้างรายเดือน เท่านั้น ซึ่งมีอัตราเงินเดือนหรือค่าจ้างเท่ากับอัตราเงินเดือนหรือค่าจ้างของข้าราชการพลเรือนสามัญ หรือพนักงานราชการโดยทั่วไป โดยไม่ได้มีการพิจารณาบทบาทและภารกิจหน้าที่ของเจ้าพนักงาน พิทักษ์ทรัพย์ที่มีมากมายหลายประการตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน สภาพดังกล่าวส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะเมื่อ พิจารณาเปรียบเทียบกับมูลค่าทุนทรัพย์ในแต่ละคดีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องรับผิดชอบ นอกจากนี้ สภาพดังกล่าวยังส่งผลให้ไม่สามารถดึงดูดให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเข้ามาทำหน้าที่ใน ตำแหน่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ทั้งที่กระบวนการบังคับคดีล้มละลายมีความสำคัญต่อระบบ เศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

^๕ กรมบังคับคดี. รายงานผลการวิจัยระยะเวลาในการบังคับคดีล้มละลาย กรมบังคับคดี, ปี พ.ศ. ๒๕๕๖, น. ๓๑ - ๓๓.

สถิติการพ้นจากตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการบังคับคดีล้มละลาย
ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐

ปีงบประมาณ	ข้าราชการ			พนักงาน			ลูกจ้างประจำ			ลูกจ้างชั่วคราว			รวม
	ให้โอน	ลาออก	อื่นๆ	ให้โอน	ลาออก	อื่นๆ	ให้โอน	ลาออก	อื่นๆ	ให้โอน	ลาออก	อื่นๆ	
๒๕๕๕	๑๕	๑๘	๐	-	๑๑๓	๒	-	๖	๒	-	๒๐	-	๑๗๖
๒๕๕๖	๒๔	๒๑	๐	-	๑๔๒	๓	-	๔	๑	-	๓๘	๑	๒๓๔
๒๕๕๗	๑๒	๑๐	๓	-	๑๒๔	๔	-	๒	๒	-	๓๔	-	๑๙๑
๒๕๕๘	๑๒	๒๗	๓	-	๑๗๔	๕	-	-	๑	-	๓๑	-	๒๕๓
๒๕๕๙	๑๑	๑๙	๓	-	๑๔๒	๓	-	๔	๓	-	๒๖	-	๒๑๑
๒๕๖๐ (๑๑ เม.ย.๖๐)	๘	๑๕	-	-	๗๕	-	-	-	-	-	๓๑	-	๑๒๙
รวม	๘๑	๑๑๐	๙	-	๗๗๐	๑๗		๑๖	๙		๑๘๐	๑	๑,๑๙๓

การขาดแคลนตำแหน่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดังกล่าวส่งผลให้ต้องมีการรับสมัครบุคคลเข้ามาทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ใหม่ทุกปี จึงส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดสั่งสมความรู้ความเชี่ยวชาญของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการดำเนินการจัดการทรัพย์สินในคดีล้มละลายด้วย เนื่องจากจะต้องมีการฝึกฝนเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รุ่นใหม่ทุกปี ทั้ง ๆ ที่การดำเนินการในคดีล้มละลายนั้น ต้องอาศัยผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับคดีล้มละลายสูงจึงจะสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากในปัจจุบันมีจำนวนคดีล้มละลายเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับแต่ละคดีมีแนวโน้มที่จะมีทุนทรัพย์เพิ่มมากขึ้นด้วย ส่งผลต่อการบริหารกิจการและการบริหารทรัพย์สินมีความสลับซับซ้อน และต้องการบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษมากขึ้น ซึ่งผลจากการที่คุณสมบัติของผู้ดำเนินการจัดการทรัพย์สินไม่ตอบสนองต่อมาตรการจัดการทรัพย์สินย่อมเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย^๖

๔.๓ ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์^๗

ในปัจจุบันยังเกิดปัญหาอันเนื่องมาจากข้อจำกัดในสภาพการดำเนินงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์เองด้วย โดยสรุปปัญหาได้ดังนี้

^๖ นันทวุธ อุตสาหกรรม, “บทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการจัดการทรัพย์สินในคดีล้มละลาย,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๒), น. ๑๒๗ - ๑๒๘.

^๗ เฟิงอ้วง, น. ๑๑๙ - ๑๒๐.

๔.๓.๑ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขาดการทำงานในเชิงรุก

จากการที่ปัจจุบันเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีการลาออก หรือโอนย้ายไปอยู่หน่วยงานอื่นที่มีค่าตอบแทนสูงกว่า ประกอบกับกรมบังคับคดีไม่ได้รับการจัดสรรอัตรากำลังเพิ่มในขณะที่ปริมาณคดีเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีปริมาณคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นหลายเท่าตัว จนเป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินงานในเชิงรุกได้เท่าที่ควร คงใช้วิธีการทำงานได้เพียงเฉพาะหน้า โดยเฉพาะการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ขาดประสิทธิภาพ กล่าวคือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ซึ่งมีบทบาทเป็นผู้ดำเนินการในบทบาทการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ นั้น มิได้หาข้อมูลเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้เอง โดยเพียงแต่จะรับข้อมูลจากที่ลูกหนี้ให้จากการสอบสวนลูกหนี้และการไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผย และได้รับข้อมูลเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตามที่เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ได้ไปติดตามและแจ้งให้ทราบเท่านั้น อันเป็นการทำงานในเชิงรับไม่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะดำเนินการหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้เฉพาะกรอบตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์จะไม่ดำเนินการสืบหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้จากทางอื่น ซึ่งเป็นผลให้ไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้เพิ่มเติม อันทำให้ไม่สามารถเพิ่มพูนกองทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย และส่งผลกระทบต่ออัตราการได้รับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ด้วย อันทำให้กระบวนการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลาย

ดังนั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ควรจะดำเนินการหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ให้สอดคล้องกับบทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งควรจะเป็นการทำงานในเชิงรุก โดยการเสาะแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้จากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ด้วย เช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย, กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง, กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม, กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม, บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์และธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ และสถาบันข้อมูลเครดิตแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้รับข้อมูลอันเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้เพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการกิจการของลูกหนี้และการรวบรวมบรรดาทรัพย์สินของลูกหนี้โดยตรง

๔.๓.๒ บริบทของสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

เนื่องจากในโลกยุคปัจจุบันซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การประกอบธุรกิจและการทำธุรกรรมและสัญญาต่างๆ มีรูปแบบที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีการออกกฎหมายทางเทคนิคมารองรับการประกอบธุรกิจและการทำสัญญาต่างๆดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงเป็นการยากต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจภายใต้ระยะเวลาอันจำกัด ประกอบกับปริมาณคดีที่รับผิดชอบสูงเกินสัดส่วนที่ควรจะเป็น นอกจากนี้ ปัญหาสภาพเศรษฐกิจที่ชะลอตัวทำให้ลูกหนี้จำนวนมากประสบปัญหาในการชำระหนี้และถูกฟ้องคดีล้มละลายเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

๔.๓.๓ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขาดความเชี่ยวชาญ

เนื่องจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังต้องปฏิบัติหน้าที่ในหลายบทบาท ต้องดูแลให้ความเป็นธรรมแก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายเจ้าหนี้ ลูกหนี้ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ บางครั้งต้องเป็นผู้วินิจฉัยสั่งคำร้อง คำแถลงในลักษณะเดียวกับศาล นอกจากนี้ บทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวมและจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ นั้น กฎหมายมุ่งหมายให้ผู้ดำเนินการจัดการทรัพย์สินเข้าไปยึดถือครอบครอง โดยเข้าไปมีอำนาจจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อปกป้องและรักษามูลค่าของทรัพย์สินนั้นไว้ มิฉะนั้น ก็ไม่ต่างจากการให้ลูกหนี้ยังคงมีอำนาจจัดการทรัพย์สินของตนเองต่อไป จึงเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายล้มละลายได้รวบรวมเอาอำนาจหน้าที่ของบุคคลหลากหลายอาชีพมารวมอยู่ในเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียงผู้เดียว ดังนั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพย์สิน และมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อตอบสนองต่อมาตรการจัดการทรัพย์สินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายได้ด้วยเหตุนี้ การที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มักจะเป็นผู้มีความรู้ทางกฎหมายเพียงด้านเดียวจึงอาจไม่เพียงพอต่อการดำเนินการในฐานะเป็นผู้ดำเนินการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย^๔ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญอย่างมากเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

๔.๓.๔ อุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย

การจัดการทรัพย์สินและสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ซึ่งจะทราบข้อมูลทรัพย์สินลูกหนี้ได้จากการสอบสวนและไต่สวนลูกหนี้ หรือได้รับข้อมูลที่เจ้าหนี้ติดตามสืบหาและแจ้งให้ทราบเท่านั้น อันเป็นการทำงานในเชิงรับไม่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งนี้ ด้วยข้อจำกัดในเรื่องปริมาณงานที่รับผิดชอบมากเกินไปเกินสัดส่วนที่พอเหมาะ ประกอบกับการขาดระบบฐานข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นๆ ที่แสดงถึงข้อมูลทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ ทำให้การรวบรวมและจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้จึงไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายเท่าที่ควร

๕. กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

จากสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันส่งผลทำให้คดีล้มละลายมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีทุนทรัพย์เพิ่มสูงขึ้น และมีกิจการที่มีความสลับซับซ้อน ตลอดจนต้องใช้ความรู้ความสามารถมากเป็นพิเศษ ประกอบกับปริมาณคดีล้มละลายที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วการที่จะรวมงานทุกอย่างให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการอาจเกิดข้อขัดข้องทำให้การบังคับคดีเกิดความล่าช้า ซึ่งจะส่งผลเสียต่อเจ้าหนี้ลูกหนี้ และผู้มีส่วนได้เสีย ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงแนวคิดการถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้แก่ภาคเอกชนรับไปดำเนินการแทน และศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าว รวมทั้งข้อดีข้อเสียและปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพื่อที่จะนำเสนอแนวทางการถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

^๔ เห่งอ้าง, น. ๑๒๙ - ๑๓๐.

ให้กับภาคเอกชนที่เหมาะสมกับการบังคับคดีล้มละลาย โดยคำนึงถึงประโยชน์ ความเป็นธรรม และ ความพึงพอใจของคู่ความ ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียซึ่งจะเป็นการพัฒนากระบวนการบังคับคดีล้มละลายให้ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศดีขึ้น^๔

๕.๑ เปรียบเทียบบทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของต่างประเทศ

๕.๑.๑ ประเทศญี่ปุ่น

๑) กฎหมาย

- Bankruptcy Act ๒๐๐๔

๒) ตำแหน่ง

- ทรัสต์ในคดีล้มละลาย (Bankruptcy Trustee)

๓) อำนาจหน้าที่

- ผู้จัดการทรัพย์สินมีอำนาจแต่เพียงผู้เดียวในการควบคุมดูแลกิจการ และทรัพย์สินของลูกหนี้ (มาตรา ๗๘ (๑))

- ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อนการดำเนินการ ดังนี้ (มาตรา ๗๘(๒))

(๑) จำหน่ายทรัพย์โดยทำสัญญาซื้อขายกับเอกชน หากทรัพย์นั้น เป็นทรัพย์ที่คุ้มครองโดยเฉพาะ เช่น อสังหาริมทรัพย์ เรือสมุทรสัญชาติญี่ปุ่น หรือเรือสมุทรต่างด้าว ที่ต้องขึ้นทะเบียนกับญี่ปุ่น สิทธิในการทำประมง สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่างๆ เป็นต้น

(๒) โอนกิจการ

(๓) ขายสินค้าแบบสำเร็จรูป

(๔) กู้ยืมเงิน

(๕) การสละมรดก หรือสละทรัพย์ที่ได้รับจากการให้

(๖) จำหน่ายสังหาริมทรัพย์โดยทำสัญญาซื้อขายกับเอกชน

(๗) เรียกร้องใช้สิทธิให้กระทำการ

(๘) ฟ้องร้องคดี

(๙) ทำสัญญาประนีประนอมยอมความหรืออนุญาโตตุลาการ

ทั้งนี้ การดำเนินการตาม (๖) – (๙) อาจไม่ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน หากมีมูลค่าไม่เกินที่ศาลฎีกากำหนด หรือศาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน

๔) ผู้แต่งตั้ง

ศาลจังหวัดแผนกคดีล้มละลายที่ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีล้มละลาย จะมีคำสั่งเริ่มกระบวนการล้มละลายและมีคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดการทรัพย์สิน (Bankruptcy Trustee) (มาตรา ๗๔) โดยผู้จัดการทรัพย์สินจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ (มาตรา ๗๔(๒)) โดยศาลจะแต่งตั้งผู้จัดการทรัพย์สินคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ตามความเหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้

^๔ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ ๑, น. ๒.

ผู้จัดการทรัพย์สิน (Bankruptcy Trustee) ตามกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย ไม่มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้จัดการทรัพย์สินไว้โดยเฉพาะ แต่ในทางปฏิบัติทั่วไปผู้จัดการทรัพย์สินที่ศาลแต่งตั้งมักจะเป็นทนายความ

๕) ค่าตอบแทน

ค่าตอบแทนทรัพย์สินคำนวณจากมูลค่าทรัพย์สินที่รวบรวมได้โดยตรง ก่อนหักแบ่งชำระหนี้และค่าใช้จ่ายอื่นๆ จึงเป็นแรงจูงใจในการดำเนินงาน (ค่าตอบแทนของผู้จัดการทรัพย์สินศาลจะพิจารณากำหนดให้ในแต่ละคดี แต่เมื่อมีการยื่นคำขอให้ล้มละลาย ผู้ยื่นคำขอต้องจ่ายเงินค่าธรรมเนียมศาล ซึ่งเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าวศาลของประเทศญี่ปุ่นจะกันเงินส่วนหนึ่งไว้เป็นค่าตอบแทนให้แก่ผู้จัดการทรัพย์สิน อาทิเช่น ศาลแขวงกรุงโตเกียวได้หารือกับสมาคมทนายความแห่งประเทศไทยไว้ โดยกำหนดค่าตอบแทนให้ผู้จัดการทรัพย์สินเป็นเงินจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ เยน)

๖) ผู้กำกับดูแล

- ศาลมีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินงานของผู้จัดการทรัพย์สิน (มาตรา๗๕) อาจเพิกถอนผู้จัดการทรัพย์สินได้ถ้าผู้จัดการทรัพย์สินไม่ทำหน้าที่ที่เหมาะสมในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยก่อนที่ศาลจะเพิกถอนผู้จัดการทรัพย์สินศาลต้องได้สวนผู้จัดการทรัพย์สินก่อน

- และหากผู้ทำหน้าที่ทรัพย์สินเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ จะมีสภาวิชาชีพกำกับดูแลด้วย เช่น สภาทนายความกำกับดูแลผู้ทำหน้าที่ทรัพย์สินที่เป็นทนายความ เป็นต้น

- นอกจากนี้ ผู้จัดการทรัพย์สินต้องปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ด้วยความรอบคอบ หากผู้จัดการทรัพย์สินปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ด้วยความไม่รอบคอบแล้ว ผู้จัดการทรัพย์สินต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายด้วย

๗) ข้อดีและข้อเสีย

ข้อดี

๑. ทรัพย์สินเป็นเอกชน มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านกฎหมายและการบริหารจัดการธุรกิจ

๒. ศาลสามารถพิจารณาแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านธุรกิจให้มีความเหมาะสมกับประเภทธุรกิจของลูกหนี้เป็นรายคดีไป

๓. สัดส่วนจำนวนทรัพย์สินต่อจำนวนคดีไม่สูงมาก จึงทำให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ

๔. ลดภาระงบประมาณของราชการ โดยตรงและโดยอ้อม

ข้อเสีย

- อาจเป็นภาระสำหรับลูกหนี้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอ

๕.๑.๒ ประเทศสิงคโปร์

๑) กฎหมาย

- รัฐบัญญัติล้มละลาย (Bankruptcy Act) (แก้ไขเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๙)

๒) ตำแหน่ง

- ทรัستیของกองทรัพย์สินของ...ลูกหนี้ หรือ ทรัستیในคดีล้มละลายของลูกหนี้ (มาตรา ๓๑ (๑A) (๒)) (the Trustee of the estate of (name of bankrupt), a Bankrupt) or the Trustee in Bankruptcy of (name of bankrupt), a Bankrupt)

๓) อำนาจหน้าที่

(๑) มาตรา ๓๖

- ทรัستیมีพันธกิจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เกี่ยวกับการกระทำของลูกหนี้ และการจัดกิจการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญล้มละลาย

- ทรัستیใช้อำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

(๒) ให้นำบทบัญญัติและข้อกำหนดเกี่ยวกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มาใช้กับทรัستیโดยอนุโลม

(๓) ทรัستیไม่มีอำนาจบางประการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เช่น อำนาจในการประกาศให้ลูกหนี้ปลดจากล้มละลายกรณีประนอมหนี้สำเร็จหรือแผนชำระหนี้สำเร็จ การประกาศยกเลิกการล้มละลายกรณีชำระหนี้และค่าธรรมเนียมครบถ้วน หรืออำนาจสอบสวนการกระทำความผิดอาญา เป็นต้น

(๔) กรณีสะสางกิจการ ตามมาตรา ๑๑๒(a), (c), (f), (h) and (i) ทรัستیจะต้องได้รับความยินยอมจากศาล ที่ประชุมเจ้าหนี้ หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (กรณีไม่มีที่ประชุมเจ้าหนี้)

๔) ผู้แต่งตั้ง

- ศาลสูง (High Court) โดยคำร้องขอของบุคคลต่อไปนี้

(๑) เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ล้มละลาย (มาตรา ๓๓ (๑)(a))

(๒) เจ้าหนี้อื่น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือทรัستیอื่นของกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ในเวลาใดๆ ภายหลังจากศาลมีคำพิพากษาให้ล้มละลาย แต่ก่อนลูกหนี้จะปลดจากล้มละลายหรือมีการยกเลิกการล้มละลาย (มาตรา ๓๓ (๑)(b)) รวมทั้งกรณีที่ลูกหนี้มีจำนวนหนี้ส่วนใหญ่เป็นหนี้สถาบันการเงิน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะแนะนำให้เจ้าหนี้ยื่นคำร้องขอต่อศาลให้แต่งตั้งทรัستی (มาตรา ๑๑๖B) หากเจ้าหนี้ไม่ยินยอม จะถือว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่จำเป็นต้องก่อภาระค่าใช้จ่ายในการจำหน่ายหรือแบ่งทรัพย์สินอีกต่อไป

(๓) เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์เป็น (๑) ธนาकार (๒) สถาบันการเงิน หรือ (๓) กิจการอื่นใดที่มีรายได้สุทธิประจำปีมากกว่า ๑๐๐ ล้านเหรียญสิงคโปร์และมีลูกจ้างมากกว่า ๒๐๐ คน ตามที่กำหนดในมาตรา ๓๓ (๑A) จะต้องมีคำร้องขอให้ศาลแต่งตั้งทรัستیมาด้วย

๕) ผู้กำกับดูแล

(๑) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Official Assignee) ของกระทรวงกฎหมาย แห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ (มาตรา ๓๔) โดยการสืบสวน สอบสวน ริบเงินประกัน มีคำสั่งอย่างใดๆ และยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ถอดถอนทรัستی และหากพันกำหนดระยะเวลาที่ลูกหนี้สามารถยื่นขอปลดจากล้มละลายได้แล้ว (๕ ปีในกรณีทั่วไป หรือ ๗ ปีในกรณีล้มละลายซ้ำ) คดีล้มละลายยังไม่จบลง ทรัستیจะต้องส่งรายงานให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นประจำทุกปี (มาตรา ๘๖F)

(๒) ศาลสูง มีอำนาจตรวจสอบการกระทำ/งดเว้นการกระทำ/คำตัดสินของทรัสต์ เมื่อได้รับคำร้องจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือบุคคลอื่นใด ทรัสต์เองสามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งในคดีล้มละลายได้เช่นกัน (มาตรา ๔๐) นอกจากนี้ ศาลสูงยังอาจมีคำสั่งถอดถอนทรัสต์ได้ (มาตรา ๔๑)

(๓) ที่ประชุมเจ้าหนี้อาจมีมติถอดถอนทรัสต์ (มาตรา ๔๑)

๖) ข้อดีและข้อเสีย

ข้อดี

(๑) ลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐ (ผู้เสียภาษี) ในการจัดการทรัพย์สินของเอกชน (ปัจจุบันคดีล้มละลายราวร้อยละ ๖๐ ของคดีล้มละลายทั้งหมดมีสถาบันการเงินเป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์)

(๒) ลดภาระของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

(๓) หากกองทรัพย์สินไม่เพียงพอต่อหนี้สินแล้ว เจ้าหนี้จะต้องเป็นผู้ชำระค่าตอบแทนของทรัสต์ ทำให้เป็นแรงจูงใจหนึ่งให้เจ้าหนี้สถาบันการเงินต้องใช้ความระมัดระวังมากยิ่งขึ้นในการให้สินเชื่อ

ข้อเสีย

(๑) ค่าตอบแทนของทรัสต์อาจมีจำนวนสูง

(๒) อาจทำให้การได้รับสินเชื่อยากขึ้น

๕.๑.๓ ประเทศออสเตรเลีย

๑) กฎหมาย

- นิติบุคคล – พระราชบัญญัติบริษัท (Corporations Act ๒๐๐๑)

- บุคคลธรรมดา – พระราชบัญญัติล้มละลาย (Bankruptcy Act ๑๙๖๖)

และกฎหมายหลักทรัพย์ด้านทรัพย์สินส่วนตัว (the Personal Property Securities Act ๒๐๐๙)

๒) ตำแหน่ง

- นิติบุคคล – ผู้ชำระบัญชีที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ (Registered Liquidators (RLs)) (เอกชนเท่านั้น)

- บุคคลธรรมดา – เจ้าพนักงานทรัสต์ (Bankruptcy Trustee) โดยมีการแบ่งเป็น เจ้าพนักงานของรัฐ (the Official Trustee/Official Receiver) และทรัสต์ที่ขึ้นทะเบียน (Registered Trustee) (มีทั้งรัฐและเอกชน)

๓) อำนาจหน้าที่

- บริหารและวางข้อกำหนดการมีหนี้สินส่วนตัว ตามกฎหมายล้มละลาย (the Bankruptcy Act ๑๙๖๖) และกฎหมายหลักทรัพย์ด้านทรัพย์สินส่วนตัว (the Personal Property Securities Act ๒๐๐๙)

- ควบคุมดูแลเจ้าหน้าที่บริหารการล้มละลายส่วนบุคคลและการสืบสวนสอบสวนการกระทำผิดที่กล่าวอ้างตามพระราชบัญญัติล้มละลาย

- รับผิดชอบในการสอดส่องดูแล มาตรฐานของผู้ปฏิบัติงานด้านการมีหนี้สินส่วนตัว

- มีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินและการเงินของลูกหนี้
- มีอำนาจได้ส่วนและสอบสวนฐานะทางการเงินของลูกหนี้
- ดำเนินกิจการของลูกหนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดของบรรดาเจ้าหนี้
- ขายทรัพย์สินของลูกหนี้
- เรียกคืนรายได้ส่วนเกินที่กำหนดไว้ของลูกหนี้
- สอบสวนเรื่องต่างๆทางการเงินและเรียกคืนทรัพย์สินที่ลูกหนี้โอนไป

ให้บุคคลอื่นก่อนการล้มละลาย

๔) ผู้แต่งตั้ง

- ผู้ตรวจการใหญ่ในคดีล้มละลาย (the Inspector – General in

Bankruptcy)

๕) ค่าตอบแทน

ค่าตอบแทนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน จะได้รับจากการหักค่าธรรมเนียมการบริหารการล้มละลายจากทรัพย์สินหรือรายได้ที่เรียกคืนมาได้และทรัพย์สินที่รวบรวมได้ ค่าธรรมเนียมดังกล่าวเป็นค่าธรรมเนียมตามกฎหมายที่ Trustee มีสิทธิจะได้รับในจำนวนที่เหมาะสมและมีเหตุสมควร หากว่าค่าตอบแทนนั้นไม่เกินกว่า ๕,๐๐๐ เหรียญฯ ซึ่งไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากบรรดาเจ้าหนี้ แต่หากว่าค่าตอบแทนที่จะได้รับนั้นเกินกว่า ๕,๐๐๐ เหรียญฯ จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้ก่อน

๖) ผู้กำกับดูแล

- นิติบุคคล – สำนักงานคณะกรรมการความมั่นคงและการลงทุนออสเตรเลีย (Australian Securities & Investments Commission (ASIC))

- บุคคลธรรมดา – สำนักงานความมั่นคงทางการเงินออสเตรเลีย (Australian Financial Security Authority (AFSA))

ศาลและผู้ตรวจการใหญ่ในคดีล้มละลาย (the Inspector-General in Bankruptcy) จะร่วมมือกันในการตรวจสอบ หากว่า ASIC และ AFSA ไม่สามารถตรวจสอบการทำงานของ Trustee ได้ เช่น ASIC และ AFSA สามารถตรวจสอบความถูกต้องตามกฎหมายของค่าตอบแทนที่ Trustee จะได้รับ พร้อมตรวจสอบว่า Trustee ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานต่างๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลายหรือไม่ ซึ่ง ASIC และ AFSA ทำได้เพียงขอให้ Trustee ปรับปรุงค่าตอบแทน หากค่าตอบแทนไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานที่มีการกำกับดูแล โดย ASIC และ AFSA สามารถทบทวนคำตัดสินของ Trustee ได้เช่น การยื่นคำคัดค้านการปลดหนี้ การออกหนังสือประเมินการสมทบรายได้ การตัดสินเรื่องและหรือการปฏิเสธที่จะพิจารณาคำขอยกเว้นเนื่องจากความยากลำบากทางการเงินในกรณีเกี่ยวกับการประเมินการสมทบรายได้ การใช้บัญชีที่อยู่ภายใต้การควบคุมเพื่อเรียกคืนเงินสมทบที่มาจากรายได้ การจ่ายค่าตอบแทนของ Trustee รวมทั้งค่าใช้จ่ายของบุคคลภายนอก เช่น ค่าใช้จ่ายด้านกฎหมาย

๗) ข้อดีและข้อเสีย

ข้อดี

- มีความเป็นมืออาชีพ มีประสบการณ์สูงในเรื่องนั้นๆ เป็นอิสระ มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์และมีศีลธรรมในหน้าที่และพันธะที่ได้รับมอบหมาย
- มีความเป็นกลางระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ผู้ล้มละลาย
- มีศาลเป็นผู้สอดส่อง ดูแลการปฏิบัติงาน
- มีการคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์โดยคณะกรรมการ พร้อมเปิดโอกาสให้มีการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการได้

ข้อเสีย

- มีค่าใช้จ่ายสูงเกินจำเป็นในการบริหารการมีหนี้สินส่วนตัว

๕.๑.๔ ประเทศสหรัฐอเมริกา

- USC Title ๑๑ - Bankruptcy และ The Federal Bankruptcy Rules เป็นกฎหมายที่แบ่ง Trustee ออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (US Trustee) และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (Private Trustee) ทั้งนี้ จะมีการแต่งตั้ง Trustee ต่อเมื่อศาลมีความเห็นว่ามี ความจำเป็นจะต้องแต่งตั้ง Trustee เพื่อควบคุมดูแลธุรกิจและทรัพย์สินเท่านั้น^{๑๐} โดยมีรายละเอียดของ Trustee แต่ละประเภท ดังนี้

๑) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (US Trustee)

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา ก่อตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย ค.ศ. ๑๘๗๘ (๑๑ U.S.C. § ๑๐๑, et seq.) ปัจจุบันมีสาขา ๒๑ แห่ง ได้รับเงินงบประมาณจากกองทุนระบบ US Trustee (the United States Trustee System Fund) ซึ่งมาจากค่าธรรมเนียมจากคู่ความและธุรกิจที่ได้รับความคุ้มครองจากการล้มละลาย (businesses invoking Federal bankruptcy protection)

^{๑๐} Although the appointment of a case trustee is a rarity in a chapter ๑๑ case, a party in interest or the U.S. trustee can request the appointment of a case trustee or examiner at any time prior to confirmation in a chapter ๑๑ case. The court, on motion by a party in interest or the U.S. trustee and after notice and hearing, shall order the appointment of a case trustee for cause, including fraud, dishonesty, incompetence, or gross mismanagement, or if such an appointment is in the interest of creditors, any equity security holders, and other interests of the estate. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๔(a). Moreover, the U.S. trustee is required to move for appointment of a trustee if there are reasonable grounds to believe that any of the parties in control of the debtor "participated in actual fraud, dishonesty or criminal conduct in the management of the debtor or the debtor's financial reporting." ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๔(e). The trustee is appointed by the U.S. trustee, after consultation with parties in interest and subject to the court's approval. Fed. R. Bankr. P. ๒๐๐๗.๑. Alternatively, a trustee in a case may be elected if a party in interest requests the election of a trustee within ๓๐ days after the court orders the appointment of a trustee. In that instance, the U.S. trustee convenes a meeting of creditors for the purpose of electing a person to serve as trustee in the case. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๔(b).

The case trustee is responsible for management of the property of the estate, operation of the debtor's business, and, if appropriate, the filing of a plan of reorganization. Section ๑๑๐๖ of the Bankruptcy Code requires the trustee to file a plan "as soon as practicable" or, alternatively, to file a report explaining why a plan will not be filed or to recommend that the case be converted to another chapter or dismissed. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๖(a)(๕).

Upon the request of a party in interest or the U.S. trustee, the court may terminate the trustee's appointment and restore the debtor in possession to management of bankruptcy estate at any time before confirmation. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๕.

หน้าที่และพันธกิจหลักของ US Trustee คือ เป็นยามเฝ้าระวังในกระบวนการล้มละลาย "watchdog over the bankruptcy process"^{๑๑} กล่าวได้ว่า US Trustee เป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงยุติธรรมที่มีขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนระบบกระบวนการล้มละลาย โดยมีหน้าที่หลักในการควบคุมดูแลบุคคลที่อยู่ในกระบวนการล้มละลายทั้งคู่สัญญาและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ควบคุมกระบวนการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับส่วนของการบริหารการปกครอง เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามกฎหมายและกระบวนการพิจารณา นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ช่วยสืบสวนสอบสวนกรณีล้มละลายทุจริต (Bankruptcy Fraud) และการกระทำผิดอื่นๆ (Abuse) โดยร่วมมือกับอัยการกลางสหรัฐ (US Attorney) และหน่วยงานสืบสวนสอบสวนกลางของสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation) เพื่อประโยชน์ของทุกฝ่ายร่วมกัน ทั้งลูกหนี้ เจ้าหนี้ และสาธารณะ

อัยการกลางของสหรัฐรับผิดชอบในส่วนของการแต่งตั้งและถอดถอน US Trustee โดยฝ่ายสำนักบริหาร US Trustee (The Executive Office for U.S. Trustees (EOUST)) จะออกนโยบายและระเบียบปฏิบัติในเรื่องการดำเนินงานของ US Trustee ซึ่งแต่ละคนมีวาระการดำรงตำแหน่งครั้งละ ๕ ปี

หน้าที่เฉพาะของ US Trustee

- แต่งตั้งและตรวจสอบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (Private Trustees) ซึ่งเป็นผู้ดูแลกองทรัพย์สินในคดีล้มละลายที่ฟ้อง รวมถึงทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะดำเนินการ
- ส่งต่อกรณีคดีที่มีมูลความผิดทางอาญาให้อัยการเพื่อดำเนินการสอบสวนกรณีเห็นสมควร

- แต่งตั้งและเรียกประชุมกรรมการเจ้าหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการ
- ตรวจสอบให้แน่ใจว่ากองทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายถูกจัดการอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และค่าธรรมเนียมในการจัดการมีความสมเหตุสมผล
- ตรวจสอบเอกสารต่างๆที่ต้องมีการเปิดเผยและใบสมัครสำหรับการวางเงินประกันวิชาชีพของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (เนื่องจาก private trustee ต้องมีการวางเงินประกัน)

- ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายล้มละลายและกระบวนการพิจารณาในศาล

๒) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (Private Trustee)

US Trustee เป็นผู้แต่งตั้งและควบคุมดูแลเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ซึ่งเป็นผู้จัดการกองทรัพย์สินของคดีล้มละลายผู้บริโภครวม และทำงานร่วมกับ US Trustee ในการเสริมสร้างและสนับสนุนความมีประสิทธิภาพของระบบกระบวนการล้มละลาย

ทั้งนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะได้รับการแต่งตั้งโดยสำนักงานเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ส่วนภูมิภาค (the regional office of the United States Trustee) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนโดยส่วนมากมักจะเป็นทนายความที่ทำคดีล้มละลาย (a bankruptcy attorney)

^{๑๑} House Report No. ๙๘๙, ๙๕th Cong., ๒d Sess. at ๘๘ (reprinted in ๑๙๗๘ U.S. Code Congressional & Admin. News at ๕๗๘๗, ๕๙๖๓, ๖๐๔๙).

อย่างไรก็ดี ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกับทางธุรกิจ เช่น นักบัญชี นายธนาคาร ตัวแทนประกันภัย ผู้ประเมินราคา นายหน้าอสังหาริมทรัพย์ หรือนายหน้าในตลาดหลักทรัพย์ก็สามารถเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนได้

๓) หน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนแยกตามคดีล้มละลายประเภทต่างๆ

โดยทั่วไปแล้ว Trustee จะถูกแต่งตั้งมาเพื่อดูแลจัดการกองทรัพย์สินขายและจำหน่ายทรัพย์สินเพื่อนำออกชำระหนี้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย^{๑๒} Trustee จะถูกแต่งตั้งเพื่อเก็บรวบรวมเงินที่จะต้องชำระแก่เจ้าหนี้จากลูกหนี้ และนำไปชำระให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย และมีหน้าที่ตรวจสอบว่าลูกหนี้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ในขณะที่ปฏิบัติตามแผนการชำระหนี้โดยกฎหมายได้ กำหนดอำนาจหน้าที่ของ Trustee ไว้ดังต่อไปนี้

๑. รวบรวมกองทรัพย์สินของลูกหนี้ จัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คู่ความที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

๒. เป็นที่น่าไว้วางใจในการดูแลกองทรัพย์สิน

๓. ดูแลลูกหนี้ในคดีล้มละลายให้ทำหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๕๒๑(a)(๒)(B) (บทบัญญัติในเรื่องหน้าที่ของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย))

๔. สืบสวนสอบสวนกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้

๕. ตรวจสอบคำขอรับชำระหนี้และคัดค้านคำขอรับชำระหนี้ที่ไม่เหมาะสม

๖. คัดค้านการปลดล้มละลายของลูกหนี้

๗. แจกจ่ายข้อมูลเกี่ยวกับกองทรัพย์สินและการจัดการกองทรัพย์สินตามที่คู่ความร้องขอ เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

๘. หากลูกหนี้ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการต่อ US Trustee และหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง อาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อเก็บภาษีที่เกิดจากการประกอบกิจการ รายงานผลเป็นระยะและสรุปผลการดำเนินกิจการ รวมทั้งบัญชีรับจ่าย รวมทั้งข้อมูลอื่นๆที่ศาลหรือ US Trustee ร้องขอ

๙. รายงานสรุปผลและยื่นบัญชีกิจการกองทรัพย์สินแก่ศาลและ US Trustee

๑๐. จัดให้มีหมายแจ้ง กรณีมีคำร้องเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว^{๑๓}

ในบางกรณี Private Trustee จะถูกเรียกว่า “Panel Trustees” เนื่องจากถูกแต่งตั้งโดย US Trustee ไปยังบัญชีรายชื่อ (Panel) ในแต่ละเขตอำนาจศาล เมื่อได้รับการแต่งตั้งมาอยู่ในบัญชีรายชื่อแล้ว ก็จะมีการจัดสรรคดีให้โดยวิธีหมุนเวียนลับ (Blind Rotation Proceed)

นอกจากนี้ Private Trustee จะถูกเรียกว่า “Standing Trustees” เนื่องจากการแต่งตั้ง Trustee ในกรณีนี้ถูกระบุไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน (Standing appointment) ว่าเป็น US Trustee แต่งตั้งให้จัดการคดีตามเขตอำนาจเฉพาะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ไป โดย Standing

^{๑๒} COLLECTION AND LIQUIDATION OF ASSETS, ๑๑ U.S.C. § ๗๐๔(a)(๑), AND ACCOUNTABILITY OF THE TRUSTEE FOR ALL PROPERTY RECEIVED, ๑๑ U.S.C. § ๗๐๔(a)(๒)

^{๑๓} รายละเอียดอื่นๆตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๗๐๔

Trustee จะประเมินฐานะทางการเงินของลูกหนี้ จัดทำข้อเสนอให้ยังศาลว่าสมควรที่จะยืนยันให้ลูกหนี้ดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ได้หรือไม่ และจัดการเก็บรวบรวมเงินที่ต้องชำระแก่บรรดาเจ้าหนี้ตามแผนเพื่อนำไปชำระแก่บรรดาเจ้าหนี้

๔) ค่าตอบแทน

รายได้ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมาจากค่าธรรมเนียมบางส่วนในการฟ้องคดี สำหรับเป็นค่าตอบแทนในการดูแลจัดการคดี ทั้งนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว (Panel Trustee) จะได้รับเงินจากค่าธรรมเนียมในการฟ้องคดีล้มละลายจำนวน ๖๐ ดอลลาร์สหรัฐ แต่กรณีที่ศาลยกเว้นค่าธรรมเนียมให้และกรณีคดีไม่มีทรัพย์ จะไม่ได้รับเงินค่าธรรมเนียมในส่วนนี้ ส่วนค่าตอบแทนที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะได้รับจากเงินที่ได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินในคดีล้มละลาย จะจ่ายเป็นรายไตรมาส โดยเป็นไปตามอัตราที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีข้อสังเกตว่า ในไตรมาสหนึ่งอาจเป็นไปได้ว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนไม่มีการจำหน่ายทรัพย์สินได้เลยก็ตาม แต่ค่าธรรมเนียมที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะได้รับในการบังคับคดีล้มละลายอย่างน้อยที่สุด คือ ๓๒๕ ดอลลาร์สหรัฐ ทุกๆ ๓ เดือน รายละเอียดปรากฏตามตารางต่อไปนี้

TOTAL QUARTERLY DISBURSEMENTS	QUARTERLY FEE
\$๐ to \$๑๔,๙๙๙.๙๙	\$๓๒๕.๐๐
\$๑๕,๐๐๐ to \$๗๔,๙๙๙.๙๙	\$๖๕๐.๐๐
\$๗๕,๐๐๐ to \$๑๔๙,๙๙๙.๙๙	\$๙๗๕.๐๐
\$๑๕๐,๐๐๐ to \$๒๒๔,๙๙๙.๙๙	\$๑,๖๒๕.๐๐
\$๒๒๕,๐๐๐ to \$๒๙๙,๙๙๙.๙๙	\$๑,๙๕๐.๐๐
\$๓๐๐,๐๐๐ to \$๔๙๙,๙๙๙.๙๙	\$๔,๘๗๕.๐๐
\$๑,๐๐๐,๐๐๐ to \$๑,๙๙๙,๙๙๙.๙๙	\$๖,๕๐๐.๐๐
\$๒,๐๐๐,๐๐๐ to \$๒,๙๙๙,๙๙๙.๙๙	\$๙,๗๕๐.๐๐
\$๓,๐๐๐,๐๐๐ to \$๔,๙๙๙,๙๙๙.๙๙	\$๑๐,๔๐๐.๐๐
\$๕,๐๐๐,๐๐๐ to \$๑๔,๙๙๙,๙๙๙.๙๙	\$๑๓,๐๐๐.๐๐
\$๑๕,๐๐๐,๐๐๐ to \$๒๙,๙๙๙,๙๙๙.๙๙	\$๒๐,๐๐๐.๐๐
\$๓๐,๐๐๐,๐๐๐ or more	\$๓๐,๐๐๐.๐๐

๕.๑.๕ ประเทศอังกฤษ

๑) กฎหมาย

- The Insolvency Act ๑๙๘๖

๒) ตำแหน่ง

- Insolvency practitioner

๓) อำนาจหน้าที่

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน^{๑๔} ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลาย โดยแบ่งเป็น

- ผู้บริหารทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดากรณีดำเนินกิจการต่อไป
- ผู้จำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดากรณีลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้

- ผู้บริหารของลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคล
- ผู้ให้คำปรึกษาแก่ลูกหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล กรณีมีการตกลงกับบรรดาเจ้าหนี้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

อย่างไรก็ตาม ผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนแม้จะได้รับการแต่งตั้งจากที่ประชุมเจ้าหนี้ แต่ก็มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของรัฐด้วยเมื่อทำหน้าที่ตามคำสั่งศาล

๔) ผู้แต่งตั้ง

โดยปกติเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ก็จะมีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขึ้นมา ในทางปฏิบัติเมื่อถึงนัดประชุมเจ้าหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะร้องขอให้ที่ประชุมเจ้าหนี้แต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน เมื่อได้มติแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้น จะต้องมอบหมายงานที่ได้รับไว้ทั้งหมดแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่ที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติแต่งตั้งทันที เนื่องด้วยหากมีความรับผิดชอบเกิดขึ้น จะได้แบ่งแยกผู้รับผิดชอบได้อย่างชัดเจน

ผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนนั้นจะต้องสอบผ่านและได้ใบอนุญาตก่อนจากสนามสอบภาคบังคับที่เรียกว่า “Joint Insolvency Examination” (JIEB Exams) จากสถาบันสอบเอกชนที่ได้รับการอนุญาตจากภาครัฐ ที่เรียกว่า Recognized Professional Bodies หรือสถาบันที่ได้รับการรับรองจากภาครัฐให้สามารถออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้พิทักษ์ทรัพย์คดีล้มละลาย โดยภาครัฐอาศัยอำนาจในการอนุญาตจากพระราชบัญญัติล้มละลาย ค.ศ. ๑๙๘๖ [the Insolvency Act ๑๙๘๖] ให้สถาบันดังกล่าวคัดเลือกผู้ประกอบวิชาชีพเป็นผู้พิทักษ์ทรัพย์คดีล้มละลาย องค์กรที่ดีปัจจุบันนี้มีผู้พิทักษ์ทรัพย์จำนวนไม่มากนักที่ได้รับการคัดเลือกจากหน่วยงานของรัฐ [the Secretary of state] โดยตรง

๕) ผู้กำกับดูแล

สมาชิกผู้สอบผ่านการคัดเลือกเป็นผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนข้างต้นจะได้รับการตรวจสอบ กำกับดูแลอย่างน้อย ทุกๆ ๖ เดือน จากสถาบันต้นสังกัด (Recognized Professional Bodies) และจากหน่วยงานของรัฐ ที่เรียกว่า the Insolvency Service เพื่อตรวจสอบว่าผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนยังคงปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆที่ทางภาครัฐกำหนด เช่น จริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ (Ethic Code), Statement of Insolvency Practice เป็นต้น หากพบว่าผู้พิทักษ์ทรัพย์มิได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน หน่วยงานของรัฐอาจ กำหนดค่าปรับ ถูกพัก หรือเพิกถอนใบอนุญาต ทั้งนี้ จะไม่มีการล่อล้าไปในดุลยพินิจในการทำคำสั่ง ความเห็น หรือในการบริหารคดีล้มละลายของผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนแต่อย่างใด คงไว้เฉพาะในเรื่องจริยธรรมและมาตรฐานการปฏิบัติงานเท่านั้นที่จะได้รับการตรวจสอบ

^{๑๔} ใช้คำว่าผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน แต่ตามหน้าที่แล้ว มีหน้าที่ทั้งอย่างเอกชนและเจ้าพนักงานของรัฐ

นอกจากหน่วยงานของรัฐที่ตรวจสอบสถาบันดังกล่าวแล้ว ยังมีหน่วยงานอิสระอื่นๆอีกที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อตรวจสอบกำกับดูแลสถาบันดังกล่าวด้วย เช่น คณะทำงานร่วมด้านคดีล้มละลาย (the Joint Insolvency Committee) ซึ่งกำหนดให้แต่ละสถาบันส่งผู้แทนมาเป็นสมาชิกคณะทำงานดังกล่าว เพื่อการปรับปรุงแก้ไข หรือถกเถียงในประเด็นมาตรฐานการปฏิบัติงาน, สถาบันกำกับตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านคดีล้มละลาย (The Insolvency Practices Council) มีทำหน้าที่ให้คำแนะนำ สอบสวน กำกับ ดูแล และมีมาตรการบังคับต่างๆหากพบการฝ่าฝืนมาตรฐานการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ หน่วยงานที่ตรวจสอบกำกับนี้ ก็ต้องรับการกำกับตรวจสอบอีกชั้นหนึ่งด้วย จากหน่วยงานทางภาครัฐ ทุก ๓ ปี เพื่อตรวจสอบว่า หน่วยงานดังกล่าวยังคงมาตรฐานในการคัดเลือกผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน ตามบันทึกข้อตกลงที่ทำไว้กับกับภาครัฐ

๖) ข้อดีข้อเสีย

ข้อดี

- แบ่งเบาภาระเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในส่วนงานบางส่วนที่ภาคเอกชนสามารถรับไปทำได้
- ภาคเอกชนอาจมีความเชี่ยวชาญในการบริหารงานในบางส่วนมากกว่า
- ดำเนินงานได้ตรงกับเจตนาของบรรดาเจ้าหนี้ เนื่องจากที่ประชุมเจ้าหนี้เป็นผู้แต่งตั้ง

ข้อเสีย

- อาจเกิดข้อกังขาในเรื่องความเป็นธรรม และเป็นกลาง
- ต้องมีระบบการควบคุม ตรวจสอบจากภาครัฐ

๕.๑.๖ สรุปบทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนของต่างประเทศ

จากการศึกษาระบบการบังคับคดีล้มละลายในประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ พบว่ากฎหมายของประเทศดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามาทำหน้าที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายได้ โดยสามารถสรุปลักษณะที่คล้ายคลึงกันของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนในประเทศดังกล่าวโดยสังเขป ดังนี้

๑) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทั้งในด้านกฎหมายและการบริหารจัดการธุรกิจ จึงมีผลดีทั้งต่อเจ้าหนี้และลูกหนี้เนื่องจากสามารถพิจารณาแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความเหมาะสมของประเภทธุรกิจของลูกหนี้เป็นรายคดีไป และโดยทั่วไปแล้วสัดส่วนภาระคดีต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะมีจำนวนไม่สูงมากนัก ทำให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่

๒) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะได้รับค่าตอบแทนตามสัดส่วนมูลค่าทรัพย์สินในคดี มิใช่รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนอย่างเจ้าหน้าทีรัฐ จึงเป็นแรงจูงใจที่ดีในการทำหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ ระบบดังกล่าวจึงช่วยลดภาระงบประมาณของราชการทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

อย่างไรก็ดี ข้อพึงระวังของระบบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน คือ อาจเป็นภาระค่าใช้จ่ายสำหรับลูกหนี้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอ นอกจากนี้ จำเป็นต้องสร้างระบบการควบคุมตรวจสอบการทำงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนอย่างรัดกุม เนื่องจากอาจมีความเสี่ยงที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะใช้อำนาจในทางที่ไม่ชอบเพื่อเรียกรับผลประโยชน์ เช่น การช่วยปกปิดทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือการไม่ให้ความเป็นธรรมแก่บรรดาเจ้าหนี้โดยเท่าเทียมกัน เป็นต้น

ทั้งนี้ รายละเอียดเกี่ยวกับระบบกฎหมายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนของต่างประเทศ ปรากฏรายละเอียดตามภาคผนวก ค

๕.๒ แนวทางการจำแนกภารกิจและปรับบทบาทวิธีการดำเนินการของภาครัฐ

๕.๒.๑ การจำแนกประเภทหน่วยงานรัฐ

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ เรื่อง หลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ ได้กำหนดหลักการจำแนกหน่วยงานรัฐออกเป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งมีรายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้

(๑) บริการสาธารณะทางปกครอง ซึ่งจะเป็นการใช้อำนาจทางปกครอง รูปแบบของการจัดโครงสร้างของหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะประเภทนี้ จึงควรมีฐานะเป็น “ส่วนราชการ”

(๒) บริการสาธารณะทางพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม ซึ่งจะเป็นการเน้นเรื่องการผลิตและจำหน่ายสินค้าหรือบริการ รูปแบบการจัดโครงสร้างของหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะประเภทนี้ จึงควรมีฐานะเป็น “รัฐวิสาหกิจ”

(๓) บริการสาธารณะทางสังคมและวัฒนธรรม โดยกิจกรรมไม่มีลักษณะเป็นการผลิตหรือจำหน่ายสินค้าหรือบริการ แต่เป็นการผลิตสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมและสังคม และให้บริการแก่สังคม รูปแบบการจัดโครงสร้างของหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะประเภทนี้ จึงควรมีฐานะเป็น “องค์การมหาชน”

(๔) หน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่

นอกจากหน่วยงานของรัฐในรูปแบบส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชนแล้ว ยังมีองค์การของรัฐในรูปแบบอื่นๆ ที่มีได้ถูกจัดไว้ในรูปแบบข้างต้น ซึ่งสามารถสรุปลักษณะขององค์การเหล่านั้นได้ดังนี้

- องค์การของรัฐที่เป็นอิสระ (Independent Administrative Organization) เป็นหน่วยงานรูปแบบใหม่ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลกิจกรรมของรัฐตามนโยบายสำคัญที่ต้องการความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงจากอำนาจทางการเมืองเพื่อให้กลไกตลาดสามารถทำงานได้อย่างแท้จริง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นต้น

- กองทุนที่เป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยการตราเป็นพระราชบัญญัติ เนื่องจากต้องการอำนาจรัฐในการบังคับฝ่ายเดียวต่อภาคเอกชนหรือประชาชนในการสมทบเงินเข้ากองทุน ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนก็เพื่อเป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจของรัฐในการบริการสาธารณะแก่ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยมีรูปแบบการจัดตั้งกองทุน ๓ รูปแบบ คือ รัฐวิสาหกิจ (เช่น

กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน) องค์การมหาชน (เช่น กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ) ส่วนราชการ (เช่น กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย)

๕.๒.๒ แนวทางการปรับบทบาทการดำเนินการกิจของรัฐ

โดยที่สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ภาคเอกชนเติบโตอย่างรวดเร็วโดยมีศักยภาพและมีบทบาทมากขึ้นในระบบเศรษฐกิจและสังคม ส่วนภาคประชาชนและชุมชนก็มีความเข้มแข็งและต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจของรัฐมากขึ้น ทั้งในส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่น ดังนั้น ในการปฏิรูประบบราชการจึงควรมีการทบทวนถึงระดับการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน - ประชาชนใหม่ใน ๓ ระดับ กล่าวคือ ภารกิจที่ภาครัฐเป็นผู้ควบคุมหรือดำเนินการหลัก ภารกิจที่ภาครัฐ - เอกชน - ประชาชนร่วมกันจัดการได้ และภารกิจที่ภาคเอกชน - ประชาชนสามารถจัดการได้เองภายใต้กติกาและการส่งเสริมของภาครัฐ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก) ภารกิจที่ภาครัฐต้องดำเนินการเอง

ได้แก่ ภารกิจเกี่ยวกับการรักษาความสงบและความมั่นคง การป้องกันประเทศ การคลังของประเทศ

ข) ภารกิจที่ภาครัฐร่วมดำเนินการกับภาคส่วนอื่น

(๑) เป็นภาคีหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public - Private - Partnership (PPP))

เป็นความร่วมมือหรือร่วมทุนในรูปภาคีหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากหรือต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่ภาครัฐยังไม่สามารถดำเนินการได้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ซึ่งเป็นการนำจุดแข็งและความเชี่ยวชาญของแต่ละฝ่ายมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นของประเทศ

(๒) จ้างเหมาแบบ Contracting out (เอกชน)

เป็นการมอบงานที่เป็นงานหลัก (core function) โดยการจ้าง การออกใบอนุญาต หรือวิธีอื่นใด ให้หน่วยงานภายนอกหรือเอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการในงานบางส่วนบางขั้นตอนแทนภาครัฐ ตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนด และภาครัฐยังต้องรับผิดชอบต่อภารกิจนั้น ๆ รวมถึงรายละเอียดของผลลัพธ์ที่จะมีการส่งมอบ เช่น สถานตรวจสภาพรถเอกชน (ตรอ.) งานออกหนังสือเดินทาง (Passport)

(๓) จ้างเหมาแบบ Outsourcing (เอกชน)

เป็นการมอบงานที่ไม่ใช่งานหลัก (non-core function) โดยการจ้างหน่วยงานภายนอกหรือเอกชนที่มีความชำนาญในด้านนั้น ๆ และดำเนินการได้ดีกว่าเป็นผู้ดำเนินการแทนภาครัฐ ซึ่งมีเป้าหมายในการลดต้นทุนและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ให้ดีขึ้น เพื่อองค์กรจะได้ทุ่มเทกับกิจกรรมที่เป็นงานหลักอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ผู้มอบงานจะระบุเพียงผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการ ส่วนขั้นตอนการทำงานและการควบคุมงานจะเป็นหน้าที่ของผู้รับจ้าง เช่น งานวิจัย งาน IT งานจัดทำเว็บไซต์ งานทำความสะอาด

(๔) ข้อตกลงร่วม (Compact)

ใช้ทำกับองค์กรจัดทำบริการทางสังคมแบบไม่แสวงหากำไร มูลนิธิสาธารณกุศล องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน โดยเป็นข้อตกลงร่วมระหว่างรัฐบาลกับภาคประชาสังคมและชุมชน ในการดำเนินภารกิจจัดบริการสาธารณะพื้นฐาน โดยภาคประชาสังคมและชุมชนจะเป็นผู้จัดการ บริการสาธารณะแทนภาครัฐในรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะหุ้นส่วน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะและตอบสนองความต้องการของภาคประชาสังคมและชุมชน เช่น การดูแล ผู้สูงอายุในชุมชน การดูแลป่าชุมชน การคุ้มครองสิทธิเด็ก

(๕) สร้างเครือข่าย (Networking) ระหว่างส่วนราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

เป็นการทำงานแบบเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน โดยอาจดำเนินการ ในรูปแบบของการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างสังกัดหรือต่างระดับ การประสาน เชื่อมโยงการทำงานระหว่างกันอาจเป็นผลมาจากการมีกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติบังคับ หรือเกิด จากการมีหลากหลายภาคส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินงานของหน่วยงาน โดยมีเป้าหมาย ความสำเร็จในการบรรลุภารกิจร่วมกัน

ค) ภารกิจที่ไม่จำเป็นต้องดำเนินการโดยรัฐ

(๑) ถ่ายโอน (Transfer/Delegate function) (ท้องถิ่น)

เป็นการถ่ายโอนงานบริการสาธารณะที่เป็นหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรมที่ได้มอบหรือโอนให้ท้องถิ่นดำเนินการแทนเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง มีการโอนงาน เงิน และจัดสรรบุคลากรให้แก่ท้องถิ่นอย่างเหมาะสม เช่น งานก่อสร้างและบำรุงรักษา โครงข่ายถนน งานดูแลบำรุงรักษาโบราณสถาน เป็นต้น

(๒) แปรสภาพกิจการเป็นเอกชน (Privatization)

เป็นการแปรรูปกิจการรัฐทั้งหมดหรือบางส่วนจากภาครัฐไปเป็น กิจการเอกชน โดยลดบทบาทความเป็นเจ้าของหรือการดำเนินงานในหน่วยงานของรัฐให้เอกชนเป็น เจ้าของหรือดำเนินการแทน ภาครัฐจะไม่ดำเนินการในภารกิจดังกล่าว เพื่อให้การแข่งขันของธุรกิจนั้น เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด องค์กรฟอกหนัง องค์กรแบตเตอรี่ องค์กรอาหารสำเร็จรูป เป็นต้น

(๓) Contestability

เป็นการเปิดให้หน่วยงาน/ องค์กรในภาคส่วนอื่นสามารถเสนอตัว เข้ามาบริหารจัดการบริการสาธารณะ ซึ่งเป็นบทบาทภารกิจของภาครัฐเดิม โดยการเปิดให้มีการแข่งขัน (Contest) ในงานการให้บริการสาธารณะ โดยพิจารณาถึงขีดความสามารถในการแข่งขัน หรือ Ability to Contest

๕.๓ แนวคิดของกรมบังคับคดีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานบังคับคดีล้มละลาย

ตามยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี ของกรมบังคับคดี นั้น สำหรับระยะที่ ๑ (๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) กรมบังคับคดีวางแผนงานยุทธศาสตร์ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ให้กรมบังคับคดีเป็นศูนย์กลางข้อมูลการบังคับคดีล้มละลาย โดยดำเนินการพัฒนาศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย (Data Center of Assets of Bankrupted Person) มีการจัดทำระบบการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างนายทะเบียนภาครัฐ ธนาการแห่งประเทศไทย สำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสถาบันการเงินทุกประเภท เพื่อใช้ในการสืบค้นทรัพย์สินทุกประเภทของบุคคลที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและล้มละลาย ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการติดตามและรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ และสามารถเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งความเชื่อมั่นต่อระบบกฎหมายไทย

๒. มีเป้าหมายในการปรับบทบาทและรูปแบบการให้บริการ (Business Model) ของกรมบังคับคดีจากผู้ปฏิบัติงาน (Operator) เป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) โดยศึกษารูปแบบการจัดตั้งหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (Special Delivery Unit : SDU) และดำเนินการจัดตั้งหน่วยนำร่องบริการรูปแบบพิเศษ (SDU) ซึ่งส่งผลให้ประชาชนได้รับการบริการที่รวดเร็วเป็นมาตรฐานเดียวกันยิ่งขึ้น และตอบรับกับรูปแบบบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และการเสริมสร้างให้การบริหารงานภาครัฐมีประสิทธิภาพ ทันสมัย รับผิดชอบและโปร่งใส

๓. ดำเนินการศึกษากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (Private Civil Enforcement Officer and Trustee) โดยมีเป้าหมายในการจัดตั้งสำนักฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชนและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Institute of Civil Enforcement Officer and Trustee) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้บุคลากรและเพื่อเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพ

ทั้งนี้ ในระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) กรมบังคับคดีจะดำเนินการพัฒนาวิชาชีพเจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ พัฒนาสำนักฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชนและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อรองรับการจัดตั้งสำนักฝึกอบรมเป็นหน่วยงานพิเศษ SDU และจัดทำข้อบังคับและมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาบุคลากรจากภาคราชการและภาคเอกชนให้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบังคับคดีแพ่งและคดีล้มละลาย

๖. ประเด็นการปฏิรูป

การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนงานบังคับคดีล้มละลายให้ภาคเอกชนดำเนินการ

๗. ข้อเสนอการปฏิรูป

จากการที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานบังคับคดีล้มละลายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น เห็นควรเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับคดีล้มละลาย ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว โดยการถ่ายโอนงานบังคับคดีล้มละลายให้ภาคเอกชนดำเนินการแทนรัฐ ทั้งนี้ ขอเสนอประเด็นปฏิรูปต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๗.๑ การพัฒนาศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย (Data Center of Assets of Bankrupted Person) ในกรมบังคับคดี

ปัจจุบันปรากฏว่า กรมบังคับคดีได้ดำเนินการเชิงรุกเพื่อแก้ไขปัญหาการเข้าถึงข้อมูลทรัพย์สินของลูกหนี้ให้ดียิ่งขึ้น โดยการขอเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานทางทะเบียนที่มีข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินประเภทต่างๆ เช่น กรมที่ดิน กรมการขนส่งทางบก กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ธนาคารแห่งประเทศไทย และสถาบันการเงินต่าง ๆ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี เพื่อให้การสืบทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ล้มละลายเป็นไปอย่างถูกต้องแม่นยำ รวดเร็วทันการณ์ และลดอัตราเสี่ยงของเจ้าหนี้ที่จะไม่ได้รับชำระหนี้จากการที่ลูกหนี้อพยพย้ายถ่ายเททรัพย์สิน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีความเป็นมืออาชีพ ดังนั้น จึงเห็นควรสนับสนุนและเร่งรัดให้กรมบังคับคดีพัฒนาศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของลูกหนี้ (Data Center of Assets of Bankrupted Person) ตามที่ปรากฏในแผนยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี ของกรมบังคับคดี โดยให้ศูนย์ดังกล่าวทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางข้อมูลการบังคับคดีล้มละลายในลักษณะของ Intelligent Unit ที่มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสืบทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยให้เป็นระบบการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในการบังคับคดีล้มละลาย เช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร กรมการปกครอง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสถาบันการเงินทุกประเภท เป็นต้น เพื่อใช้ในการสืบค้นทรัพย์สินทุกประเภทของบุคคลที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและล้มละลาย ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการติดตามและรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ และสามารถเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งความเชื่อมั่นต่อระบบกฎหมายไทย

๗.๒ การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

เพื่อให้การถ่ายโอนงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้แก่เอกชนสามารถเป็นไปได้อย่างจริงจังในทางปฏิบัติ จึงต้องจัดตั้งสำนักฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชน (Institute of Civil Enforcement Officer and Trustee) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้แก่บุคลากรและเพื่อเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพ ซึ่งปัจจุบันนี้ สถาบันการบังคับคดี ซึ่งสังกัดกองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมบังคับคดี มีหน้าที่ในการอบรมบุคลากรของกรมบังคับคดีในตำแหน่งและสายงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปนั้น ดังนั้น ควรแยกหน่วยงานดังกล่าวออกไปเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (SDU) ที่สามารถดำเนินการกิจการและมีรายได้เป็นของตนเอง โดยมีหน้าที่ให้บริการแก่กรมบังคับคดีซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

๗.๓ การประชาสัมพันธ์แผนการปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จากภาครัฐเป็นภาคเอกชนให้บรรดาเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจและรับรู้แนวทางการดำเนินการของภาครัฐ

การถ่ายโอนงานบังคับคดีล้มละลายไปให้ภาคเอกชนดำเนินการแทนรัฐ เป็นเรื่องที่มีผลกระทบโดยตรงต่อสิทธิหน้าที่ของทั้งฝ่ายลูกหนี้ เจ้าหนี้ และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ค้าประกัน ดังนั้น ในระยะเปลี่ยนผ่านของการดำเนินการถ่ายโอนงานดังกล่าวจึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งหลายรวมถึงประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระบบการบังคับคดีล้มละลาย โดยเป็นหน้าที่ของกรมบังคับคดีที่จะต้องดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นระยะ ๆ ให้แก่สาธารณชนทราบอย่างทั่วถึง

๗.๔ การกำหนดแนวทางบริหารจัดการคดีล้มละลายคงค้างก่อนที่จะมีการถ่ายโอนภารกิจ

สำหรับคดีล้มละลายคงค้างเดิมก่อนที่จะมีการถ่ายโอนภารกิจให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนดำเนินการ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของรัฐยังคงเป็นผู้ดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จ ซึ่งบางส่วนอาจสามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในช่วงเวลาเตรียมการปฏิรูปการถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (๓ ปี)

๗.๕ การแก้ไขพระราชบัญญัติล้มละลายและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาดำเนินการบังคับคดีล้มละลายในฐานะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน โดยมีรายละเอียดที่เป็นหลักการสำคัญๆ ดังนี้

๑) นิยามของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะไม่รวมถึงการดำเนินการในคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เพราะการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้จะดำเนินกิจการของลูกหนี้โดยผู้ทำแผนและผู้บริหารแผนฟื้นฟูกิจการ ในคดีดังกล่าว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงมีหน้าที่เพียงกำกับดูแลการดำเนินกิจการให้เป็นไปตามแผนฟื้นฟูกิจการเท่านั้น

๒) คุณสมบัติของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน อาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือดำเนินกิจการในรูปแบบนิติบุคคลก็ได้ แต่จะต้องมีคุณสมบัติตามที่กรมบังคับคดีได้กำหนดไว้ ดังนี้

๒.๑) คุณสมบัติทั่วไป

บุคคลที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวต้องผ่านการอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามหลักสูตรที่สถาบันการบังคับคดีของกรมบังคับคดีได้กำหนดขึ้น ต้องผ่านการทดสอบเพื่อรับใบอนุญาต รวมถึงเมื่อผ่านการทดสอบเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนแล้ว ยังจะต้องเข้ารับการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเป็นระยะๆ โดยต้องเข้ารับการอบรมเพื่อทบทวนและทดสอบตามที่สถาบันการบังคับคดีได้กำหนด

๒.๒) คุณสมบัติเฉพาะ

- กรณีบุคคลธรรมดา ต้องมีอายุ ๓๐ ปี ขึ้นไป ต้องมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่ต้องคำพิพากษาให้จำคุก ไม่เคยถูกฟ้องคดีอาญาหรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือความผิดเกี่ยวกับทางบัญชี ต้องมีคุณธรรม จริยธรรม

- กรณีนิติบุคคล ต้องมีทุนจดทะเบียนต้องไม่น้อยกว่า ๕ ล้านบาท ไม่เคยถูกฟ้องคดีอาญาหรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ต้องมีหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินกิจการผู้บริหารนิติบุคคลไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก ไม่เคยถูกฟ้องคดีอาญาหรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือความผิดเกี่ยวกับทางบัญชี และสำหรับผู้ปฏิบัติงานในนิติบุคคลที่จะมาเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน หรือบุคคลธรรมดาต้องไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

ทั้งนี้ สำหรับผู้ผ่านการทดสอบและได้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนแล้ว จะต้องชำระค่าธรรมเนียมและวางหลักประกันตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดด้วย ก่อนที่จะสามารถทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

๓) อำนาจหน้าที่

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอยู่ในการบังคับคดีล้มละลายในทุกขั้นตอนของการบังคับคดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ กล่าวคือ

๑. การประกาศแจ้งคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์/คำพิพากษาล้มละลาย
๒. การสอบสวนลูกหนี้เกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สิน ตลอดจนเหตุแห่งการถูกฟ้องล้มละลาย
๓. การรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยการมี หนังสือ สอบถามไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ ตลอดจนการเรียกผู้เกี่ยวข้องมาให้การสอบสวน
๔. การสอบสวนเจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ ว่าลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้ ตามที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้หรือไม่ เจ้าหนี้จะมีสิทธิได้รับชำระหนี้เป็นจำนวนเท่าใด
๕. จัดประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาว่าจะดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ไม่ว่าจะเป็นการประนอมหนี้ การจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เจ้าหนี้ทุกราย
๖. การดำเนินการในชั้นศาล ได้แก่การเข้าว่าคดีแพ่งที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือการโต้แย้งคัดค้านคำสั่งของผู้มีส่วนได้เสียในชั้นศาล
๗. การจัดทำบัญชีส่วนแบ่งให้แก่บรรดาเจ้าหนี้

ทั้งนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนที่ได้ผ่านการอบรมตามหลักสูตร และสอบผ่านได้รับใบอนุญาตจากกรมบังคับคดีแล้ว จะได้รับการขึ้นทะเบียนไว้โดยกรมบังคับคดี และเมื่อมีสำนวนคดีล้มละลายเกิดขึ้น กรมบังคับคดีจะจ่ายสำนวนให้แก่ผู้สอบผ่านใบอนุญาตตามลำดับที่ขึ้นทะเบียนไว้ ซึ่งไม่ต้องได้รับความยินยอมจากที่ประชุมเจ้าหนี้

อย่างไรก็ดี เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมีข้อจำกัดอำนาจหน้าที่เรื่องการเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กล่าวคือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนไม่มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการล้มละลาย แต่มีหน้าที่ต้องรายงานความผิดดังกล่าวพร้อมข้อมูลหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการต่อไป

สำหรับสำนวนคดีล้มละลายที่ลูกหนี้มีทรัพย์สินน้อยหรือไม่เพียงพอ และการใช้บริการเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมีภาระค่าใช้จ่ายสูงเกินกว่าที่ลูกหนี้จะแบกรับได้ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมบังคับคดียังคงเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการบังคับคดีล้มละลายในกรณีดังกล่าวได้ต่อไป

๔) ความรับผิดชอบ

การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย ดังนั้น หากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนกระทำการด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง มีเจตนาทุจริต ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้มีส่วนได้เสีย จะต้องมีความรับผิดชอบทั้งทางอาญาและทางแพ่งเสมือนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดถึงอาจถูกตักเตือน พัก หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้ตามกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนด โดยสรุปแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะถูกกำหนดให้มีทั้งความรับผิดชอบทางอาญา ทางละเมิด และความรับผิดชอบตามสัญญา

๕) ค่าตอบแทน

คดีล้มละลายเป็นกรณีระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องระหว่างเอกชนกับเอกชน การบังคับคดีล้มละลายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อนำมาแบ่งเฉลี่ยให้กับบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย สิ่งที่รัฐได้รับคือค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สิน ในอัตราร้อยละ ๓ ของเงินสุทธิตี่รวบรวมได้ สำหรับทรัพย์สินที่ไม่มีการขายหรือจำหน่ายให้คิดในอัตราร้อยละ ๒ ของราคาทรัพย์สินนั้น แต่ถ้ามีการประนอมหนี้ให้คิดค่าธรรมเนียมในอัตราร้อยละ ๓ ของจำนวนเงินที่ประนอมหนี้ แต่ในทางรายจ่ายรัฐต้องจัดสรรงบประมาณ ได้แก่ เงินเดือน ข้าราชการ พนักงานราชการ ที่ทำหน้าที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ นักบัญชี การเงิน ธุรการ ค่าวัสดุ ครุภัณฑ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นจำนวนสูงกว่าค่าธรรมเนียมที่ได้รับ ดังนั้น การจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจึงเป็นทางหนึ่งในการลดค่าใช้จ่ายภาครัฐ ขณะเดียวกันในทางรายได้ของรัฐ การจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนอาจทำให้ค่าธรรมเนียมที่รัฐได้รับลดลง แต่รัฐจะได้รับภาษีเงินได้จากผู้ทำหน้าที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างช่องทางในการประกอบกิจการของภาคเอกชนอีกด้วย

ในการกำหนดค่าตอบแทนเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน เนื่องจากสำนวนคดีล้มละลายจะมี ๒ ประเภท ได้แก่

๑) สำนวนคดีล้มละลายที่ไม่มีทรัพย์สิน ซึ่งเป็นสำนวนที่ไม่มีข้อยุ่งยาก ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินให้รวบรวม ไม่มีสำนวนสาขาให้ดำเนินการ ดังนั้น ให้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์เป็นผู้ทรงรอจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

๒) คดีล้มละลายที่มีทรัพย์สิน เป็นสำนวนที่มีขั้นตอนและสำนวนสาขาที่ต้องดำเนินการมากกว่าสำนวนคดีที่ไม่มีทรัพย์สิน และทรัพย์สินที่รวบรวมมาต้องแบ่งชำระหนี้ให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ เงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์จะเป็นผู้ทรงรอจ่ายจะได้รับคืนเมื่อทำบัญชีส่วนแบ่ง

การคิดอัตราค่าตอบแทนสำหรับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน จึงต้องศึกษา รายละเอียดจากสำนวนคดีล้มละลาย เพื่อนำมาเปรียบเทียบ และศึกษาจากแนวทางของต่างประเทศ โดยต้องพิจารณาจากต้นทุน (ค่าใช้จ่ายของการดำเนินการที่มีความเหมาะสม) กับทรัพย์สินที่สามารถรวบรวมได้ เพื่อกำหนดอัตราค่าตอบแทนในแต่ละช่วงให้มีความเหมาะสม

ทั้งนี้หลักเกณฑ์ในการจ่ายสำนวนคดีตามประเภททุนทรัพย์ดังกล่าวข้างต้น ให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของรัฐ นั้น กรมบังคับคดีจะกำหนดรายละเอียดไว้ในกฎกระทรวงหรือระเบียบของกรมต่อไป

โดยสรุป การถ่ายโอนงานภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้เอกชนดำเนินการ จำเป็นจะต้องดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยการแก้ไขนิยามของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในมาตรา ๖ ให้รวมถึงเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนด้วย และบัญญัติหมวดเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน เพิ่มขึ้นอีกหมวดหนึ่ง เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ทั้งในส่วนของคุณสมบัติ การแต่งตั้ง บทบาท อำนาจหน้าที่ บริหารจัดการทรัพย์สิน การถอดถอน การกำกับดูแล เป็นต้น นอกจากนี้ จำเป็นจะต้องดำเนินการออกกฎหมายลำดับรอง เช่น กฎกระทรวง ระเบียบ ที่เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวในรายละเอียด เช่น หลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน การกำหนดค่าตอบแทน และกระบวนการพักหรือเพิกถอนใบอนุญาต เป็นต้น

๗.๖ การวางระบบการกำกับดูแล ติดตามประเมินผล และการกำหนดความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

ในการกำกับดูแลเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ให้เป็นอำนาจหน้าที่หลักของกรมบังคับคดี โดยนำเรื่องมาตรการบังคับทางปกครองมาใช้ในการกำกับดูแล (regulator) เช่น มีการกำหนดความรับผิดเป็นเบี้ยปรับ เป็นต้น สำหรับการตรวจสอบ (audit) การตัดเตือน การเพิกถอน และการพักใบอนุญาต ให้นำหลัก Dispensary sanction มาใช้บังคับ โดยการเทียบเคียงกับหลักการตามพระราชบัญญัติสภาพนายความ หรือองค์กรอื่นๆ ที่เป็นองค์กรวิชาชีพ ทั้งนี้ กรมบังคับคดีจะดูแลให้จำนวนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนในแต่ละพื้นที่สอดคล้องกับจำนวนสำนวนคดี เพื่อประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมทั้งสะดวกต่อการกำกับดูแล โดยอยู่ภายใต้หลักการดังต่อไปนี้

๗.๖.๑ การควบคุมก่อนเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Control a priori)

เป็นการกำกับดูแลผ่านระบบการออกใบอนุญาตเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ โดยกำหนดให้การขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนนั้น จะทำได้ต่อเมื่อบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ได้ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กรมบังคับคดีได้กำหนดไว้ รวมถึงผ่านการทดสอบการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้วย ทั้งนี้ ใบอนุญาตมีอายุ ๓ ปี และก่อนต่อใบอนุญาตดังกล่าวต้องมีการทดสอบประเมินผล และตรวจสอบคุณสมบัติตลอดจนผลการปฏิบัติงานและข้อร้องเรียนต่างๆ ก่อนการต่อใบอนุญาตทุกครั้ง และกำหนดเรื่องการวางหลักประกันของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

๗.๖.๒ การควบคุมหลังจากเป็นเจ้าของพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (Control a posteriori)

กรมบังคับคดีมีหน้าที่ในการออกกฎหมายและดำเนินการต่าง ๆ ในการควบคุม กำกับดูแลเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ดังนี้

- ดำเนินการพิจารณาจ่ายสำนวนคดีล้มละลายให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน โดยจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจ่ายสำนวนให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ในกฎกระทรวงหรือระเบียบของกรมต่อไป

- กำหนดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมายังกรมบังคับคดีทุกๆ ๓ เดือน โดยรายงานเป็นเอกสารและรายงานผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้กรมบังคับคดีสามารถตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนได้นอกจากนี้ กรมบังคับคดีจะมอบหมายให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของกรมบังคับคดีเข้าไปดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนโดยตรงด้วย ในลักษณะของหน่วยงานสังกัดส่วนกลางที่ไปดำเนินงานตรวจสอบ (regional regulator) ในภูมิภาค โดยแบ่งออกเป็นเขตพื้นที่รับผิดชอบ

- กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ได้แก่ ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียในคดีและการรักษาความลับ เป็นต้น หากฝ่าฝืนจะถูกพิจารณาให้ภาคทัณฑ์ พัก หรือเพิกถอนใบอนุญาต

- กำหนดมาตรการตักเตือน พัก หรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในกรณีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ประพฤติผิดจรรยาบรรณวิชาชีพเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือปรากฏข้อเท็จจริงว่าขาดคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง หรือครบอายุตามใบอนุญาตและไม่ขอต่อใบอนุญาตภายในกำหนดเวลา หรือเมื่อผู้ตรวจสอบได้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานและมีคำสั่งว่ากระทำการไม่สุจริตทำให้กองทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลายเสียหาย หรือทำให้ผู้มีส่วนได้เสียไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือได้กระทำความผิดทางอาญา ซึ่งผู้ตรวจสอบต้องทำการสอบสวนเหตุแห่งการกระทำดังกล่าว และรายงานให้กรมบังคับคดีทราบ เพื่อพิจารณามีคำสั่งภาคทัณฑ์ พัก หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด

- นอกจากนี้ เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ถือเป็น การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจึงต้องมีความรับผิดชอบเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย ได้แก่ ความรับผิดชอบทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา และความรับผิดชอบทางละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่ง ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายเหล่านี้ถือเป็นมาตรการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนได้ทางหนึ่งเช่นกัน

ทั้งนี้ ในการกำกับดูแลและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ให้มีการพัฒนาและจัดทำระบบจัดการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับข้อมูลคดีล้มละลายที่เป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้กรมบังคับคดีมีข้อมูลที่ต้องการและเป็นปัจจุบันสำหรับใช้ติดตามตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนได้อย่างใกล้ชิด

๘. กำหนดเวลาปฏิรูป

เนื่องจากมีขั้นตอนต่างๆ หลายขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปเรื่องนี้ เช่น ต้องมีการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม การยกร่างกฎหมายเพื่อแก้ไขพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อให้มีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน รวมถึงการกำหนดเรื่องมาตรการการกำกับดูแล การออกใบอนุญาต เป็นต้น ซึ่งประมาณการว่าจะใช้ระยะเวลาปฏิรูปดังกล่าวให้แล้วเสร็จในช่วงระยะเวลา ๓ ปี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นปฏิรูป	ระยะเวลาดำเนินการปฏิรูป		
	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓
๑. การพัฒนาศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย (Data Center of Assets of Bankrupted Person)	- วางแผนการสร้างระบบสารสนเทศที่สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ - ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการเชื่อมโยงข้อมูล	- พัฒนาและจัดทำระบบสารสนเทศ - กำหนดงบประมาณและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่	- จัดตั้งศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย - ใช้ระบบสารสนเทศเต็มรูปแบบในการสืบทรัพย์สินของลูกหนี้
๒. การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน	ระยะเตรียมการ : - กำหนดหลักสูตร และกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าอบรม - กำหนดหลักเกณฑ์การสอบใบอนุญาต การตรวจสอบ - กำหนดหลักเกณฑ์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง	- จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน - การดำเนินการจัดฝึกอบรมในระบบนำร่อง (pilot system)	การฝึกอบรมเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนตามหลักสูตรที่กำหนด
๓. การประชาสัมพันธ์แผนการปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จากภาครัฐเป็นภาคเอกชน	ระดมความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง	ประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงระบบการบังคับคดีล้มละลายให้ภาคเอกชนดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	
๔. การกำหนดแนวทางบริหารจัดการคดีล้มละลายค่างก่อนที่จะมีการถ่ายโอนภารกิจ	เร่งรัดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของรัฐดำเนินการในคดีล้มละลายค่างเดิมต่อไปจนแล้วเสร็จ		การถ่ายโอนสำนวนคดีที่เกิดขึ้นใหม่ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

ประเด็นปฏิรูป	ระยะเวลาดำเนินการปฏิรูป		
	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓
๕. การแก้ไขพระราชบัญญัติ ล้มละลายและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง	เสนอแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๘๓	เตรียมการร่าง กฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดรายละเอียด ต่างๆ เช่น - การขึ้นทะเบียนและ ออกใบอนุญาตการเป็น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชน - การกำกับควบคุมดูแล และพิจารณาเพิ่ม/ลด จำนวนเจ้าพนักงาน พิทักษ์ทรัพย์เอกชน - การมอบหมายงานคดี และการกำหนดอัตรา ค่าตอบแทนแก่เจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชน ฯลฯ	ใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยเจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชนอย่างเต็มรูปแบบ
๖. การวางระบบการกำกับดูแล ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน	การเตรียมระบบ สารสนเทศต่างๆ : - ระบบบันทึกข้อมูลคดีที่ มอบให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ ทรัพย์เอกชนไปดำเนินการ - ระบบการติดตาม ตรวจสอบผลการ ดำเนินการของเจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชน - ระบบป้องกันรักษา ความปลอดภัยข้อมูลทาง สารสนเทศ	- การเตรียมอุปกรณ์และ สร้างกลไกในการกำกับ ดูแลระบบสารสนเทศ	- ใช้ระบบสารสนเทศเป็น เครื่องมือหนึ่งในการกำกับ ดูแล ติดตามการ ปฏิบัติงานของเจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชน
	- ระดมความคิดเห็น จากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องใน การวางระบบการกำกับ ดูแลเจ้าพนักงานพิทักษ์ ทรัพย์เอกชน	- วางระบบการกำกับดูแล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชน - การเตรียมบุคลากรเพื่อ ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบ ระดับภาค (regional)	- ดำเนินการกำกับดูแลการ ปฏิบัติงานของเจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชนตามที่มีกฎหมายให้ อำนาจ

ประเด็นปฏิรูป	ระยะเวลาดำเนินการปฏิรูป		
	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓
		regulators) ทั่วประเทศเพื่อตรวจสอบ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชน	
หมายเหตุ ในปีที่ ๔ - ๕ ให้ดำเนินการติดตามประเมินผลประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน			

๙. แหล่งที่มาของงบประมาณ

สำนักงบประมาณ

๑๐. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- กรมบังคับคดี
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๑.๑ การบังคับคดีล้มละลายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากมีผู้เชี่ยวชาญในการบริหารจัดการหนี้เข้ามาดูแลจัดการการบังคับคดีล้มละลาย อันทำให้ระบบการเฉลี่ยทรัพย์คืนแก่เจ้าหนี้ดีขึ้น อีกทั้งลูกหนี้ได้รับการดูแลให้มีโอกาสปลดภาระหนี้สินและพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายได้เร็วขึ้น

๑๑.๒ การบังคับคดีแพ่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่มีอยู่จะมาช่วยปฏิบัติงานในคดีแพ่งและคดีล้มละลายที่มีอยู่ก่อน ซึ่งจะทำให้จำนวนคดีแพ่งและคดีล้มละลายสามารถดำเนินการอย่างรวดเร็วมากขึ้น อันจะส่งผลดีต่อการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจในตลาดในภาพรวม

๑๑.๓ ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ซึ่งเป็นการกระตุ้นภาคเศรษฐกิจอีกทางหนึ่ง เนื่องจากประสิทธิภาพในการบังคับคดีล้มละลายจะส่งผลดีต่อการเพิ่มสภาพคล่องในการประกอบกิจการ อันเป็นช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๑๑.๔ ช่วยส่งเสริมการลงทุนและการประกอบธุรกิจของชาวต่างชาติในประเทศ เนื่องจากประสิทธิภาพการบังคับคดีล้มละลายจะส่งผลโดยตรงต่อการประเมินระดับความง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ซึ่งดำเนินการโดยธนาคารโลก (World Bank) เนื่องจากมีผลเป็นการปรับปรุงตัวชี้วัดที่ ๙ (การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง - Enforcing Contracts) และตัวชี้วัดที่ ๑๐ (การแก้ไขปัญหาการล้มละลาย - Resolving Insolvency) ให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น

๑๑.๕ การให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนเข้ามามีบทบาทในการบังคับคดีล้มละลาย เป็นการสร้างโอกาสในการประกอบธุรกิจให้แก่เอกชนที่มีความเชี่ยวชาญและมีความเป็นมืออาชีพ และส่งผลให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน ซึ่งจะเป็นช่องทางในการจัดเก็บรายได้ให้แก่รัฐเพิ่มขึ้นผ่านรูปแบบของภาษีเงินได้ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนต้องจ่ายให้แก่รัฐในแต่ละปี

คณะกรรมการกิจการจึงขอเสนอรายงานเรื่อง “การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วย ขอได้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายอนุสรณ์ สิตกุล)

เลขานุการกรรมการ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการบังคับคดีล้มละลาย
ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓

**อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการบังคับคดีล้มละลาย
ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓**

การบังคับคดีล้มละลาย เป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของกรมบังคับคดี เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายในชั้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายหลังศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้ว

กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย เป็นกระบวนการที่จะดำเนินการรวบรวมและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้แล้วนำมาจัดสรรแบ่งส่วนชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย ซึ่งตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ บัญญัติไว้ดังนี้ “กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย หมายความว่า กระบวนการซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะกระทำต่อศาลหรือต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ตั้งแต่เริ่มคดีจนถึงคดีสิ้นสุด”

การบังคับคดีล้มละลายแตกต่างจากการบังคับคดีแพ่ง กล่าวคือ

๑) การบังคับคดีแพ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อบังคับคดีกับลูกหนี้ตามคำพิพากษา เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ตามพิพากษาในคดีนั้นแต่เพียงฝ่ายเดียว

๒) การบังคับคดีล้มละลายมีวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ เพื่อให้เจ้าหนี้ทุกรายได้รับส่วนเฉลี่ยอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และเจ้าหนี้ที่ยังมิได้ฟ้องคดี

การฟ้องขอให้ล้มละลายและการสั่งพิทักษ์ทรัพย์

มูลเหตุการฟ้องคดีล้มละลาย (มาตรา ๗) ประกอบด้วยเงื่อนไข ๒ ประการ คือ

๑) ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว คือ ลูกหนี้มีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน และ

๒) กรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ลูกหนี้มีภูมิลำเนาในราชอาณาจักร

(๒) ลูกหนี้ประกอบธุรกิจหรือกิจการในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะด้วยตนเองหรือตัวแทนในขณะที่ยื่นคำฟ้องหรือคำร้องขอให้ล้มละลาย

(๓) ลูกหนี้เคยมีภูมิลำเนาในราชอาณาจักรภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีก่อนนั้น

(๔) ลูกหนี้เคยประกอบธุรกิจหรือกิจการในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะด้วยตนเองหรือตัวแทนภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีก่อนนั้น

หลักเกณฑ์การฟ้องคดีล้มละลาย (มาตรา ๘) เจ้าหนี้จะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายได้ก็ต่อเมื่อ

๑) ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

๒) จำนวนหนี้ที่จะฟ้องขอให้ล้มละลาย

ลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคน เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือ

ลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๓) หนี้้นั้นอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน ไม่ว่าจะหนี้้นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม

หลักเกณฑ์การฟ้องคดีล้มละลายของเจ้าหนี้ประกัน (มาตรา ๑๐) ภายใต้บังคับมาตรา ๘ เจ้าหนี้มีประกันจะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายได้ก็ต่อเมื่อ

๑) มิได้เป็นผู้ต้องห้ามมิให้บังคับการชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้เกินกว่าตัวทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน และ

๒) กล่าวในฟ้องว่า ถ้าลูกหนี้ล้มละลายแล้วจะยอมสละหลักประกันเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายหรือตีราคาหลักประกันมาในฟ้อง ซึ่งเมื่อหักกับจำนวนหนี้ของตนแล้วเงินยังขาดอยู่สำหรับลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว (มาตรา ๑๓)

คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว เป็นวิธีการคุ้มครองชั่วคราวเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ผลของคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวมีลักษณะเช่นเดียวกับคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด แต่ในชั้นพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวนั้นจะไม่มี การประกาศให้เจ้าหนี้นับค่าขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด (มาตรา ๑๔)

คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเป็นคำวินิจฉัยชี้ขาดคดีของศาลว่าเป็นไปตามที่โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยล้มละลาย หากจะเทียบกับคดีแพ่งธรรมดา ก็คือการพิพากษาให้โจทก์ชนะคดี แต่ในคดีล้มละลายนั้นโจทก์ได้ฟ้องมาว่า จำเลยมีหนี้สินล้นพ้นตัวเป็นหนี้โจทก์ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาทแล้วแต่กรณี แล้วหนี้้นั้นอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน เข้าเงื่อนไขตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ และศาลพิจารณาแล้วว่าไม่เหตุที่ไม่สมควรให้จำเลยล้มละลาย ศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด

ผลของคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว ผลของคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดนั้นจะมีผลทั้งเจ้าหนี้อูกหนี้ และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

๑) ผลต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (มาตรา ๒๒)

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำการที่จะเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไป

(๒) เก็บรวบรวมและรับเงิน หรือทรัพย์สินซึ่งจะตกให้แก่ลูกหนี้ หรือชื่อลูกหนี้มีสิทธิได้รับจากบุคคลอื่น

(๓) ประนีประนอมยอมความ ฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

๒) ผลต่อลูกหนี้ (มาตรา ๒๔)

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว ห้ามมิให้ลูกหนี้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของลูกหนี้ เว้นแต่จะได้กระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้จัดการทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓

๓) ผลต่อเจ้าหนี้

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว

(๑) โจทก์จะฟ้องร้องบังคับเป็นคดีแพ่งได้เฉพาะหนี้ที่ไม่อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ได้ เช่น ห้ามเจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้ผู้ล้มละลายเฉพาะหนี้เงินเท่านั้น ส่วนหนี้เกี่ยวกับการกระทางดเว้นการกระทำ หรือส่งมอบทรัพย์สินอื่น ซึ่งเจ้าหนี้ไม่อาจขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ กฎหมายล้มละลายไม่ได้ห้ามมิให้ฟ้อง

(๒) ส่วนหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้ โจทก์จะต้องนำมายื่นขอรับชำระหนี้ตามบทบัญญัติของกฎหมายล้มละลาย

๔) ผลต่อบุคคลภายนอก

ก่อนศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ ลูกหนี้ อาจจะมีสิทธิเรียกร้องต่อบุคคลภายนอก ซึ่งเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะรวบรวมสิทธิเรียกร้องเหล่านี้เข้ากองทรัพย์สิน โดยวิธีการทวงหนี้ตามวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๑๑๘ และมาตรา ๑๑๙ แต่ถ้าหากลูกหนี้มีทั้งสิทธิเรียกร้อง และขณะเดียวกันลูกหนี้มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในลักษณะต่างตอบแทน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจที่จะไม่ยอมรับหรือปฏิเสธสิทธิตามสัญญาอันนั้นได้ภายใน ๓ เดือนนับแต่วัน

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทราบเหตุที่จะปฏิเสธ ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๑๒๒ นอกจากนี้บุคคลที่ได้ทำนิติกรรมกับลูกหนี้อาจถูกเพิกถอนการทำนิติกรรมนั้นได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลายมาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๕

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓

๑. การประกาศแจ้งคำสั่ง และคำพิพากษาของศาล

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ไม่ว่าเป็นกรณีพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวหรือพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ศาลจะส่งหมายแจ้งคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์มายังเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องประกาศแจ้งคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์นั้น เพื่อให้บรรดาเจ้าหนี้และลูกหนี้ทราบว่าอำนาจในการจัดกิจกรรมและทรัพย์สินของลูกหนี้ได้มาอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว และเป็นการกำหนดให้บรรดาเจ้าหนี้ของลูกหนี้มีหน้าที่ต้องมายื่นขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ซึ่งในการประกาศแจ้งคำสั่งดังกล่าวนี้ ต้องส่งไปลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาและหนังสือพิมพ์ ตลอดจนการออกหมายนัดให้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์มาวางเงินประกันค่าใช้จ่ายในชั้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ การออกหมายเรียกลูกหนี้มาให้การสอบสวนเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ และเมื่อศาลพิพากษาให้ล้มละลาย หรือเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ หรือการปลดล้มละลาย หรือการยกเลิกล้มละลายเหล่านี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องประกาศแจ้งเช่นเดียวกัน

๒. การสอบสวนลูกหนี้

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่ต้องสอบสวนลูกหนี้เพื่อให้ทราบว่าลูกหนี้มีรายได้หรือมีภาระค่าใช้จ่ายเพียงใด มีหนี้สิน ทรัพย์สินเพียงใด มีสิทธิเรียกร้องจากบุคคลภายนอกอย่างไรบ้าง ตลอดจนเหตุที่ลูกหนี้ถูกฟ้องล้มละลาย นอกจากนี้ยังต้องแจ้งให้ลูกหนี้ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของลูกหนี้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องทำการสอบสวน เพื่อให้ได้มาซึ่งความจริง และเป็นประโยชน์ในการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อนำมาแบ่งเฉลี่ยให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ต่อไป

๓. การตรวจคำขอรับชำระหนี้ (มาตรา ๑๐๔)

เมื่อครบกำหนดยื่นคำขอรับชำระหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องแจ้งให้บรรดาเจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้และลูกหนี้มาตรวจคำขอรับชำระหนี้ของบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายที่ยื่นไว้ เพื่อใช้สิทธิในการโต้แย้งคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้แต่ละราย

๔. การประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก (มาตรา ๓๑)

ภายหลังจากการตรวจคำขอรับชำระหนี้ และลูกหนี้มาให้การสอบสวนเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ พร้อมแถลงความประสงค์ว่าจะประนอมหนี้ก่อนล้มละลายหรือไม่ หรือลูกหนี้ไม่มาให้การสอบสวน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องประกาศนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกเพื่อปรึกษาว่าควรจะยอมรับคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้หรือรายงานศาลขอให้พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย และปรึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้แล้วแต่กรณี ซึ่งในการนัดประชุมเจ้าหนี้ไม่ว่าจะเป็นการนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกหรือครั้งอื่น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่ในการประกาศแจ้งให้บรรดาเจ้าหนี้และลูกหนี้ทราบกำหนดนัดและต้องเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย และในขณะการประชุมเจ้าหนี้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการประชุมต้องชี้แจงรายละเอียดของสำนวนคดีทั้งหมด การกำหนดสิทธิในการออกเสียงของเจ้าหนี้ และต้องดำเนินการประชุมไปด้วยความราบรื่นและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย อีกทั้งต้องใช้ความรู้ทางกฎหมายในการดำเนินการประชุมเพื่อไม่ให้หมดสิทธิของที่ประชุมเจ้าหนี้เป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและต้องเพิกถอนภายหลัง

๕. การรายงานขอให้พิจารณาคำขอประนอมหนี้หรือพิพากษาให้ล้มละลาย

เมื่อที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติเป็นประการใด เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องรายงานศาลเพื่อพิจารณาแยกเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑) กรณีลูกหนี้ยื่นคำขอประนอมหนี้และที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติเห็นชอบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะรายงานศาลขอให้ไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผย และพิจารณาคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้

๒) กรณีลูกหนี้ไม่ยื่นคำขอประนอมหนี้หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่เห็นชอบกับคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะรายงานศาลขอให้พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายและนัดไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผย

๖. การประชุมเจ้าหนี้ครั้งอื่น (มาตรา ๓๒)

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งอื่น ในกรณีดังต่อไปนี้

๑) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมตามเวลาที่เห็นสมควร (กรณีมีข้อหาหรือที่จะปรึกษาที่ประชุมเจ้าหนี้ เช่น ควรจะยอมรับทรัพย์จำนองของเจ้าหนี้มีประกันซึ่งไม่ได้ยื่นขอรับชำระหนี้ตามมาตรา ๙๖ เข้ามาในกองทรัพย์สินหรือไม่)

๒) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้

๓) ตามที่ศาลสั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหนี้ เช่น เพื่อพิจารณาข้อเสนอขอชำระหนี้ของผู้มีส่วนได้เสียในการเข้าใช้หนี้แทน

๔) เจ้าหนี้ซึ่งมีจำนวนหนี้รวมกันไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งในสี่ของจำนวนหนี้ที่ได้มีการยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้ได้ทำหนังสือขอให้เรียกประชุม

๗. การสอบสวนคำขอรับชำระหนี้และการพิจารณาทำความเห็น

การสอบสวนคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้นเป็นกระบวนการที่ดำเนินการเช่นเดียวกับการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องทำการสอบสวนพยานของเจ้าหนี้เกี่ยวกับมูลหนี้ที่ขอรับชำระหนี้ พยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสอบสวนเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ผู้โต้แย้งคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้แต่ละราย ต้องพิจารณาให้ได้ความจริงว่าหนี้ที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้มานั้น เป็นหนี้ที่มีอยู่จริงเจ้าหนี้สามารถขอรับชำระหนี้ได้ ตลอดจนพิจารณาว่าเจ้าหนี้จะมีสิทธิได้รับชำระหนี้เพียงใด หรือเจ้าหนี้ไม่ควรได้รับชำระหนี้เลยเมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีความเห็นในคำขอรับชำระหนี้รายใดแล้วจะต้องเสนอศาลเพื่อพิจารณามีคำสั่งต่อไป เมื่อศาลมีคำสั่งแล้วเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องแจ้งคำสั่งในคำขอรับชำระหนี้ นั้นให้เจ้าหนี้และลูกหนี้ที่เกี่ยวข้องทราบ

๘. การสอบสวนและทำคำสั่ง หรือทำความเห็นในสำนวนสาขาอื่น ๆ

นอกจากสำนวนคำขอรับชำระหนี้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องทำการสอบสวนและพิจารณาทำความเห็นแล้ว ยังมีสำนวนสาขาอื่นที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องทำการสอบสวนผู้ร้องอื่น ๆ เช่น

- สำนวนเพิกถอนการโอนหรือสำนวนเพิกถอนการฉ้อฉล
- สำนวนร้องขัดทรัพย์
- สำนวนร้องขอถอนส่วน
- สำนวนขอหักกลบลบหนี้
- สำนวนทวงหนี้
- สำนวนขอปฏิบัติตามสัญญา
- สำนวนคำขอเจ้าหนี้ตามมาตรา ๙๕

ในสำนวนสาขาเหล่านี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องพิจารณาจากคำให้การสอบสวนของลูกหนี้และ คำร้องของผู้ร้องว่ามีเหตุอันควรตั้งเป็นสำนวนสาขาหรือไม่ อยู่ภายในระยะเวลาที่ต้องดำเนินการตามกฎหมาย หรือไม่ หมดยุคความเมื่อใด เป็นประโยชน์ต่อกองทรัพย์สินของลูกหนี้หรือไม่ หากดำเนินการตั้งสำนวนสาขา ดังกล่าวขึ้นแล้วเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องหมายเรียกผู้ร้อง ผู้ที่เกี่ยวข้องลูกหนี้มาทำการสอบสวนใน ประเด็นต่าง ๆ และพิเคราะห์พยานหลักฐานที่น่าส่งประกอบคำให้การเพื่อพิจารณาทำความเห็นหรือคำสั่ง ต่อไป

เมื่อทำการสอบสวนครบถ้วนแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องพิจารณาทำความเห็นหรือคำสั่งใน สำนวนสาขานั้น ๆ ต่อไป

๙. การรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่ในการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อนำมาแบ่งชำระให้แก่บรรดา เจ้าหนี้ ซึ่งการรวบรวมทรัพย์สินดังกล่าวเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องพิจารณาด้วยว่าเป็นทรัพย์อาจเอามา ชำระหนี้ได้ ซึ่งการรวบรวมทรัพย์สินนั้นมีหลายกรณี ดังนี้

๑) การดำเนินการในสำนวนคำขอรับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันตามมาตรา ๙๖ (๓)

๒) การอายัดเงินเดือน เงินในบัญชี หรือสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ที่มีต่อบุคคลภายนอก เพื่อนำเงิน รวบรวมเข้ากองทรัพย์สิน

๓) การยึดทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อนำออกขายทอดตลาด ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องทำการ ตรวจสอบว่าเป็นทรัพย์ของลูกหนี้หรือไม่ ทรัพย์ดังกล่าวสามารถบังคับคดีได้หรือไม่เพียงใด เมื่อทำการยึดแล้ว ต้องมีหน้าที่ในการประเมินราคาทรัพย์ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของทรัพย์แต่ละรายการ ต้องแจ้งผู้มีส่วนได้ เสียทราบการยึด เมื่อถึงขั้นตอนการขายทอดตลาดต้องจัดทำประกาศขายทอดตลาดและส่งให้ผู้มีส่วนได้เสีย ทราบเพื่อมาดูแลการขาย

๔) การติดตามรวบรวมทรัพย์สิน กรณีที่ลูกหนี้ขอประนอมหนี้สำเร็จและมีการผ่อนชำระเป็นงวด เจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องติดตามให้ลูกหนี้ชำระเงินตามคำขอประนอมหนี้ให้ตรงตามที่เสนอไว้ในคำขอ ประนอมหนี้ หากผิดนัดเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องรายงานศาลเพื่อขอให้ศาลยกเลิกการประนอมหนี้และ พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย

๕) การทวงหนี้ กรณีที่ลูกหนี้มีสิทธิเรียกร้องต่อบุคคลภายนอก เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องเรียกให้ บุคคลภายนอกนั้นชำระหนี้ เพื่อรวบรวมเข้ากองทรัพย์สินต่อไป

๖) การพิจารณากำหนดค่าเลี้ยงชีพให้แก่ลูกหนี้ เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อายัดเงินเดือนหรือเงิน อื่นใดของลูกหนี้มาแล้ว ลูกหนี้สามารถที่จะยื่นคำร้องขอค่าเลี้ยงชีพต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ ซึ่งการ พิจารณากำหนดค่าเลี้ยงชีพของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้นต้องคำนึงถึงสภาพและเหมาะสมแก่ฐานะารูป ของลูกหนี้ ที่สำคัญต้องให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้ที่ต้องได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่รวบรวมดังกล่าวด้วย

ทั้งนี้ ในการรวบรวมทรัพย์สินตามกรณีดังกล่าวมาแล้วข้างต้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้อง พิจารณาด้วยว่ามีทรัพย์สินที่รวบรวมได้มากพอที่จะแบ่งได้หรือไม่ เพื่อทำบัญชีแบ่งให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ในคดี ล้มละลายต่อไป

๑๐. การปลดจากการล้มละลาย

หลังจากศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายแล้ว ลูกหนี้อาจจะหลุดพ้นจากการล้มละลายได้วิธีหนึ่ง คือ โดยการปลดจากล้มละลาย อันเป็นกระบวนการในคดีล้มละลายที่กำหนดเฉพาะตัวลูกหนี้ให้หลุดพ้นจาก ล้มละลายไป แต่บรรดาทรัพย์สินทั้งหลายของลูกหนี้ซึ่งเป็นทรัพย์สินอันอาจแบ่งได้ในคดีล้มละลายนั้นจะต้อง ตกอยู่ภายใต้บังคับการและจำหน่าย เพื่อนำมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายต่อไป

การปลดล้่มละลายตามกฎหมายล้่มละลายของไทยในปัจจุบันนี้ มีอยู่ ๒ กรณี คือ

๑) ศาลมีคำสั่งปลดล้่มละลาย (มาตรา ๗๑)

๒) ปลดจากล้่มละลายโดยผลของกฎหมาย (มาตรา ๘๑/๑)

๑๑. การปิดคดี (มาตรา ๑๓๓)

เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ (จำเลย) เป็นบุคคลล้่มละลายแล้ว หากปรากฏว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่อาจรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ และไม่มีกิจการและทรัพย์สินหรืองานค้างปฏิบัติ หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการรวบรวม จำหน่าย และแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้เสร็จสิ้นแล้วและไม่มีกิจการใดที่ต้องปฏิบัติต่อไป เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะดำเนินการรายงานเพื่อขอให้ศาลสั่งปิดคดี

คำสั่งปิดคดีมีผลเพียงให้ระงับการจัดการต่าง ๆ ไว้ ไม่ทำให้คดีล้่มละลายสิ้นสุดลง

๑๒. การยกเลิกการล้่มละลาย (มาตรา ๑๓๕)

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะดำเนินการเพื่อขอให้ศาลสั่งยกเลิกการล้่มละลายของลูกหนี้ เมื่อปรากฏเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

๑) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่อาจดำเนินการให้ได้ผลเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย เพราะเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ไม่ช่วยหรือยอมเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายหรือวางเงินประกันตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกร้อง และไม่มีเจ้าหนี้อื่นสามารถและเต็มใจกระทำการดังกล่าวแล้วภายในกำหนดเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันที่เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ได้ชัดเจนหรือละเลยนั้น

๒) ลูกหนี้ไม่ควรถูกพิพากษาให้ล้่มละลาย

๓) หนี้สินของบุคคลล้่มละลายได้ชำระเต็มจำนวนแล้ว

ถ้าลูกหนี้ปฏิเสธหนี้สินรายใด แต่ลูกหนี้อยอมทำสัญญาและให้ประกันต่อศาลว่าจะใช้เงินให้เต็มจำนวนกับค่าธรรมเนียมด้วยก็ดี หรือถ้าหาตัวเจ้าหนี้ไม่พบแต่ลูกหนี้ได้นำเงินเต็มจำนวนมาวางต่อศาลก็ดี ให้ถือว่าหนี้สินรายนั้นได้ชำระเต็มจำนวนแล้ว

๔) เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้แบ่งทรัพย์ครั้งสุดท้ายหรือไม่มีทรัพย์สินจะแบ่งให้แก่เจ้าหนี้แล้ว ต่อแต่นั้นมาภายในกำหนดเวลาสิบปี เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่อาจรวบรวมทรัพย์สินของบุคคลล้่มละลายได้อีก และไม่มีเจ้าหนี้มาขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จัดการรวบรวมทรัพย์สินของบุคคลล้่มละลาย

เมื่อมีการยกเลิกการล้่มละลายแล้ว ลูกหนี้มีอำนาจในการจัดการทรัพย์สินของตน และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หมดอำนาจในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ แต่คำสั่งยกเลิกการล้่มละลายตามเหตุข้อ ๑ หรือข้อ ๒ ไม่ทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นหนี้สินแต่อย่างใด

ภาคผนวก ข

สถิติด้านการบังคับคดีและวางทรัพย์ค้างไปประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐

สถิติด้านการบังคับคดีและวางทรัพย์ค้ำไปประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐

ประเภท สถิติ	พ.ศ. ๒๕๕๗ (ณ สิ้นกันยายน ๒๕๕๗)		พ.ศ. ๒๕๕๘ (ณ สิ้นกันยายน ๒๕๕๘)		พ.ศ. ๒๕๕๙ (ณ สิ้นกันยายน ๒๕๕๙)		พ.ศ. ๒๕๖๐ (ณ สิ้นมีนาคม ๒๕๖๐)	
	จำนวนเรื่อง ค้ำไป (เรื่อง)	จำนวนทุนทรัพย์ค้ำไป (บาท)	จำนวนเรื่อง ค้ำไป (เรื่อง)	จำนวนทุนทรัพย์ค้ำไป (บาท)	จำนวนเรื่อง ค้ำไป (เรื่อง)	จำนวนทุนทรัพย์ค้ำไป (บาท)	จำนวนเรื่อง ค้ำไป (เรื่อง)	จำนวนทุนทรัพย์ค้ำไป (บาท)
สถิติด้าน การบังคับ คดีแพ่ง	๒๒๓,๑๙๙	๕๐๖,๗๒๖,๘๑๙,๘๓๔.๕๔	๒๒๕,๘๓๑	๔๖๓,๘๕๔,๙๘๔,๖๑๐.๐๖	๒๖๔,๐๐๔	๕๐๘,๕๕๙,๒๓๘,๒๐๔.๕๗	๒๘๔,๕๒๗	๕๖๒,๘๕๒,๖๑๕,๗๔๔.๑๕
สถิติด้าน การบังคับ คดี ล้มละลาย	๓๙,๙๐๙	๒,๙๒๗,๐๘๕,๒๕๖,๔๒๖.๖๕	๓๖,๕๔๔	๒,๙๗๕,๕๙๕,๔๘๕,๑๔๘.๑๐	๓๕,๑๘๒	๒,๘๖๑,๙๗๕,๙๖๖,๓๒๖.๐๘	๓๓,๗๖๕	๒,๗๙๑,๐๕๗,๘๕๘,๖๘๐.๕๒
สถิติการ ฟื้นฟู กิจการของ ลูกหนี้	๔๔๙	๓๐๔,๒๔๖,๗๘๒,๒๐๒.๐๓	๑๐๘	๕๕๗,๓๘๐,๓๗๗,๙๒๐.๘๕	๙๗	๑๖๙,๓๖๓,๔๖๗,๗๕๔.๕๙	๖๔	๑๗๗,๕๐๓,๕๙๓,๗๒๐.๘๒
สถิติการ วางทรัพย์	๑๙	๑,๔๗๕,๖๒๒.๐๐	๒	๑๕๘,๕๐๐.๐๐	-	-	๔	๑๑๓,๙๖๕.๖๒
รวม	๒๖๓,๕๗๖	๓,๗๓๘,๐๖๐,๓๓๔,๐๘๕.๒๒	๒๘๐,๘๙๒	๓,๙๙๖,๘๓๑,๐๐๖,๑๗๙.๐๑	๒๙๙,๒๘๓	๓,๕๓๙,๘๘๘,๖๗๒,๒๘๕.๒๔	๓๑๘,๓๖๐	๓,๕๓๑,๔๑๔,๑๘๒,๐๑๑.๑๑

สรุปสถิติโดยเฉลี่ย ๔ ปี

- ด้านการบังคับคดีแพ่ง มีจำนวนเรื่องค้ำไป โดยเฉลี่ย ๒๔๙,๓๙๐.๒๕ คดี คิดเป็นทุนทรัพย์เฉลี่ย จำนวน ๕๑๐,๔๙๘,๔๑๔,๕๙๘.๓๓ บาท
- ด้านการบังคับคดีล้มละลาย มีจำนวนเรื่องค้ำไป โดยเฉลี่ย ๓๖,๓๕๐ คดี คิดเป็นทุนทรัพย์เฉลี่ย จำนวน ๒,๘๘๘,๙๒๘,๖๔๑,๖๔๕.๓๓๗ บาท

ภาคผนวก ค

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน)
ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
อำนาจหน้าที่ - ผู้จัดการทรัพย์สินมีอำนาจแต่เพียงผู้เดียวในการควบคุมดูแลกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ (ม.๗๘(๑)) - และจะต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อนการดำเนินการดังนี้ (ม.๗๘(๒)) (๑) จำหน่ายทรัพย์สินโดยทำสัญญาซื้อขายกับเอกชน หากทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่คุ้มครองโดยเฉพาะ เช่น อสังหาริมทรัพย์ เรือสมุทรสัญชาติญี่ปุ่น หรือเรือสมุทรต่างดาวที่ต้องขึ้นทะเบียนกับญี่ปุ่น สิทธิในการทำประมง สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่างๆ เป็นต้น (๒) โอนกิจการ (๓) ขายสินค้าแบบสำเร็จรูป (๔) กู้ยืมเงิน (๕) การสละมรดก หรือสละทรัพย์สินที่ได้รับจากการให้ (๖) จำหน่ายสังหาริมทรัพย์โดยทำสัญญาซื้อขายกับเอกชน (๗) เรียกร้องใช้สิทธิให้กระทำการ (๘) ฟ้องร้องคดี (๙) ทำสัญญาประนีประนอมยอมความหรืออนุญาโตตุลาการ การดำเนินการตาม (๖) – (๙) อาจไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน หากมีมูลค่าไม่เกินที่ศาลฎีกากำหนด หรือศาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับ	หน้าที่หลักของ US Trustee พันธกิจหลัก คือ เป็นยามเฝ้าระวังกระบวนการล้มละลาย "watchdog over the bankruptcy process" ^๓ US Trustee เป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงยุติธรรมที่มีขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนระบบกระบวนการล้มละลาย โดยมีหน้าที่หลักในการควบคุมดูแลบุคคลที่อยู่ในกระบวนการล้มละลายทั้งคู่สัญญา และ จพท. เอกชน ควบคุมกระบวนการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับส่วนของการบริหาร การปกครอง เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามกฎหมายและกระบวนการพิจารณา นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ช่วยสืบสวนสอบสวนกรณีล้มละลายทุจริต (Bankruptcy Fraud) และการกระทำผิดอื่นๆ (Abuse) โดยร่วมมือกับอัยการกลางสหรัฐ (US Attorney) และหน่วยงานสืบสวนสอบสวนกลางของสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation) เพื่อประโยชน์ของทุกฝ่ายร่วมกัน ทั้งลูกหนี้ เจ้าหนี้ และสาธารณะ อัยการกลางของสหรัฐรับผิดชอบในส่วนของการแต่งตั้ง US Trustee โดยฝ่ายสำนักบริหาร US Trustee (The Executive Office for U.S. Trustees	มาตรา ๓๖ ๑.๑ ทริสตีมีพันธกิจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เกี่ยวกับการกระทำของลูกหนี้ และการจัดกิจการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญตีล้มละลาย ๑.๒ ทริสตีใช้อำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ๒. ให้นำบทบัญญัติและข้อกำหนดเกี่ยวกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มาใช้กับทริสตีโดยอนุโลม ๓. บทบัญญัติดังนี้ ไม่ใช้กับทริสตี - มาตรา ๑๙ (มอบหมายให้ผู้อื่นกระทำการแทน), ๒๔ (จัดให้มีการสาบานตน), ๓๒(๓) และ (๔) (ขอยกเว้นความรับผิด), ๘๒A (สอบสวน หมายถึงเอกสารขอให้ศาลออกหมายจับ), ๙๕A (มีประกาศเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้ลูกหนี้ปลดจากล้มละลายกรณีประนีประนอมหนี้สำเร็จหรือแผนชำระหนี้สำเร็จ), ๑๐๘ (ยึดทรัพย์สิน เข้าไปในสถานที่ใดๆ), ๑๑๓ (แต่งตั้งผู้ดูแลทรัพย์สิน), ๑๑๖ (ห้ามลูกหนี้เดินทางออกนอกประเทศ), ๑๑๖B (ไม่ก่อให้เกิดหนี้แก่กองทรัพย์สินกรณีเจ้าหนี้ส่วนใหญ่เป็นสถาบันการเงิน), ๑๒๓A (มีประกาศเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยกเลิกการล้มละลายกรณีชำระหนี้และ	ผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน*ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลาย โดยแบ่งเป็น -ผู้บริหารทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดากรณีดำเนินการต่อไป -ผู้จำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดากรณีลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ -ผู้บริหารของลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคล -ผู้ให้คำปรึกษาแก่ลูกหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลกรณีมีการตกลงกับบรรดาเจ้าหนี้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ อย่างไรก็ตาม ผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนแม้จะได้รับการแต่งตั้งจากที่ประชุมเจ้าหนี้ แต่ก็มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของรัฐด้วย เมื่อทำหน้าที่ตามคำสั่งศาล <i>*ใช้คำว่า ผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน แต่ตามหน้าที่แล้ว มีหน้าที่ทั้งอย่างเอกชนและ เจ้าพนักงานของรัฐนั่นเอง</i>	-บริหารและวางข้อกำหนดการมีหนี้สินล้มละลาย ตามกฎหมายล้มละลาย(the Bankruptcy Act ๑๙๖๖) และ กฎหมายหลักทรัพย์ด้านทรัพย์สินส่วนตัว(the Personal Property Securities Act ๒๐๐๙) -ควบคุมดูแลเจ้าหนี้ที่บริหารการล้มละลายส่วนบุคคลและการสืบสวนสอบสวนการกระทำ ความผิดที่กล่าวอ้างตามพระราชบัญญัติล้มละลาย -รับผิดชอบในการสอดส่องดูแลมาตรฐานของผู้ปฏิบัติงานด้านการมีหนี้สินล้มละลาย -มีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินและการเงินของลูกหนี้ -มีอำนาจไต่สวนและสอบสวนฐานะทางการเงินของลูกหนี้ -ดำเนินการของลูกหนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดของบรรดาเจ้าหนี้ -ขายทรัพย์สินของลูกหนี้ -เรียกคืนรายได้ส่วนเกินที่กำหนดไว้ของลูกหนี้ -สอบสวนเรื่องต่างๆทางการเงินและเรียกคืนทรัพย์สินที่ลูกหนี้โอนไปให้บุคคลอื่นก่อนการล้มละลาย	

* House Report No. ๙๘๘, ๙๕th Cong., ๒d Sess. at ๘๘ (reprinted in ๑๙๗๘ U.S. Code Congressional & Admin. News at ๕๗๘๗, ๕๙๖๓, ๖๐๔๙).

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สิน (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
	อนุญาตจากศาลก่อน	(EQUST) จะออกนโยบายและระเบียบปฏิบัติในเรื่องการดำเนินงานของ US Trustee ผู้บริหารของสำนักบริหารได้รับอำนาจมาจากอัยการกลางของสหรัฐในการควบคุมดูแลบุคลากรซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยงานย่อยอีกหลายหน่วยงาน ได้แก่ สำนักผู้บริหาร (the Offices of the Director) ฝ่ายที่ปรึกษากฎหมาย (General Counsel) ฝ่ายบังคับคดีอาญา (Criminal Enforcement) ฝ่ายบริหารงานปกครอง (Administration) ฝ่ายตรวจสอบ(Oversight) ฝ่ายวางแผนและประเมินผล (Planning & Evaluation) และฝ่ายข้อมูลสารสนเทศ (Information Technology) เพื่อช่วยสนับสนุนการทำงานของสำนักงานสาขาในการปฏิบัติตามกฎหมายล้มละลาย^๕ Trustee ตามคดีล้มประเภทต่างๆ หน้าที่เฉพาะของ US Trustee - แต่งตั้งและตรวจสอบ จพท. เอกชน (Private Trustees) ซึ่งเป็นผู้ที่ดูแลกองทรัพย์สินในคดีล้มละลายที่ฟ้องตาม Chapter ๗, ๑๒, และ ๑๓ (และทำหน้าที่เป็น จพท ในคดีที่ จพท เอกชน ไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะดำเนินการ)	ค่าธรรมเนียมครบถ้วน), ๑๒๕ (มีประกาศเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สินให้ลูกหนี้ปลดจากล้มละลาย), ๑๓๒A (อำนาจสอบสวนการกระทำความผิดอาญา) และ ๑๖๕ (บริหารกองทุนช่วยเหลือคดีล้มละลาย) ๔. กรณีตามมาตรา ๑๑๒(a), (c), (f), (h) and (i) (สะสางกิจการ) ทรัสต์จะต้องได้รับความยินยอมจากศาล ที่ประชุมเจ้าหนี้ หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สิน (กรณีไม่มีที่ประชุมเจ้าหนี้)		

^๕ ๒๘ U.S.C. ๕๘๑-๕๘๗.

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
		- ส่งต่อกรณีคดีมีมูลความผิดทางอาญาให้อัยการเพื่อดำเนินการสอบสวนกรณีเห็นสมควร - แต่งตั้งและเรียกประชุมกรรมการเจ้าหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการ (Chapter ๑๑) - ตรวจสอบให้แน่ใจว่ากองทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายถูกจัดการอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และค่าธรรมเนียมในการจัดการสมเหตุสมผล - ตรวจสอบเอกสารต่างๆที่ต้องมีการเปิดเผยและใบสมัครสำหรับการวางเงินประกันวิชาชีพ (จะเป็น private trustee ต้องมีการวางเงินประกัน) - ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายล้มละลายและกระบวนการพิจารณาในศาล Private Trustee (จพท. เอกชน) US Trustee เป็นผู้แต่งตั้งและควบคุมดูแล และ จพท. เอกชน ซึ่งเป็นผู้จัดการกองทรัพย์สินของคดีล้มละลายผู้บริโภคร่วมกับ US Trustee ในการเสริมสร้างและสนับสนุนความมีประสิทธิภาพของระบบกระบวนการล้มละลาย			

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
		หน้าที่ของทรัสต์รีแยกตามคดีล้มละลายประเภทต่างๆ Chapter ๗ Trustee จะถูกแต่งตั้งมาเพื่อดูแลจัดการกองทรัสต์สิน ขยายและจำหน่ายทรัสต์สินเพื่อนำออกชำระหนี้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย^๕ โดยผลของมาตรา ๗๐๔ กำหนดอำนาจหน้าที่ของทรัสต์รีดังต่อไปนี้ ๑. รวบรวมกองทรัสต์สินของลูกหนี้ จัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คู่ความที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ๒. เป็นที่น่าไว้วางใจในการดูแลกองทรัสต์สิน ๓. ดูแลลูกหนี้ให้ทำหน้าที่ตามมาตรา ๕๒๑(a)(๒)(B) (บทบัญญัติในเรื่องหน้าที่ของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย) ๔. สอบสวนสอบสวนกิจการและทรัสต์สินขิงลูกหนี้ ๕. ตรวจสอบคำขอรับชำระหนี้และคัดค้านคำขอรับชำระหนี้ที่ไม่เหมาะสม ๖. คัดค้านการปลดล้มละลายของลูกหนี้			

* COLLECTION AND LIQUIDATION OF ASSETS, ๑๑ U.S.C. § ๗๐๔(a)(๑), AND ACCOUNTABILITY OF THE TRUSTEE FOR ALL PROPERTY RECEIVED , ๑๑ U.S.C. § ๗๐๔(a)(๒)

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น ^๖	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
		๗. เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น แจกจ่ายข้อมูลเกี่ยวกับกองทรัพย์สินและการจัดการกองทรัพย์สินตามที่คุณร้องขอ ๘. หากลูกหนี้ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการต่อ นำส่งศาล, US Trustee และหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง อาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อเก็บภาษีที่เกิดจากการประกอบกิจการ รายงานผลเป็นระยะและสรุปผลการดำเนินกิจการ รวมทั้งบัญชีรับจ่าย รวมทั้งข้อมูลอื่นๆที่ศาลหรือ US Trustee ร้องขอ ๙. ทรายงานสรุปผลและยื่นบัญชีกิจการกองทรัพย์สินแก่ศาลและ US Trustee ๑๐. จัดให้มีหมายแจ้ง กรณีมีคำร้องเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว เป็นต้น^๖ Chapter ๑๒ และ ๑๓ Trustee จะถูกแต่งตั้งเพื่อเก็บรวบรวมเงินที่จะต้องชำระแก่เจ้าหนี้จากลูกหนี้ และนำไปชำระให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย และมีหน้าที่			

^๖ รายละเอียดอื่น ๆ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๗๐๔

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
		ตรวจสอบว่าลูกหนี้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ในขณะที่ปฏิบัติตามแผนการชำระหนี้ Chapter ๑๑ ในคดีฟื้นฟูกิจการ โดยผลของกฎหมายล้มละลายมาตรา ๑๑๐๗ ลูกหนี้จะมีหน้าที่และสถานะเช่นกันเดียว Trustee หรือที่เรียกว่า Debtor in Possession (DIP) ซึ่งตามกฎหมาย ลูกหนี้จะต้องหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนและหน้าที่อื่นๆของทรัสต์รี ตามกฎหมายล้มละลาย และระเบียบวิธีพิจารณาความกฎหมายล้มละลายกลาง ซึ่งรวมไปถึงหน้าที่ในการทำบัญชีตรวจสอบและคัดค้านคำร้องยื่นรายงานข้อมูลตามที่ศาลทรัสต์รี หรือผู้ดูแลคดีล้มละลาย (Bankruptcy Administrator) สิ่ง เช่น รายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน” โดย US trustee ทำหน้าที่ อาทิ ๑. เป็นผู้ตรวจตราดูแลในการลูกหนี้ดำเนินการและรายงานผลตามที่			

* ๑๑ U.S.C. §§ ๑๑๐๖, ๑๑๐๗; Fed. R. Bankr. P. ๒๐๑๕(a).

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
		กำหนดรวมทั้งส่งค่า ทำเนียม ๒. จัดประชุมเจ้าหน้าที่ ๓. ตัดสินว่ากรรมการเจ้าหน้าที่ มีความจำเป็นและ เหมาะสมในแต่ละคดี หรือไม่และแต่งตั้ง กรรมการเจ้าหน้าที่ในแต่ละ คดี ๔. ตรวจสอบการทำงานของ ผู้ประกอบวิชาชีพที่ เกี่ยวข้องกับคดี เช่น ทนายความ นักบัญชี พยานผู้เชี่ยวชาญ และ คัดค้านการเรียก ค่าธรรมเนียมที่สูงเกิน ควรหรือค่าธรรมเนียมที่ เรียกเก็บก่อน ๕. ตรวจสอบแผนฟื้นฟู กิจการและการเปิดเผย รายการบัญชีเพื่อให้แน่ใจ ว่าบรรดาเจ้าหน้าที่ได้รับ ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสม และเพียงพอที่จะเสนอ แผนการชำระหนี้ ๖. ยื่นคำร้องขอยกเลิกการ ฟื้นฟูกิจการหรือคำร้อง ขอให้ล้มละลายเมื่อ พฤติการณ์ปรากฏว่า ลูกหนี้ไม่อาจดำเนินธุรกิจ			

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
		ต่อไปได้อย่างมี ประสิทธิภาพหรือเพื่อ ป้องกันเนื่องจากหากเงิน เข้าอาจก่อให้เกิดความ เสียหาย ๗. ยื่นคำร้องขอให้มีการ แต่งตั้งทรัสต์รีเข้ามาใน คดีฟื้นฟูกิจการเมื่อDIP ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ ตามที่กำหนดไว้ใน กฎหมายล้มละลายได้ ข้อมูลจากเว็บไซต์ของกระทรวงยุติธรรม ของสหรัฐอเมริกา			
ผู้แต่งตั้ง	ศาลจังหวัดแผนกคดีล้มละลายที่ทำ หน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีล้มละลาย จะมี คำสั่งเริ่มกระบวนการล้มละลายและมี คำสั่งแต่งตั้งผู้จัดการทรัพย์สิน (Bankruptcy Trustee) (ม.๗๔) โดย ผู้จัดการทรัพย์สินจะเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลก็ได้ (ม.๗๔(๒)) โดยศาล จะแต่งตั้งผู้จัดการทรัพย์สินคนเดียวหรือ หลายคนก็ได้ตามความเหมาะสมและ เพียงพอต่อการจัดการกิจการและ ทรัพย์สินของลูกหนี้ - ผู้จัดการทรัพย์สิน (Bankruptcy Trustee) ตามกฎหมายล้มละลายของ ประเทศญี่ปุ่น ไม่มีการกำหนดคุณสมบัติ ของผู้จัดการทรัพย์สินไว้โดยเฉพาะ แต่ ในทางปฏิบัติทั่วไปผู้จัดการทรัพย์สินที่ ศาลแต่งตั้งมักจะเป็นทนายความ	US Trustee : ตาม ๒๘ U.S. Code § ๕๘๑ - United States trustees จะ ถูกแต่งตั้งและถอดถอนโดยอัยการกลาง สหรัฐ (๕๘๑(a)(๑)) ๑ คนสำหรับแต่ละ ภูมิภาคของเขตอำนาจศาลกลาง (the following regions composed of Federal judicial districts) ซึ่งแต่ละ คนมีวาระการดำรงตำแหน่งครั้งละ ๕ ปี ใน Chapter ๗ Trustee จะถูกเรียกว่า “Panel Trustees” เนื่องจากถูกแต่งตั้ง โดย US Trustee ไปยังบัญชีรายชื่อ (Panel) ในแต่ละเขตอำนาจศาล เมื่อ ได้รับการแต่งตั้งมาอยู่ในบัญชีรายชื่อ แล้ว ก็จะมีการจัดสรรคดีให้โดยวิธี หมุนเวียนลับ (Blind Rotation Proceed) ใน Chapter ๑๒ และ ๑๓ Trustee จะ	ศาลสูง (High Court) โดยคำร้องขอของ บุคคลต่อไปนี้ ๑. เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ เมื่อศาลมีคำ พิพากษาให้ล้มละลาย (มาตรา ๓๓ (๑)(a)) ๒. เจ้าหนี้อื่น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือทรัสต์อื่นของกองทรัพย์สินของ ลูกหนี้ ในเวลาใดๆ ภายหลังจากศาลมีคำ พิพากษาให้ล้มละลาย แต่ก่อนลูกหนี้จะ ปลดจากล้มละลายหรือมีการยกเลิกการ ล้มละลาย (มาตรา ๓๓ (๑)(b)) รวมทั้ง กรณีที่ถูกหนี้มีจำนวนหนี้ส่วนใหญ่เป็น หนี้สถาบันการเงิน เจ้าพนักงานพิทักษ์ ทรัพย์จะแนะนำให้เจ้าหนี้ยื่นคำร้องขอ ต่อศาลให้แต่งตั้งทรัสต์ (มาตรา ๑๑๖B) หากเจ้าหนี้ไม่ยินยอม จะถือว่าเจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่จำเป็นต้องก่อ	โดยปกติเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ ทรัพย์แล้ว ก็จะมีคำสั่งแต่งตั้งเจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขึ้นมา ในทางปฏิบัติ เมื่อถึงนัดประชุม เจ้าหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จะร้องขอให้ที่ประชุมเจ้าหนี้ แต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน เมื่อ ได้มติแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้น จะต้องมอบหมายงานที่ได้รับไว้ ทั้งหมดแก่ผู้พิทักษ์ทรัพย์ที่ ที่ ประชุมเจ้าหนี้มีมติแต่งตั้งทันที เนื่องด้วยหากมีความรับผิดชอบ จะได้แบ่งแยกผู้รับผิดชอบได้อย่าง ชัดเจน ผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนนั้นจะต้อง สอบผ่านและได้ใบอนุญาตก่อน	ผู้ตรวจการใหญ่ในคดีล้มละลาย (the Inspector-General in Bankruptcy)

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
		ถูกเรียกว่า “Standing Trustees” เนื่องจากการแต่งตั้ง Trustee ตาม Chapter ๑๒ และ ๑๓ นี้ถูกระบุไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน (Standing appointment) ว่าให้ US Trustee แต่งตั้งให้จัดการคดีตามเขตอำนาจ เฉพาะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ไป โดย Standing Trustee จะประเมินฐานะทางการเงินของลูกค้านี้ จัดทำข้อเสนอให้ยังศาลว่าสมควรที่จะยืนยันให้ลูกค้านี้ดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ได้หรือไม่ และ จัดการเก็บรวบรวมเงินที่ต้องชำระแก่บรรดาเจ้าหนี้ตามแผนเพื่อนำไปชำระแก่บรรดาเจ้าหนี้ Chapter ๑๑ จะมีการแต่งตั้ง Trustee ต่อเมื่อศาลมีความเห็นว่ามีจำเป็นจะต้องแต่งตั้ง Trustee เพื่อควบคุมดูแลธุรกิจและทรัพย์สินเท่านั้น^๔	ภาระค่าใช้จ่ายในการจำหน่ายหรือแบ่งทรัพย์สินอีกต่อไป ๓. เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์เป็น (๑) ธนาคาร (๒) สถาบันการเงิน หรือ (๓) กิจการอื่นใดที่มีรายได้สุทธิประจำปีมากกว่า ๑๐๐ ล้านดอลลาร์สิงคโปร์และมีลูกจ้างมากกว่า ๒๐๐ คน ตามที่กำหนดในมาตรา ๓๓ (๑A) จะต้องมีคำร้องขอให้ศาลแต่งตั้งทรัสต์มาด้วย	จากสนามสอบภาคบังคับที่เรียกว่า “Joint Insolvency Examination” (JIEB Exams) จาก สถาบันสอบเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากภาครัฐ ที่เรียกว่า Recognized Professional Bodies หรือสถาบันที่ได้รับการรับรองจากภาครัฐให้สามารถออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้พิทักษ์ทรัพย์คดีล้มละลาย โดยภาครัฐอาศัยอำนาจในการอนุญาตจากพระราชบัญญัติล้มละลาย ค.ศ. ๑๙๘๖ [the Insolvency Act ๑๙๘๖] ให้สถาบันดังกล่าวคัดเลือกผู้ประกอบการวิชาชีพเป็นผู้พิทักษ์ทรัพย์คดีล้มละลาย อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีผู้พิทักษ์ทรัพย์จำนวนไม่มากนักที่ได้รับการคัดเลือกจากหน่วยงานของรัฐ	

^๔ Although the appointment of a case trustee is a rarity in a chapter ๑๑ case, a party in interest or the U.S. trustee can request the appointment of a case trustee or examiner at any time prior to confirmation in a chapter ๑๑ case. The court, on motion by a party in interest or the U.S. trustee and after notice and hearing, shall order the appointment of a case trustee for cause, including fraud, dishonesty, incompetence, or gross mismanagement, or if such an appointment is in the interest of creditors, any equity security holders, and other interests of the estate. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๔(a). Moreover, the U.S. trustee is required to move for appointment of a trustee if there are reasonable grounds to believe that any of the parties in control of the debtor “participated in actual fraud, dishonesty or criminal conduct in the management of the debtor or the debtor’s financial reporting.” ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๔(e). The trustee is appointed by the U.S. trustee, after consultation with parties in interest and subject to the court’s approval. Fed. R. Bankr. P. ๒๐๐๗.๑. Alternatively, a trustee in a case may be elected if a party in interest requests the election of a trustee within ๑๐ days after the court orders the appointment of a trustee. In that instance, the U.S. trustee convenes a meeting of creditors for the purpose of electing a person to serve as trustee in the case. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๔(b).

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
ผู้กำกับดูแล	- ศาลมีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินงานของผู้จัดการทรัพย์สิน (ม. ๗๕) อาจเพิกถอนผู้จัดการทรัพย์สินได้ ถ้าผู้จัดการทรัพย์สินไม่ทำหน้าที่ให้เหมาะสมในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยก่อนที่ศาลจะเพิกถอนผู้จัดการทรัพย์สินศาลต้องได้สวนผู้จัดการทรัพย์สินก่อน - และหากผู้ทำหน้าที่ทรัสต์เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีสภาวิชาชีพกำกับดูแล เช่น สภานายความหากผู้ทำหน้าที่ทรัสต์เป็นทนายความ เป็นต้น	Ministry of Justice	๑. เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Official Assignee) ของกระทรวงกฎหมายแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ (มาตรา ๓๙) โดยการสืบสวน สอบสวน ริบเงินประกัน มีคำสั่งอย่างไร และยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ถอดถอนทรัสต์ และหากพันกำหนดระยะเวลาที่ลูกหนี้สามารถยื่นขอปลดจากล้มละลายได้แล้ว (๕ ปีในกรณีทั่วไป หรือ ๗ ปีในกรณีล้มละลายซ้ำ) คดีล้มละลายยังไม่จบลง ทรัสต์จะต้องส่งรายงานให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นประจำทุกปี (มาตรา ๘๖F)	สมาชิกผู้สอบผ่านการคัดเลือกเป็นผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนข้างต้น จะได้รับการตรวจสอบ กำกับดูแลอย่างน้อย ทุกๆ ๖ เดือน จากสถาบันต้นสังกัด (Recognized Professional Bodies) และจากหน่วยงานของรัฐ ที่เรียกว่า the Insolvency Service เพื่อตรวจสอบว่าผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนยังคงปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ ที่ทางภาครัฐกำหนด เช่น จริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ	•นิติบุคคล – สำนักงานคณะกรรมการความมั่นคงและการลงทุนออสเตรเลีย (Australian Securities & Investments Commission (ASIC)) •บุคคลธรรมดา – สำนักงานความมั่นคงทางการเงินออสเตรเลีย (Australian Financial Security Authority (AFSA))

The case trustee is responsible for management of the property of the estate, operation of the debtor's business, and, if appropriate, the filing of a plan of reorganization. Section ๑๑๐๖ of the Bankruptcy Code requires the trustee to file a plan "as soon as practicable" or, alternatively, to file a report explaining why a plan will not be filed or to recommend that the case be converted to another chapter or dismissed. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๖(a)(๕).

Upon the request of a party in interest or the U.S. trustee, the court may terminate the trustee's appointment and restore the debtor in possession to management of bankruptcy estate at any time before confirmation. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๕.

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
	-นอกจากนี้ ผู้จัดการทรัพย์สินต้องปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกค้าด้วยความรอบคอบ หากผู้จัดการทรัพย์สินปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกค้าด้วยความไม่รอบคอบแล้ว ผู้จัดการทรัพย์สินต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายด้วย		๒. ศาลสูง มีอำนาจตรวจสอบการกระทำ/งดเว้นการกระทำ/คำตัดสินของทรัสต์ เมื่อได้รับคำร้องจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือบุคคลอื่นใด ทรัสต์เองสามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งในคดีล้มละลายได้เช่นกัน (มาตรา ๔๐) นอกจากนี้ ศาลสูงยังอาจมีคำสั่งถอดถอนทรัสต์ได้ (มาตรา ๔๑) ๓. ที่ประชุมเจ้าหนี้อาจมีมติถอดถอนทรัสต์ (มาตรา ๔๑)	(Ethic Code), Statement of Insolvency Practice เป็นต้น หากพบว่าผู้พิทักษ์ทรัพย์มิได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน หน่วยงานของรัฐอาจกำหนดค่าปรับ ถูกพัก หรือ เพิกถอนใบอนุญาต ทั้งนี้ จะไม่มีการล่งล้าไปในดุลยพินิจในการทำคำสั่ง ความเห็น หรือในการบริหารคดีล้มละลายของผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนแต่อย่างใด คงไว้เฉพาะในเรื่องจริยธรรมและมาตรฐานการปฏิบัติงานเท่านั้นที่จะได้รับการตรวจสอบ นอกจากหน่วยงานของรัฐที่ตรวจสอบสถาบันดังกล่าวแล้ว ยังมีหน่วยงานอิสระอื่นๆอีกที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อตรวจสอบกำกับดูแลสถาบันดังกล่าวด้วย เช่น คณะทำงานร่วมด้านคดีล้มละลาย (the Joint Insolvency Committee) ซึ่งกำหนดให้แต่ละสถาบันส่งผู้แทนมาเป็นสมาชิกคณะทำงานดังกล่าว เพื่อการปรับปรุงแก้ไข หรือถกเถียงในประเด็นมาตรฐานการปฏิบัติงาน, สถาบันกำกับตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านคดีล้มละลาย (The Insolvency Practices Council)	

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
				มีทำหน้าที่ให้คำแนะนำ สอบสวน กำกับ ดูแล และมีมาตรการบังคับต่างๆหากพบการฝ่าฝืนมาตรฐานการปฏิบัติงาน หน่วยงานที่ตรวจสอบกำกับนี้ ก็ต้องรับการกำกับตรวจสอบอีกชั้นหนึ่งด้วย จากหน่วยงานทางภาครัฐ ทุก 3 ปี เพื่อตรวจสอบว่าหน่วยงานดังกล่าวยังคงมาตรฐานในการคัดเลือกผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน ตามบันทึกข้อตกลงที่ทำไว้กับกับภาครัฐ	
ข้อดี	๑. ทริสตีเป็นเอกชน มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านกฎหมายและการบริหารจัดการธุรกิจ ๒. ศาลสามารถพิจารณาแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านธุรกิจของลูกหนี้เป็นรายคดีไป ๓. ค่าตอบแทนทริสตีคำนวณจากมูลค่าทรัพย์สินที่รวบรวมได้โดยตรง ก่อนหักแบ่งชำระหนี้และค่าใช้จ่ายอื่นๆ จึงเป็นแรงจูงใจในการดำเนินงาน (ค่าตอบแทนของผู้จัดการทรัพย์สินศาลจะพิจารณากำหนดไว้ในแต่ละคดี แต่เมื่อมีการยื่นคำขอให้ล้มละลาย ผู้ยื่นคำขอต้องจ่ายเงินค่าธรรมเนียมศาล ซึ่งเงิน	๑. มีการกำกับดูแล ตรวจสอบ ที่เป็นลำดับขั้น ทั้งขั้นตอนในการแต่งตั้ง US Trustee และการแต่งตั้ง ควบคุม และกำกับดูแล จพท เอกชนที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน (มีการตรวจสอบข้อมูลบุคคลทั้งชื่อ ลายพิมพ์ นิ้วมือ และรายงานประวัติความน่าเชื่อถือย้อนหลัง ซึ่งผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจะต้องกรอกแบบฟอร์มตามที่กำหนดและยื่นต่อ US Trustee ทั้งคำถามในเรื่องตำแหน่งความน่าเชื่อถือต่อสาธารณะ, ข้อมูลการตรวจสอบในเรื่องภาษี,	๑. ลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐ (ผู้เสียภาษี) ในการจัดการทรัพย์สินของเอกชน (ปัจจุบันคดีล้มละลายราวร้อยละ ๖๐ ของคดีล้มละลายทั้งหมดมีสถาบันการเงินเป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์)^{**} ๒. ลดภาระของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ๓. หากกองทรัพย์สินไม่เพียงพอต่อหนี้สินแล้ว เจ้าหนี้จะต้องเป็นผู้ชำระค่าตอบแทนของทริสตี ทำให้เป็นแรงจูงใจหนึ่งให้เจ้าหนี้สถาบันการเงินต้องใช้ความระมัดระวังมากขึ้นในการให้สินเชื่อ	-แบ่งเบาภาระเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในสถานการณ์บางส่วนที่ภาคเอกชนสามารถรับไปทำได้ -ภาคเอกชนอาจมีความเชี่ยวชาญในการบริหารงานในบางส่วนมากกว่า -ตรงกับเจตนาของบรรดาเจ้าหนี้เนื่องจากที่ประชุมเจ้าหนี้เป็นผู้แต่งตั้ง	-มีความเป็นมืออาชีพ มีประสบการณ์สูงในเรื่องนั้นๆ เป็นอิสระ มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ และมีศีลธรรมในหน้าที่และพันธะที่ได้รับมอบหมาย - มีความเป็นกลางระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ผู้ล้มละลาย -มีศาลเป็นผู้สอดส่อง ดูแลการปฏิบัติงาน -มีการคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์โดยคณะกรรมการ พร้อมเปิดโอกาสให้มีการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการได้

** สรุปประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติม <https://www.mlaw.gov.sg/content/dam/minlaw/corp/News/Annex%20B%20-%20Summary%20of%20Key%20Reforms%20๑๖๐๑๕.pdf>

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
	ค่าธรรมเนียมดังกล่าวศาลของประเทศญี่ปุ่นจะกันเงินส่วนหนึ่งไว้เป็นค่าตอบแทนให้แก่ผู้จัดการทรัพย์สิน อาทิเช่น ศาลแขวงกรุงโตเกียวได้หารือกับสมาคมทนายความแห่งประเทศไทยไว้ โดยกำหนดค่าตอบแทนให้ผู้จัดการทรัพย์สินเป็นเงินจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ เยน) ๔. สัดส่วนจำนวนทรัพย์สินต่อจำนวนคดีไม่สูงมาก จึงทำให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ๕. ลดภาระงบประมาณของราชการโดยตรงและโดยอ้อม	การยืนยันความสามารถในการจ้างงาน, แบบฟอร์มแสดงรายการทางบัญชี, เป็นต้น ซึ่ง US Trustee จะตรวจสอบเรื่องความสมบูรณ์และความถูกต้องของเอกสารก่อนจะส่งให้สำนักงานตรวจสอบในการดำเนินการตรวจสอบขั้นตอนสุดท้าย^๔ นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของ จพท เอกชนทุกๆ ๒ ปี^๕ และมีการจัดอบรมทริสเตอร์ใหม่ก่อนปฏิบัติงาน ๒. มีการให้จพท. เอกชนวางประกันเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต^๖ (Blanket Bond)			
ข้อเสีย	อาจเป็นภาระสำหรับลูกหนี้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอ	๑. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการค่อนข้างสูงโดยหักคิดอัตราเป็นร้อยละตามจำนวนทุนทรัพย์ของกองทรัพย์สิน^๗	๑. ค่าตอบแทนของทริสเตอร์อาจมีจำนวนสูง^๘ ๒. อาจทำให้การได้รับสินเชื่อยากขึ้น^๙	-อาจเกิดข้อกังขาในเรื่องความเป็นธรรม และเป็นกลาง -ต้องมีระบบการควบคุมตรวจสอบจากภาครัฐ	-มีค่าใช้จ่ายสูงเกินจำเป็นในการบริหารการมีหนี้สินล้มฟื้นตัว

^๔ https://www.justice.gov/ust/file/volume_๒_chapter_๗_case_administration.pdf/download

^๕ Biennial performance reviews are not required for non-panel trustees.

^๖ Section ๓๒๒ the trustee's duties and Manual ๗-๒ (Bonding Requirements)

^๗ ๑๑ U.S. Code § ๓๒๖ - Limitation on compensation of trustee

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
		๒. ในคดีฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้ต้องชำระค่าธรรมเนียม ๔ ครั้งต่อปีซึ่งอาจสูงถึง ๑ ล้านบาทต่อครั้งขึ้นอยู่กับทรัพย์สินที่จำหน่ายได้ ^{๑๔}			

*^{๑๔} <http://www.wp.sg/debate-on-bankruptcy-amendment-bill-mp-sylvia-lim/>

^{๑๕} <http://www.todayonline.com/singapore/new-debt-threshold-among-proposed-changes-bankruptcy-legislation>

^{๑๖} By law, the debtor in possession must pay a quarterly fee to the U.S. trustee for each quarter of a year until the case is converted or dismissed. ๒๘ U.S.C. § ๑๑๓๐(a)(๖). The amount of the fee, which may range from \$๓๒๕ to \$๓๐,๐๐๐, depends on the amount of the debtor's disbursements during each quarter.

ภาคผนวก ง

สรุปผลการประชุม

เรื่อง “การเสนอความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน”
วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ และวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๐

สรุปผลการประชุม
เรื่อง “การเสนอความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน”
วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๑ ชั้น ๙ กระทรวงยุติธรรม

.....

๑. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

เห็นด้วยกับแนวคิดการจัดพัฒนาเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน จากปัญหาอุปสรรคเรื่องปริมาณคดีมีมาก เจ้าหน้าที่มีน้อย การเสนอแนวคิดดังกล่าวเป็นเรื่องที่ดี เป็นการยกระดับการจัดการทรัพย์สินให้เป็นสากล ข้อมูลที่เตรียมมานำเสนอต่อที่ประชุมมีความสมบูรณ์และละเอียดแต่มีประเด็นเรื่องการให้ใบอนุญาตขอให้พิจารณาในเรื่องต่างๆดังนี้

๑.๑ การให้อำนาจรัฐไปกับบุคคลอื่น จะมีขอบเขตแค่ไหน อย่างไร ให้เฉพาะนิติบุคคลแตกต่างจากให้บุคคลธรรมดาอย่างไร จะมีหลักประกันความเสี่ยงในการดำเนินงานให้รัฐอย่างไร เช่น การเรียกลูกหนี้มาสอบสวนการร้องขอศาลให้เพิกถอน

๑.๒ การสร้างความเชื่อมั่นต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนควรเป็นอย่างไร เช่น พิจารณาจากทุนจดทะเบียนของนิติบุคคล หรือบุคคลธรรมดาควรกำหนดหลักประกันเท่าไรมีเงื่อนไขในการรับประกันการทำคดีหรือไม่

๑.๓ การเก็บค่าธรรมเนียมจากทุนทรัพย์ ถ้ากำหนดไว้สูง จะเป็นภาระแก่ลูกหนี้ อัตราเท่าใดจึงจะเหมาะสมการคิดค่าธรรมเนียมจากหลักเกณฑ์ใด ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตควรเป็นเท่าใดจึงจะเหมาะสม

๒. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

การแก้ไขกระบวนการยุติธรรมที่ล่าช้า โดยจะทำให้เร็วขึ้นจึงเห็นด้วยกับแนวคิดที่กรมบังคับคดีเสนอ แต่ต้องพิจารณาข้อมูลจากฝ่ายลูกหนี้ประกอบด้วยและมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๒.๑ การให้อำนาจจะเป็นอย่างไร มากน้อยแค่ไหน คดีแพ่งและคดีล้มละลายจะให้ใครเป็นผู้ดำเนินการอย่างไร

๒.๒ การมีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะสร้างความไว้วางใจได้อย่างไร ถ้าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีจริยธรรมควบคุม

๒.๓ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมีครอบคลุมทั่วประเทศหรือไม่ หรือจะมีจำนวนมากน้อยแค่ไหน

๒.๔ คุณสมบัติเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนอาจต้องมีมากกว่าที่นำเสนอข้างต้น เนื่องจากต้องดูแลทรัพย์สินในคดีจำนวนมาก

๒.๕ การพิจารณาเรื่องค่าตอบแทน ต้องเป็นไปด้วยความรอบคอบ ควรจะคิดค่าใช้จ่ายฝ่ายลูกหนี้หรือเจ้าหน้าที่อย่างไร

๒.๖ การเทียบเคียงแนวคิดเรื่องเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน กับเรื่องขอบเขตความรับผิดชอบของผู้บังคับหลักประกัน ตามกฎหมายหลักประกันตามธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ อาจใช้ไม่ได้เนื่องจากผู้บังคับหลักประกันดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่และขอบเขตความรับผิดชอบไม่มากและไม่กระทบกับความเสียหายอื่นๆ แต่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายล้มละลายทั้งหมด

๒.๗ การแก้กฎหมายใดกฎหมายหนึ่ง อาจกระทบกับกฎหมายอื่นๆด้วย ควรพิจารณาให้ครอบคลุม

๒.๘ การกำหนดราคาทรัพย์สินในคดีล้มละลายเป็นเรื่องสำคัญของฝ่ายลูกหนี้และฝ่ายเจ้าหนี้

๒.๙ การจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน อาจทำให้บุคลากรของกรมบังคับคดีลาออกไปเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนเป็นจำนวนมาก

๒.๑๐ การทำสำนวนคดีฝ่ายใดจะเป็นคนเลือกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน โดยจะเป็นฝ่ายกรมบังคับคดีหรือฝ่ายคู่ความเป็นคนเลือก

๓. ศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ

การนำทุนทรัพย์ในคดีล้มละลาย ปัจจุบันมีมูลค่า ๓.๕๕ ล้านล้านบาท ไปให้เอกชนดำเนินการ จะก่อให้เกิดรายได้จากค่าธรรมเนียมจำนวนมากซึ่งรัฐจะไม่ได้รายได้จากส่วนนี้ จากแนวคิดดังกล่าวของกรมบังคับคดีเพียงเพราะกรมบังคับคดีมีปัญหา ๓ เรื่อง คือ การดำเนินงานยังไม่รวดเร็ว ปริมาณคดีจำนวนมาก และปัญหาเจ้าหน้าที่โอนย้ายหรือลาออก จึงมีแนวคิดเรื่องการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน กรมบังคับคดีควรพิจารณาเรื่องการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ได้อย่างไร ใช้จริงได้หรือไม่ เช่น กฎหมายการฟ้อง การป้องกันคอร์ปชั่น เป็นต้น มีความจำเป็นอย่างไร ที่จะต้องที่นำทุนทรัพย์ในคดีล้มละลายดังกล่าวไปให้เอกชนดำเนินการ อีกทั้งกรมบังคับคดีมีหน้าที่ต้องใช้อำนาจรัฐในการดำเนินงาน ในฐานะลูกหนี้การเอาทุนทรัพย์ไปให้เอกชนดำเนินการจะเกิดปัญหาตามมา การจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ควรมีการกำหนดขั้นตอนเป็นขั้นๆ ควรทำวิจัยก่อนหรือไม่ว่าคดีล้มละลายที่เพิ่มมากขึ้นเพราะเหตุผลใด ดังนั้นอยากให้กรมบังคับคดีพิจารณาใช้ระบบกฎหมายพื้นฐานต่างๆให้ได้ดีก่อน

อนึ่ง ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ขอชี้แจงเพิ่มเติมว่าความเห็นในที่ประชุมครั้งนี้เป็นความคิดเห็นส่วนตัว และการกล่าวถึงทุนทรัพย์ในคดีล้มละลาย ที่จะก่อให้เกิดรายได้จากค่าธรรมเนียมจำนวนมากเป็นเรื่องคาดการณ์รายได้ในอนาคต ปัจจุบันยังไม่มีตัวเลขนี้ที่เป็นจริงขอให้บันทึกไว้ด้วย

๔. สำนักงานศาลยุติธรรม

จากที่ได้เคยเข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นเรื่องเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชน เห็นว่าจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ควรดำเนินการเรื่องใดได้บ้างมีการกำหนดแนวจริยธรรม ความเชื่อถือ มีการกำกับที่ดี มีการกำหนดบทบาทเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนให้มีอำนาจมีขอบเขตที่ชัดเจน เนื่องจากหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีเป็นจำนวนมาก ควรกำหนดประเภทงานที่ทำได้หรือทำไม่ได้ให้ชัดเจน อีกทั้งในคดีล้มละลายใครจะเป็นผู้เลือกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนรายใดเข้ามาดำเนินการ ตัวอย่างในประเทศสหรัฐอเมริกาฝ่ายเจ้าหนี้เป็นผู้เลือกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมาดำเนินการ

๕. สำนักงานอัยการสูงสุด

จากประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ และความก้าวหน้าของโลกในปัจจุบัน ซึ่งแต่เดิม กรมบังคับคดีทำหน้าที่เป็นทั้ง regulator และ operator เป็น conflict of interest ดังนั้นเห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ เพราะจะทำให้เกิดสภาพการแข่งขันได้ดีขึ้นสร้างให้ประเทศน่าลงทุนขึ้น การเปิดเผยข้อมูลดีขึ้น แต่มีข้อห่วงใยเรื่องปัญหากระบวนการจัดการประเทศไทยมีกฎหมายจำนวนมาก การดำเนินงานเกี่ยวกับคนมีปัญหามากมาย เรื่องสร้างสมรรถนะ ให้ผู้ดำเนินงานจำเป็นต้องดำเนินการ กระบวนการจัดการต้องรัดกุม

๖. สมาคมธนาคารไทย

เห็นด้วยในหลักการและพร้อมให้ความร่วมมือในเรื่องดังกล่าว

๗. ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากวิกฤติเศรษฐกิจประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยกลายเป็นเจ้าหนี้ของสถาบันการเงินจากหนี้จำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาด้านการบังคับ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับความร่วมมือจาก กรมบังคับคดีเป็นอย่างดี การมีแนวคิดการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะมีประโยชน์ในภาพรวม แต่มีข้อสังเกต ดังนี้

๗.๑ ควรมีการป้องกันเรื่องการมีส่วนได้เสียในคดีของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน และการโต้แย้งคัดค้าน

๗.๒ การคิดค่าธรรมเนียมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายจะสร้างภาระกับคู่ความหรือไม่

๗.๓ จะสร้างความเชื่อมั่นต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนอย่างไร

๗.๔ จะมีระบบกำกับดูแลอย่างไร

๘. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

เห็นด้วยกับการจัดให้มีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน สอดคล้องกับนโยบายที่จะทำให้ภาครัฐมีขนาดเล็กลง จะช่วยให้ลดค่าใช้จ่ายภาครัฐได้

๙. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าวซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยเพิ่มบทบาทภาคส่วนอื่นเพื่อนำไปสู่การมีภาครัฐให้มีขนาดเล็กลง

ทั้งนี้ นายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ขอขอบคุณทุกความคิดเห็นและผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน และมอบหมายให้กรมบังคับคดีได้ดำเนินการต่อไปโดยมีการกำหนดกระบวนการทำงาน มีกรอบดำเนินการ และรับข้อคิดเห็นในวันนี้ทั้งหมดไปดำเนินการ ทั้งเรื่องขอบเขตอำนาจหน้าที่และประเภทของงานที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะดำเนินการได้

.....

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม - นายสุวัพันธุ์ ตันยวรรธนะ	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒. สำนักงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ๒.๑ นายสมชาย เสียงหลาย ๒.๒ นายถาวร พรหมมีชัย ๒.๓ นางสาวศิริรัตน์ แซ่วี	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๓. สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ๓.๑ นางกรรณิการ์ แสงทอง ๓.๒ นายอรรถพล ปวัตน์รัตนภูมิ	รองปลัดกระทรวงยุติธรรม นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติงาน กองกลาง
๔. สำนักงานศาลยุติธรรม - นางสาวอัมภัสสา ดิษฐอำนาจ	ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักงานประธานศาลฎีกา
๕. สำนักงานอัยการสูงสุด ๕.๑ นายยุคล เหล่าพูลสุข ๕.๒ นางสาวศิริพร เตชะอุดมเดช ๕.๓ นายอัมพร เหลียงน้อย	อธิบดีอัยการ สำนักงานคดีล้มละลาย อัยการจังหวัด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีล้มละลาย อัยการอาวุโส สำนักงานการบังคับคดี
๖. ศาลล้มละลายกลาง - นายกันตภณ เอมครุฑ	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๗. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ๗.๑ นางสาวดุษฎี ราชเมืองฝาง ๗.๒ นางสาวปิใหม่ สุขัยสัย	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
๘. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ๘.๑ นางสาววิลาวัลย์ ตาน้อย ๘.๒ นางสาวกานดา วรมงคลชัย	ผู้อำนวยการกองเผยแพร่และสนับสนุนการมีส่วนร่วม นักพัฒนาระบบราชการปฏิบัติการ
๙. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙.๑ นายวุฒิพงษ์ จิตอ่อนน้อม ๙.๒ นายวิชัย สัตยชัยวรรณ	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๑๐. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - นางเสาวนีย์ แสงสุพรรณ	ผู้เชี่ยวชาญด้านยุทธศาสตร์และระบบบริหาร
๑๑. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ๑๑.๑ นายพรชัย ฐีระเวช ๑๑.๒ นายอรรถพล อรรถวรเดช	รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

๑๒. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

๑๒.๑ นายดิเรก บุญแท้	ผู้อำนวยการคณะกฎหมาย
๑๒.๒ นางสาวอำภา ชำนาญพล	นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ

๑๓. สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

- นายไกรเทพ รัชตพรพงศ์

๑๔. คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๑๔.๑ พลเอกชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	เลขาธิการกรรมการ
๑๔.๒ พลอากาศเอกปรีชา ประดับมุก	กรรมการ
๑๔.๓ นายธานินทร์ ณะเฒ	กรรมการ
๑๔.๔ นายดนุพล นันทาแสง	นิติกรปฏิบัติการ
๑๔.๕ นายนพพร มาระกะ	วิทยากรปฏิบัติการ
๑๔.๖ นางสาววิวรรณ แสงจันทร์	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน
๑๔.๗ นางสาวศุจิตา อ้วนชนากิตติ	ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว นางเบญจวรรณ สร้างนิทร

๑๕. ธนาคารแห่งประเทศไทย

- นายชาติรี มณีสวัสดิ์
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายกฎหมาย

๑๖. สมาคมธนาคารไทย

๑๖.๑ นางสาวพัชรี มาลาบุชาธรรม	ธนาคารกรุงเทพจำกัด มหาชน
๑๖.๒ นางสาววาสนา ตรึงไตรรัตน์	ธนาคารกรุงเทพจำกัด มหาชน
๑๖.๓ นายอดิพัฒน์ ฮัศวจินดา	ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการธนาคารกสิกรไทย
๑๖.๔ นายปกเกษตร วงศกิติรักษ์	ผู้บริหารฝ่ายกฎหมาย

๑๗. สมาคมธนาคารนานาชาติ

๑๗.๑ Ms.Srisawai Potivul	Mega ICBC
๑๗.๒ Ma.Weenita Chulaphiwat	Mega ICBC
๑๗.๓ นายสุรศักดิ์ นัยสงวนศรี	ธนาคารยูโอบี จำกัด
๑๗.๔ Ms.Kannika Kitsawats	Standard Chartered Bank
๑๗.๕ ชิตมล ดำรงรัตนมล	Citi Bank

๑๘. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๑๘.๑ นายสมบัติ ถิตะพานิชย์	ผู้อำนวยการฝ่ายสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๑๘.๒ นายนำชัย เอกพัฒนาพาณิชย์	รองเลขาธิการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๑๘.๓ นายวิรัชทร เลี้ยงสังธรรม	เจ้าหน้าที่กฎหมายสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๑๘.๔ นายวิบูลย์ ศิริวิโรจน์	

๑๙. สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

- ๑๙.๑ คุณพวงเพชร ดิสสระ
- ๑๙.๒ นางสาวนภามาศ จิน๊ะ

๒๐. สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์

- นายสายชล เชื้อทหาร

๒๑. คณะกรรมการร่วม ๓ สถาบันภาคเอกชน (กกร.)

- นายฐิษา พงษ์ไพโร

สำนักอำนวยการด้านกฎหมาย กกร.

๒๒. ทีมภาคเอกชนคณะกรรมการปรับแก้กฎหมายและกลไกภาครัฐ

๒๒.๑ นายประสงค์ พูนsteinชูสกุล

๒๒.๒ นายศรัณย์ บุญพิทักษ์

๒๓. ศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ

๒๓.๑ นางสาวกัลยาณี รุทธระกาญจน์

๒๓.๒ นางสาวมนทรีรัตน์ บงกษมาศ

๒๓.๓ นางสาวพัชรินทร์ กิณลา

เลขาธิการศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ

๒๔. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

- ดร.ปวีตร เลิศธรรมเทวี

ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต

๒๕. บริษัทบริหารสินทรัพย์สุขุมวิท จำกัด

๒๕.๑ นายจตุติ ศรียานงค์

๒๕.๒ นางสาวเอมอร สวัสดิ์

๒๕.๓ นางสาวชาลินี คุณูปธานินทร์

๒๕.๔ นางสาวศศิชา ศรีโซละ

ผู้บริหารฝ่าย

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย

ผู้จัดการ

ผู้จัดการ

๒๖. บริษัทบริหารสินทรัพย์กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด

๒๖.๑ นางรสสุคนธ์ ภู่ทอง

๒๖.๒ นายอนิรุทธ์ จิตราวตรี

ผู้จัดการฝ่ายคดี ๑

ผู้จัดการฝ่ายคดี ๒

๒๗. บริษัท PWC Consulting (แห่งประเทศไทย)

๒ นายแซม สาโหมด

๒๘. กรมบังคับคดี

๒๘.๑ นางสาวรีนวัตี สุวรรณมงคล

๒๘.๒ นางสาวรัตนาวดี สมบูรณ์

๒๘.๓ นางเพ็ญรวี มาแสง

๒๘.๔ นางสาวสุกัญญา บุษยนาวิน

๒๘.๕ นางภัทรภร เวชรังสี

อธิบดี

รองอธิบดี

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบังคับคดีล้มละลาย

ผู้อำนวยการกองบริหารทรัพยากรบุคคล

ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบการบังคับคดีและ

ประเมินราคาทรัพย์สิน

๒๘.๖ นายชิตชัย สุทธิกุล

เลขานุการกรม

๒๘.๗ จำเอกค่านน จันทรน้อย

หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายและแผน

๒๘.๘ นางรุ่งนที ไชยสง่าศิลป์

หัวหน้ากลุ่มประชาสัมพันธ์

๒๘.๙ นางสาวชุตติกาญจน์ กวยรักษา

นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ

๒๘.๑๐ นางสาวสุปราณี พาณิชปฐมพงศ์

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

๒๘.๑๑ นางสาวณลินทิพย์ กฤษณะพันธ์

นิติกรปฏิบัติการ

สรุปผลการประชุม
เรื่อง “การเสนอความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน”
วันจันทร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการฯ หมายเลข ๓๑๐๑ ชั้น ๑ อาคารรัฐสภา ๓

.....

๑. สภาพหอการค้าไทย

แนวคิดนี้เป็นนวัตกรรมใหม่ในวงการกฎหมาย ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีบทบาทหน้าที่ไม่น้อยไปกว่าศาล เนื่องจากเมื่อศาลพิพากษาให้ล้มละลายแล้วอำนาจในการจัดการของบุคคลที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดจะไปตกอยู่กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ทั้งนี้ สภาพหอการค้าไทยสนับสนุนให้มีการเดินทางในการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ ทั้งนี้ ตำแหน่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถไม่ใช่เฉพาะด้านกฎหมายเพียงอย่างเดียวแต่ต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ที่หลากหลาย ทั้งนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่เป็นข้าราชการมีเงินเดือน/ค่าตอบแทนไม่สอดคล้องกับภาระงานที่มีเป็นจำนวนมากจึงทำให้เกิดภาวะสมองไหล ดังนั้น จึงเห็นด้วยกับการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน แต่มีข้อสังเกตบางประการ ดังนี้

๑.๑ คณะกรรมการที่ดูแลด้านฝึกอบรมและคณะกรรมการกำกับดูแล ไม่ควรใช้คณะกรรมการชุดเดียวกัน โดยคณะกรรมการที่ดูแลด้านฝึกอบรมควรมีผู้แทนหลากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนร่วมเป็นกรรมการ เนื่องจากการฝึกอบรมให้ความรู้ แต่คณะกรรมการกำกับดูแลควรมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน แต่อาจมีสัดส่วนผู้แทนจากกรมบังคับคดีมากกว่าหน่วยงานอื่น เนื่องจากกรมบังคับคดีเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง

๑.๒ คุณสมบัติของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนโดยเฉพาะนิติบุคคล ซึ่งปัจจุบันมีการตั้งบริษัทนอนมีนิจขึ้นมาเป็นจำนวนมาก ซึ่งเจ้าหนี้หรือลูกหนี้อาจจะตั้งบริษัทขึ้นเพื่อรองรับการเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ซึ่งจะทำให้เกิดการเอื้อประโยชน์ให้กับเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ ซึ่งกรณีนี้จะมีการคัดกรองและตรวจสอบอย่างไร และอาจจะต้องมีมาตรการพิเศษหรือมาตรการเสริมในการลงโทษ เช่น โทษปรับหรือโทษทางอาญา เป็นต้น

๑.๓ การสร้างความเชื่อมั่นให้กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนนั้น อาจนำรูปแบบที่มีการดำเนินการมาแล้ว เช่น สถานตรวจสภาพรถเอกชน มาเป็นรูปแบบในการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการเพื่อหาแนวทางแก้ไขได้

๒. สมาคมธนาคารไทย

๒.๑ เห็นด้วยในหลักการ เนื่องจากจะทำให้กระบวนการบังคับคดีรวดเร็วขึ้น แต่ประเด็นสำคัญคือการคัดเลือกบุคคลที่จะมาทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ควรจะต้องมีมาตรการคัดเลือกที่เข้มข้น

๒.๒ การใช้ระบบคอมพิวเตอร์สุ่มเลือกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนนั้น เห็นว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนที่ขึ้นบัญชีไว้จะต้องสามารถดำเนินการได้ทุกคดี ซึ่งหากเป็นคดีที่ยุ้งยากซับซ้อนและได้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนที่ไม่มีความเชี่ยวชาญจะดำเนินการอย่างไร และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมีสิทธิขอไม่รับดำเนินการได้หรือไม่ รวมทั้งฝ่ายลูกหนี้หรือเจ้าหนี้จะขอเปลี่ยนตัวเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้หรือไม่

๖. ธนาคารแห่งประเทศไทย

- การเลือกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์สุ่มเลือกนั้น หากเป็นคดีล้มละลายที่มีทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก จะสามารถแยกการเลือกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนในคดีล้มละลายลักษณะแบบนี้ออกจากระบบการสุ่มเลือกได้หรือไม่

๗. ศาลล้มละลายกลาง

๗.๑ ควรระมัดระวังเรื่องเจ้าหนี้หรือลูกหนี้จะมีการตั้งตัวแทนเข้ามาเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ซึ่งจะตรวจสอบได้ค่อนข้างยาก

๗.๒ สำหรับประเด็นที่หลายฝ่ายตั้งข้อสังเกตเรื่องที่มีการถ่ายโอนภารกิจภาครัฐให้เอกชนดำเนินการ เช่น สถานตรวจสภาพรถยนต์ เป็นต้น เห็นว่าไม่น่าจะมีปัญหาเนื่องจากกรณีการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะมีการควบคุมดูแลจากตัวแทน ๓ ฝ่าย ได้แก่ เจ้าหนี้ ลูกหนี้ และกรมบังคับคดี

๗.๓ หากอายุใบอนุญาตการเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนสิ้นสุดลงหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนขอถอนตัวในระหว่างที่การดำเนินการบังคับคดีล้มละลายยังไม่สิ้นสุด จะมีวิธีการดำเนินการอย่างไร

๘. สำนักงานอัยการสูงสุด

จากประสบการณ์ในการดำเนินการคดีล้มละลายที่ผ่านมา มีวิธีที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี ๒ วิธี คือ “ตีงูให้กากิน” และ “เศษเนื้อข้างเขียง” ในบริบทของคดีล้มละลายในประเทศไทยไม่มีเจ้าหนี้คนใดจะฟ้องคดีล้มละลายทันที เนื่องจากสามารถฟ้องคดีแพ่งธรรมดาได้อยู่แล้ว และสามารถบังคับคดีลูกหนี้ได้ตามปกติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือได้ดำเนินการต่าง ๆ จนลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ แล้วจึงมาฟ้องคดีล้มละลาย ซึ่งจากวลี “ตีงูให้กากิน” คือ ในคดีล้มละลายโจทก์ฟ้องคดีเพื่อประโยชน์ของเจ้าหนี้ทุกคน และ “เศษเนื้อข้างเขียง” คือ จากการดำเนินการบังคับคดีมาพบว่าไม่มีจำนวนทรัพย์สินที่รวบรวมได้เกินร้อยละ ๑๐ (กรณีราชการ)

ปัจจุบันในคดีล้มละลายจำเลยที่เป็นนิติบุคคลร้อยละ ๘๐ และเป็นบุคคลธรรมดาร้อยละ ๒๐ โดยก่อนที่สำนักงานอัยการสูงสุดจะเข้ามาดูแลการบังคับคดีของรัฐนั้น พบว่าการบังคับคดีลูกหนี้ของรัฐนั้น จากหนี้ ๑๐๐ บาท สามารถบังคับคดีได้ ๒.๗๐ บาท และปัจจุบันลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลสามารถตรวจสอบทรัพย์สินได้ไม่ถึงร้อยละ ๒๐ ทั้งนี้ ในเบื้องต้นจึงไม่มีประเด็นน่าเป็นห่วงว่าลูกหนี้จะไม่ได้รับความเป็นธรรม และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนที่จะเข้ามาดำเนินการน่าจะเข้ามาช่วยด้านธุรการมากกว่า

๙. สำนักงานศาลยุติธรรม

เห็นด้วยกับการถ่ายโอนภารกิจภาครัฐให้กับภาคเอกชน แต่อาจจะต้องมีการกำกับดูแลและการสร้างความเชื่อมั่นให้กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

๑๐. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ผู้บังคับหลักประกันทางธุรกิจ ตามพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้เป็นบุคคลธรรมดาและจะดำเนินการได้เฉพาะการบังคับหลักประกันที่เป็นกิจการเท่านั้น และเจ้าหนี้กับลูกหนี้เป็นผู้เลือกผู้บังคับหลักประกันตั้งแต่ตอนที่มีการจดทะเบียนสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ โดยคุณสมบัติของผู้บังคับหลักประกันจะต้องเป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ และการประเมินมูลค่าทรัพย์สิน และกรมพัฒนาธุรกิจการค้ายังได้กำหนดคุณสมบัติให้เป็นบุคคลที่จะเป็นผู้บังคับหลักประกัน

จะต้องขึ้นทะเบียนเป็นนายความหรือผู้ตรวจสอบบัญชีมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี เป็นต้น และผ่านการอบรมจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าและได้ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งปัจจุบันมีการขึ้นทะเบียนไว้จำนวน ๓๖๙ ราย ทั้งนี้ กฎหมายไม่มีการกำหนดค่าตอบแทน แต่จะกำหนดให้ผู้ให้หลักประกันและผู้รับหลักประกันตกลงกันเอง

๑๑. สำนักงาน คปภ.

หากบริษัทประกันภัยถูกเพิกถอนใบอนุญาตจะถูกฟ้องล้มละลาย และจะมีการตรวจสอบและรวบรวมทรัพย์สินในเบื้องต้นโดยที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ดำเนินการ จากนั้นจะส่งเรื่องให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ซึ่งหากมีการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมีประเด็นที่เป็นกังวล คือ ความรวดเร็วในการดำเนินการ เนื่องจากดำเนินการในช่วงที่ผ่านมามีความล่าช้า เนื่องจากขั้นตอนการตรวจสอบเบื้องต้นของ คปภ. ใช้เวลาค่อนข้างนานกว่าจะรวบรวมทรัพย์สินได้ ซึ่งหากให้เอกชนเข้ามาดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและส่งเรื่องให้กรมบังคับคดีอีกรอบหนึ่งจะทำให้เกิดความล่าช้าเกินไปหรือไม่ และไม่ควรถูกกำหนดค่าธรรมเนียมแบบตายตัว

๑๒. สำนักงาน ก.พ.ร.

การดำเนินการถ่ายโอนจะเป็นการดำเนินการทั้งหมดทันที หรือจะแบ่งเป็นระยะ ๆ และการกำกับดูแลของกรมบังคับคดีจะดำเนินการอย่างไร

๑๓. สำนักงาน ก.พ.

สำหรับอัตรากำลังก็ควรจะต้องมีการทบทวนบทบาทภารกิจของกรมบังคับคดี เนื่องจากหากมีการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนแล้วบทบาทภารกิจของกรมอาจจะต้องเปลี่ยนไปก็จะต้องมีการทบทวนอัตรากำลังให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจของกรมต่อไป

.....

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

๑. สำนักงานศาลยุติธรรม
- นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม
๒. ศาลล้มละลายกลาง
- นายพีระเดช ไตรรัตน์ธนวงศ์ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลาง
๓. สำนักงานอัยการสูงสุด
๓.๑ นางศศิณา คงทน อัยการพิเศษฝ่ายคดีล้มละลาย ๒
๓.๒ นายธัมพร เหลียงน้อย อัยการอาวุโส
๔. สำนักงาน ก.พ.ร.
๔.๑ นางสาวนภนง ขวัญยืน นักพัฒนาระบบราชการเชี่ยวชาญ
๔.๒ นางสาวกานดา วรมงคลชัย นักพัฒนาระบบราชการปฏิบัติการ
๕. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- นางสาวมัทิตา สารพัฒน์ นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๖. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
๖.๑ นางวิมลรัตน์ เพ็ญตระกูล ผู้อำนวยการกองทะเบียนหลักประกันทางธุรกิจ
๖.๒ นายสมโภช นาคสุวรรณ นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ
๖.๓ นางสาวบุศณีย์ คงเจริญ นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ
๗. สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย
- นางนภาพร แดดภู่อู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและพัฒนากฎหมาย ๑
๘. ธนาคารแห่งประเทศไทย
๘.๑ นายอุทิศ แสนจันทร์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายจัดการกองทุน
๘.๒ นายณัฐธนนท์ ไพศาลศิลป์ชัย นิติกรอาวุโส
๙. สมาคมธนาคารไทย
๙.๑ นางสาวชุลีพร น่วมทอง รองเลขาธิการสมาคมธนาคารไทย
๙.๒ นายสันต์ เอกนุ่น ผู้จัดการฝ่ายกฎหมาย BBL
๑๐. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๑๐.๑ นายสมบัติ กิตะพาณิชย์ ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย
๑๐.๒ นายปริญญ์ วัฒนวิถิ เจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมาย
๑๑. ศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ
๑๑.๑ นางสาวกัลยาณี รุทธะกาญจน์ เลขาธิการศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ
๑๑.๒ นางสาวพัชรินทร์ กิณลา เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ
๑๒. สภาปฏิรูปสิทธิลูกหนี้แห่งชาติ
- นางสาวอาจิน จึ้งลก สภาปฏิรูปสิทธิลูกหนี้แห่งชาติ

๑๓. สำนักงาน ก.พ.

๑๓.๑ นางสาวดุษฎี ราชเมืองฝาง

๑๓.๒ นางสาวปีใหม่ สุขยิรัญ

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ

นักทรัพยากรบุคคล ชำนาญการ

๑๔. กรมบังคับคดี

๑๔.๑ นางสาวรีนวดี สุวรรณมงคล

๑๔.๒ นางสาวรัตนาวดี สมบูรณ์

๑๔.๓ นางเพ็ญรวี มาแสง

๑๔.๔ นางสาวสุกัญญา บุษยนาวิน

๑๔.๕ นางภัทรภร เวชรังษี

๑๔.๖ นายชิตชัย สุทธิกุล

๑๔.๗ จำเอกค้ำนน จันทรน้อย

๑๔.๘ นางสาวสุปราณี พาณิชปฐมพงศ์

๑๔.๙ นางสาวทัศนาวลัย กุสุเมทย์

อธิบดีกรมบังคับคดี

รองอธิบดีกรมบังคับคดี

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบังคับคดีล้มละลาย

ผู้อำนวยการกองบริหารทรัพยากรบุคคล

ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบการบังคับคดีและ

ประเมินราคาทรัพย์สิน

เลขานุการกรม

หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

นิติกรชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก จ

รายนาม

๑. คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
๒. ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
๓. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐ
๔. ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

๑. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ	ประธานกรรมการ
๒. พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก วัฒนา สรรพานิช	ที่ปรึกษากรรมการ
๕. พลเอก ธวัช จารุกุลส์	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นางถวิลวดี บุรีกุล	โฆษกกรรมการ
๗. นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	กรรมการ
๘. พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	กรรมการ
๙. พลอากาศเอก อนาวิน ภิรมย์รัตน์	กรรมการ
๑๐. นายพงศ์ศักดิ์ สยมสันต์	กรรมการ
๑๑. พลตำรวจโท อาจิม โชติวงศ์	กรรมการ
๑๒. นายธงชัย ลีอดุลย์	กรรมการ
๑๓. นายธานินทร์ ฝะเอม	กรรมการ
๑๔. นายอภิรักษ์ ชี้อาณวงศ์	กรรมการ
๑๕. พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข	กรรมการ
๑๖. พลเอก สุรเดช เฟื่องเจริญ	กรรมการ
๑๗. พลเอก ธงชัย สาระสุข	กรรมการ
๑๘. นายเดชาภิววัฒน์ ณ สงขลา	กรรมการ
๑๙. พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรวุฒิ	กรรมการ
๒๐. พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	เลขานุการกรรมการ
๒๑. นายอนุสิษฐ คุณากร	เลขานุการกรรมการ
๒๒. นายศานิตย์ นาคสุขศรี	เลขานุการกรรมการ

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการข้าราชการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๑. พลเอก สุรินทร์ พิกุลทอง
 ๒. พลเรือเอก ศุภกร บุรณติลก
 ๓. ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์
 ๔. นายสมพันธ์ จารุมลิตินท
 ๕. นายรัชทิน ศยามานนท์
 ๖. นางสาวจากรุวรรณ เสงตระกุล
 ๗. นายไพฑูรย์ ชัมภรัตน์
 ๘. ศาสตราจารย์อัมพร อังรังลักษณ์
 ๙. พลเรือเอก สติรพันธุ์ เกยานนท์
 ๑๐. พลเอก ศุภวุฒิ อุตมะ
 ๑๑. พลเอก ไวกจน์ ศรีนวล
-

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐ

๑.	นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	ประธานอนุกรรมการ
๒.	พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	รองประธานอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓.	นายอนุสิทธิ์ คุณากร	รองประธานอนุกรรมการ คนที่สอง
๔.	นายธงชัย ลีอดุลย์	อนุกรรมการ
๕.	นายธานีินทร์ ณะเอม	อนุกรรมการ
๖.	พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข	อนุกรรมการ
๗.	พลเอก ธงชัย สารสุข	อนุกรรมการ
๘.	นายฉัตรชัย บางชวด	อนุกรรมการ
๙.	นางสาวรุ่งลักษณ์ เมฆะอำนวยชัย	อนุกรรมการ
๑๐.	นายสุวิทย์ อมรนพรัตนกุล	อนุกรรมการ
๑๑.	นางเยาวลักษณ์ ตั้งบุญญะศิริ	อนุกรรมการ
๑๒.	นางสาวสุนทรี สุภาสงวน	อนุกรรมการ
๑๓.	นายสุวัฒน์ เอื้อเฟื้อ	อนุกรรมการ
๑๔.	นางชลิตา โชติยกุล	อนุกรรมการ
		และเลขานุการอนุกรรมการ
๑๕.	นายตฤพล นันตาแสง	อนุกรรมการ
		และผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการ
-

ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐ

๑. พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ
 ๒. นายพงศ์ไพรม วาศภูติ
 ๓. นายธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์
 ๔. นายนครเขตต์ สุทธปรีดา
 ๕. นายธีระพงษ์ รอดประเสริฐ
 ๖. นางไอรดา เหลืองวิไล
 ๗. นายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีเยร
-

“การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์”

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๑. หลักการและเหตุผล

แนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ : แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย

- เพิ่มบทบาทภาคส่วนอื่นในการจัดทำบริการสาธารณะอันเป็นภารกิจของรัฐเพื่อนำไปสู่การมีภาครัฐที่มีขนาดเล็กกลง โดยมีเป้าหมายให้รัฐดำเนินการเฉพาะบทบาทภารกิจหลักที่สำคัญจำเป็นและมีความคุ้มค่าในการดำเนินการ
- ให้ภาคส่วนอื่นรองรับการถ่ายโอนภารกิจที่รัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินการ โดยเฉพาะภารกิจการให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีความพร้อมที่จะดำเนินการได้เองโดยไม่เกิดผลเสียหายต่อประเทศชาติโดยรวม และคงไว้ซึ่งความเป็นธรรมในสังคม

๑. หลักการและเหตุผล (ต่อ)

๑.๒ นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

▪ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

นโยบายด้านที่ ๑๐ การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

๑๐.๑ ปรับปรุงโครงสร้างระบบราชการในด้านองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และท้องถิ่น ทบทวนการจัดโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนหรือล้าล้นกัน หรือมีเส้นทางการปฏิบัติงานที่ยืดยาว ปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้ทันสมัยโดยนำเทคโนโลยีมาใช้ แก้ไขกฎระเบียบให้โปร่งใส ชัดเจน สามารถบริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนจัดระบบอัตราค่าจ้างและปรับปรุงค่าตอบแทนบุคลากรภาครัฐให้เหมาะสมและเป็นธรรม ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารจัดการภาครัฐแบบใหม่การตอบสนองความต้องการของประชาชน ในฐานะที่เป็นศูนย์กลาง และการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นวางใจในระบบราชการ

๑. หลักการและเหตุผล (ต่อ)

๑.๒ นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

▪ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

☛ หมวดแนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา ๖๔ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

มาตรา ๗๕ วรรคสอง รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษามลประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภค หรือการจัดทำบริการสาธารณะ

☛ หมวดการปฏิรูปประเทศ

มาตรา ๒๕๔ ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(๓) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐและแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน

๑. หลักการและเหตุผล (ต่อ)

๑.๒ นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)
- เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals-SDGs)

- การสร้างความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน
- การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

- การจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ของธนาคารโลก

ตัวชี้วัดที่ ๙ การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts) เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรมและกรมบังคับคดี

ตัวชี้วัดที่ ๑๐ การแก้ไขปัญหาการล้มละลาย (Resolving Insolvency) เป็นตัวชี้วัดที่กรมบังคับคดีรับผิดชอบโดยตรง โดยจะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการทำงาน เพื่อให้มีมาตรฐานสากล เกิดความรวดเร็ว และมีสัดส่วนการได้รับชำระหนี้ (recovery rate) ที่เพิ่มขึ้น

๑. หลักการและเหตุผล (ต่อ)

๑.๒ นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

ก) ยุทธศาสตร์ด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ในแผนงานพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารจัดการเพื่อ

บริการประชาชนของกระทรวงยุติธรรม ได้บรรจุเรื่องโครงการต่างๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมบังคับคดี ดังนี้

- โครงการปรับบทบาทและรูปแบบการให้บริการ (Business Model) ของกรมบังคับคดีจากผู้ปฏิบัติงาน (Operator)

เป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) (ริเริ่มหน่วยงานบริการรูปแบบพิเศษ (SDU))

- โครงการปรับปรุงพัฒนาเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (ริเริ่ม)

- โครงการจัดตั้งสำนักฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชนและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Institute of Civil Enforcement Officer and Trustee) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้บุคลากรและเพื่อเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพ

ข) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ในแผนงานส่งเสริมบทบาทกระบวนการยุติธรรมไทยสู่เวทีสากล

ได้บรรจุเรื่องพัฒนางานบังคับคดีเพื่อเชื่อมต่อการจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) และแผนงานปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของประเทศโครงการพัฒนากฎหมาย กฎ และระเบียบด้านการบังคับคดีให้มีความทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

๒. สถานการณ์การบังคับคดีของไทยในปัจจุบัน

๒.๑ ภารกิจหลักของกรมบังคับคดี

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๖

“การบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามคำสั่งศาล การชำระบัญชีตามคำสั่งศาล การวางทรัพย์ และการประเมินราคาทรัพย์สิน โดยดำเนินการยึดอายัด จำหน่ายทรัพย์สิน รวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ตลอดจนกำกับ การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เพื่อให้เจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้เสีย ได้รับการชดใช้จากลูกหนี้ อย่างเป็นธรรม”

๒. สถานการณ์การบังคับคดีของไทยในปัจจุบัน

๒.๒ บทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓

มีบทบาทหน้าที่เสมือนการรวบรวมเอาหน้าที่ของบุคคลหลากหลายอาชีพมารวมไว้ด้วยกัน โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ในการจัดการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารธุรกิจและด้านการบัญชี

๑) อำนาจหน้าที่ในฐานะเจ้าพนักงานของรัฐ

กำกับดูแลกระบวนการบังคับคดีล้มละลายให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เช่น การประกาศแจ้งคำสั่งต่าง ๆ ของศาล การจัดการประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกในคดีล้มละลาย

๒) อำนาจหน้าที่ในการจัดการและทรัพย์สินของลูกหนี้

อำนาจในการจัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไป รวมถึงอำนาจในการเก็บรวบรวมและรับเงินหรือทรัพย์สินซึ่งจะตกได้แก่ลูกหนี้หรือซึ่งลูกหนี้มีสิทธิจะได้รับจากผู้อื่น

๒. สถานการณ์การบังคับคดีของไทยในปัจจุบัน

๒.๒ บทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (ต่อ)

๓) อำนาจหน้าที่ในฐานะเป็นคู่ความในคดีและเป็นทนายความ

อำนาจแต่เพียงผู้เดียวในการประนีประนอมยอมความ เพื่อให้ตกลงระงับข้อพิพาทที่ลูกหนี้มีอยู่ต่อบุคคลภายนอกให้เสร็จสิ้นไปฟ้องร้องคดีใด ๆ ที่ลูกหนี้ถูกโต้แย้งสิทธิหรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

๔) อำนาจหน้าที่ในการสอบสวนพยานหลักฐานในสำนวนคำขอรับชำระหนี้

ตรวจสอบคำขอรับชำระหนี้ของบรรดาเจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อให้ได้ความถูกต้องว่าเจ้าหนี้อันมีสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้เป็นจำนวนเท่าใด และพิจารณาดำเนินการในสำนวนสาขาต่าง ๆ เช่น สำนวนร้องกันส่วนสำนวนร้องชดเชยทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งมีวิธีการเช่นเดียวกับการสืบพยานในชั้นศาล จึงต้องใช้ทักษะของการสอบสวนการพิจารณาพยานหลักฐานที่ปรากฏ และต้องมีความรู้ในกฎหมายต่างๆ เพื่อใช้ในการพิจารณามีความเห็นหรือคำสั่ง ให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

๕) อำนาจหน้าที่ในการสอบสวนในคดีอาญาเกี่ยวเนื่องกับคดีล้มละลาย

เมื่อปรากฏว่ามีลูกหนี้หรือผู้หนึ่งผู้ใดได้กระทำความผิดทางอาญาร่วมเกี่ยวเนื่องกับคดีล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องทำหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๒. สถานการณ์การบังคับคดีของไทยในปัจจุบัน

๒.๓ อัตราค่าล้างชำระราชการและเจ้าหน้าที่ของกรมบังคับคดี

พ.ศ.	ชำระราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงานราชการ	ลูกจ้างชั่วคราว	จ้างเหมาบริการ	รวม
๒๕๕๘	๑,๐๕๒	๒๕๓	๑,๓๕๕	๒๘๓	๑๙๒	๓,๑๑๕
๒๕๕๙ ณ ส.ค.๕๙	๑,๐๕๓	๒๓๐	๑,๓๖๑	๒๘๓	๑๙๒	๓,๑๐๙
๒๕๖๐ (๒๘ มี.พ.๖๐)	๑,๐๕๓	๒๑๖	๑,๒๘๗	๔๙๓	๒๘๕	๓,๓๒๔

อัตราค่าล้างชำระราชการและเจ้าหน้าที่ของกองบังคับคดีล้มละลาย

พ.ศ.	ชำระราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงานราชการ	ลูกจ้างชั่วคราว	จ้างเหมาบริการ	รวม
๒๕๕๙ ณ ส.ค.๕๙	๑๙๗	-	๒๖๑	๑๗	๖	๔๘๑
๒๕๖๐ (๓๑ มี.ค.๖๐)	๒๑๘ (๑๘๑)	-	๒๔๔ (๑๓๖)	๗๓ (๕๑)	-	๕๓๕ (๓๖๘)

หมายเหตุ ในวงเล็บ
คือ อัตราค่าล้างนิติกร

๒. สถานการณ์การบังคับคดีของไทยในปัจจุบัน

๒.๔ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

สถิติจำนวนคดีประเภทต่าง ๆ ในความรับผิดชอบของกรมบังคับคดี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐

เจ้าหน้าที่เป็นโจทก์ในคดีล้มละลายร้อยละ ๙๔.๑ ของเจ้าหน้าที่ทั้งหมดเป็นสถาบันการเงินหรือบริษัทหลักทรัพย์

ปี พ.ศ.	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
คดีทั้งหมด	๔๓๗,๓๖๐	๔๖๖,๖๐๘	๔๔๕,๘๓๐	๔๔๘,๒๒๖	๔๕๕,๑๗๘	๔๐๙,๑๕๙
แพ่ง	๓๓๔,๐๕๕	๓๕๑,๔๗๓	๓๗๓,๘๑๒	๓๖๑,๕๒๖	๓๗๙,๑๓๔	๓๖๓,๔๘๗
ล้มละลาย	๑๐๓,๒๗๖	๗๕,๑๓๕	๗๒,๐๑๘	๕๙,๑๒๖	๕๕,๐๐๒	๔๕,๖๕๕
ฟื้นฟู	๑,๐๒๙	๓๙๗	๑,๕๖๒	๒๗,๕๗๔	๒๐,๙๔๒	๒๑๘
คดีแล้วเสร็จ	๑๖๐,๘๒๑	๒๐๒,๗๙๖	๑๘๖,๒๗๓	๑๖๗,๓๓๖	๑๕๕,๓๒๑	๙๐,๘๐๓
แพ่ง	๑๐๐,๖๐๔	๑๕๓,๙๔๖	๑๕๐,๖๑๓	๑๓๕,๖๙๕	๑๑๕,๕๕๖	๗๘,๙๖๐
ล้มละลาย	๕๙,๓๗๕	๔๘,๕๖๑	๓๐,๕๕๗	๒๒,๕๕๒	๑๙,๐๐๒	๑๑,๖๘๙
ฟื้นฟู	๘๕๒	๒๘๙	๑,๑๑๓	๙,๐๕๙	๒๐,๗๗๓	๑๕๙
คดีค้าง	๒๗๖,๕๓๙	๒๖๓,๘๑๒	๒๖๓,๕๕๗	๒๘๐,๘๙๐	๒๙๙,๘๕๗	๓๑๘,๓๕๖
แพ่ง	๒๓๓,๔๕๑	๒๓๗,๕๒๗	๒๒๓,๑๙๙	๒๒๕,๘๓๑	๒๖๓,๕๘๘	๒๘๔,๕๒๗
ล้มละลาย	๔๒,๙๐๑	๒๖,๑๗๗	๓๙,๙๐๙	๓๖,๕๕๔	๓๖,๑๐๐	๓๓,๗๖๕
ฟื้นฟู	๑๘๗	๑๐๘	๔๔๙	๑๘,๕๑๕	๑๖๙	๖๔

๒. สถานการณ์การบังคับคดีของไทยในปัจจุบัน

๒.๕ บทบาทของกรมบังคับคดีที่มีผลต่อการเสริมสร้างเศรษฐกิจของประเทศ

สถิติการผลักดันทรัพย์สินออกจากระบบการบังคับคดี

กรมบังคับคดีผลักดันเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจจากการขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยเฉลี่ย

๔๐,๐๐๐ - ๙๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี อันส่งผลต่อการเสริมสร้างการเติบโตและสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ

ปีงบประมาณ	ราคาประเมิน (บาท)
๒๕๕๖	๘๗,๒๖๗,๘๕๑,๘๖๐
๒๕๕๗	๙๘,๘๙๒,๙๘๖,๙๐๒
๒๕๕๘	๙๙,๑๕๗,๓๖๓,๖๗๓
๒๕๕๙	๑๐๗,๗๒๗,๖๙๑,๗๓๔
๒๕๖๐	๖๒,๓๘๒,๒๑๖,๕๒๕

๓. สภาพปัญหา

๓.๑ ปริมาณงานเพิ่มมากขึ้นโดยไม่สอดคล้องกับอัตรากำลัง

สถิติการบังคับคดีค้างไปโดยเฉลี่ย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐

ประเภทการบังคับคดี	จำนวนคดีค้างไปโดยเฉลี่ย (คดี)	มูลค่าทรัพย์สินโดยเฉลี่ย (ล้านบาท)
การบังคับคดีแพ่ง	๒๔๙,๓๙๐.๒๕	๕๑๐,๔๙๘
การบังคับคดีล้มละลาย	๓๖,๓๕๐	๒,๘๘๘,๙๒๙

แม้จำนวนคดีล้มละลายและฟื้นฟูกิจการคงค้างจะมีปริมาณน้อยกว่าคดีแพ่ง แต่จำนวนทรัพย์สินของคดีล้มละลายและฟื้นฟูกิจการคงค้างมีปริมาณสูงกว่าจำนวนทรัพย์สินของคดีแพ่งคงค้าง *กว่าห้าเท่าตัว* ซึ่งนับเป็นสัดส่วนที่แตกต่างกันมากอย่างเห็นได้ชัด แสดงให้เห็นว่าคดีล้มละลายเป็นคดีที่มีมูลค่าสูงและส่งผลกระทบต่อกรมวินัยในระบบเศรษฐกิจ

๓. สภาพปัญหา

เปรียบเทียบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่กับภาระงานคดีแพ่งที่ต้องดำเนินการ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐

ปีงบประมาณ	จำนวนคดีแพ่งค้าง (คดี)	จำนวนนิติกร (คน)	ปริมาณคดีต่อคน
๒๕๕๖	๒๓๗,๕๒๗	๕๕๕	๕๓๕.๗๗
๒๕๕๗	๒๒๓,๑๙๙	๕๓๖	๕๑๑.๙๓
๒๕๕๘	๒๑๕,๗๓๑	๕๓๕	๕๑๕.๑๖
๒๕๕๙ (ถึง มี.ย. ๕๙)	๒๖๓,๕๕๘	๕๓๘	๖๐๑.๘๐
๒๕๖๐ (ถึง ๓๑ มี.ค. ๖๐)	๒๓๐,๖๒๓	๓๖๘	๖๒๖.๖๗

จากข้อมูลย้อนหลัง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) พบว่าเจ้าพนักงานบังคับคดี ๑ คน ต้องรับภาระงานบังคับคดีแพ่งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกปี

๓. สภาพปัญหา (ต่อ)

มาตรฐานด้านการดำเนินการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ๑ คน ควรรับผิดชอบ ๑๗ สำนวน แต่ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา แม้ภาระงานคดีจะมีแนวโน้มลดลง อัตราจำนวนคดีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ละคนต้องรับผิดชอบ ยังคงเกินมาตรฐานดังกล่าวหลายเท่าตัวอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบัน (๒๕๖๐) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ๑ คนต้องรับผิดชอบคดีมีจำนวนสูงถึงประมาณ ๙๓ สำนวน อันส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการบังคับคดีล้มละลายและฟื้นฟูกิจการทั้งฝ่ายลูกหนี้และเจ้าหนี้ ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสีย

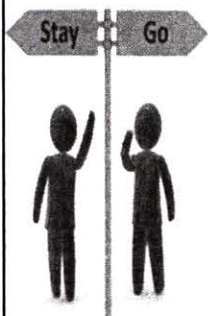
ปีงบประมาณ	จำนวนคดีล้มละลายค้าง (คดี)	จำนวนคดีฟื้นฟูค้าง (คดี)	รวมล้มละลายและฟื้นฟูค้าง (คดี)	จำนวนคน (คน)	ปริมาณคดีต่อคน
๒๕๕๖	๒๖,๑๗๓	๒๕๙	๒๖,๔๓๒	๓๕๗๕	๑๐๙.๖๓
๒๕๕๗	๓๙,๕๐๙	๑,๑๑๓	๔๑,๐๒๒	๓๗๗๕	๑๐๙.๖๘
๒๕๕๘	๓๖,๕๕๔	๑๘,๕๑๕	๕๕,๐๖๙	๓๗๗๕	๑๔๕.๖๒
๒๕๕๙ (ถึงมี.ย. ๕๙)	๓๖,๑๐๐	๑๖๙	๓๖,๒๖๙	๓๗๗๕	๙๖.๙๘
๒๕๖๐ (ถึง มี.ย. ๖๐)	๓๓,๕๐๐	๖๓	๓๓,๕๖๓	๓๖๘	๙๑.๒๑**

๓. สภาพปัญหา (ต่อ)

๓.๒ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีปัญหาสมองไกล

- เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของกรมบังคับคดี ทั้งข้าราชการและพนักงานราชการในตำแหน่งนิติกร มักจะมีการโอนย้ายหรือลาออกไปเป็นจำนวนมาก
- ส่วนหนึ่งของปัญหาการลาออกจากตำแหน่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มาจากความต้องการไปทำงานทางกฎหมายด้านอื่นที่มีค่าตอบแทนที่สูงกว่า เช่น การสอบบรรจุเป็นตุลาการ หรือพนักงานอัยการ หรือหน่วยงานราชการอื่น ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) กรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งบริษัทเอกชนที่ให้ค่าตอบแทนที่สูงกว่า
- ทำให้ต้องมีการรับสมัครบุคคลเข้ามาทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ใหม่ทุกปี ก่อให้เกิดปัญหาความต่อเนื่องในการทำงาน และการขาดสั่งสมความรู้ความเชี่ยวชาญของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการดำเนินการจัดการทรัพย์สินในคดีล้มละลายด้วย

๓. สภาพปัญหา (ต่อ)

๓.๓ ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

๓.๓.๑ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขาดการทำงานในเชิงรุก

โดยเพียงแต่จะรับข้อมูลที่ลูกหนี้ให้จากการสอบสวนลูกหนี้และการไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผย และได้รับข้อมูลเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตามที่เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ได้ไปติดตามและแจ้งให้ทราบเท่านั้น ทั้งนี้โดยหลักแล้วจะต้องเสาะหาข้อมูลทุกทางเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้

๓.๓.๒ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขาดความเชี่ยวชาญ

การจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลายจึงต้องการคุณสมบัติของผู้ดำเนินการจัดการทรัพย์สินเป็นพิเศษเพื่อปกป้องและรักษามูลค่าของทรัพย์สินนั้นไว้ แต่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของไทย ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รัฐที่มีความรู้ทางกฎหมายเพียงด้านเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการดำเนินการในฐานะเป็นผู้ดำเนินการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย

๓. สภาพปัญหา (ต่อ)

๓.๓ ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

๓.๓.๓ อุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย

ขาดระบบฐานข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นๆ ที่แสดงถึงข้อมูลทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ ทำให้การรวบรวมและจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้จึงไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายเท่าที่ควร

๓.๓.๔ บริบทของสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

การประกอบธุรกิจและการทำธุรกรรมและสัญญาต่างๆ มีรูปแบบที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีการออกกฎหมายทางเทคนิคมารองรับการประกอบธุรกิจและการทำสัญญาต่างๆ ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงเป็นการยากต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจบริบทใหม่ ๆ ภายใต้อะไรเวลาอันจำกัด ในขณะที่ปริมาณงานล้นมือ

21

๔. กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ บทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของต่างประเทศ

(๑) ประเทศญี่ปุ่น

ผู้แต่งตั้ง/ผู้กำกับดูแล - ศาลจังหวัดแผนกคดีล้มละลายเป็นผู้แต่งตั้งผู้จัดการทรัพย์สิน โดยอาจจะเป็นผู้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ และศาลยังทำหน้าที่ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงาน

คำตอบแทน - คำนวณจากมูลค่าทรัพย์สินที่รวบรวมได้โดยตรง ก่อนหักแบ่งชำระหนี้และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

(๒) ประเทศออสเตรเลีย

ผู้แต่งตั้ง - ผู้ตรวจการใหญ่ในคดีล้มละลาย มีอำนาจแต่งตั้งนิติบุคคล / บุคคลธรรมดา

ผู้กำกับดูแล - กรณีนิติบุคคล โดยสำนักงานคณะกรรมการความมั่นคงและการลงทุนออสเตรเลีย

- กรณีบุคคลธรรมดา โดยสำนักงานความมั่นคงทางการเงินออสเตรเลีย

คำตอบแทน - หักจากค่าธรรมเนียมการบริหารการล้มละลายจากทรัพย์สินหรือรายได้ที่เรียกคืนมาได้ และทรัพย์สินที่รวบรวมได้ ซึ่งหากคำตอบแทนที่จะได้รับนั้นเกินกว่า ๕,๐๐๐ เหรียญฯ จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้ก่อน

22

๔. กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

(๓) ประเทศสหรัฐอเมริกา

แบ่ง Trustee ออกเป็น ๒ ประเภท - เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (US Trustee) / เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (Private Trustee)

๑) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (US Trustee)

เป็นยามเฝ้าระวังในกระบวนการล้มละลาย "watchdog over the bankruptcy process" โดยมีหน้าที่หลักในการควบคุมดูแลบุคคลที่อยู่ในกระบวนการล้มละลายทั้งคู่สัญญาและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

ผู้แต่งตั้ง - อัยการกลางของสหรัฐรับผิดชอบในส่วนของการแต่งตั้งและถอดถอน US Trustee

บทบาท - แต่งตั้งและตรวจสอบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (Private Trustees) ซึ่งเป็นผู้ที่ดูแลกองทรัพย์สินในคดีล้มละลายที่ฟ้อง รวมถึงทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะดำเนินการ

๒) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (Private Trustee)

ผู้แต่งตั้ง/ผู้กำกับดูแล - US Trustee เป็นผู้แต่งตั้งและควบคุมดูแลเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน โดย US Trustee จะแต่งตั้ง Private Trustee ไปยังบัญชีรายชื่อ (Panel) ในแต่ละเขตอำนาจศาล เมื่อได้รับการแต่งตั้งมาอยู่ในบัญชีรายชื่อแล้ว ก็จะมีการจัดสรรคดีให้โดยวิธีหมุนเวียนลับ (Blind Rotation Proceed)

บทบาท - ดูแลจัดการกองทรัพย์สิน ขายและจำหน่ายทรัพย์สินเพื่อนำออกชำระหนี้แก่บรรดาเจ้าหนี้

คำตอบแทน - มาจากค่าธรรมเนียมบางส่วนในการฟ้องคดี สำหรับเป็นคำตอบแทนในการดูแลจัดการคดี

๔. กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

(๔) ประเทศอังกฤษ

ผู้แต่งตั้ง – ที่ประชุมเจ้าหนี้

ผู้กำกับดูแล – ต้องผ่านการสอบจากสถาบันสอบเอกชนที่ได้รับการอนุญาตจากภาครัฐ (Recognized Professional Bodies) หรือสถาบันที่ได้รับการรับรองจากภาครัฐให้สามารถออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้พิทักษ์ทรัพย์คดีล้มละลาย หรือได้รับการคัดเลือกโดยตรงจากหน่วยงานของรัฐ [the Secretary of state]

– ถูกตรวจสอบ/กำกับดูแลอย่างน้อย ทุกๆ ๖ เดือน จากสถาบันต้นสังกัด (Recognized Professional Bodies) และจากหน่วยงานของรัฐ ที่เรียกว่า the Insolvency Service

– หน่วยงานอิสระอื่นๆ คอยกำกับดูแล เช่น สถาบันกำกับตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านคดีล้มละลาย (The Insolvency Practices Council)

(๕) ประเทศสิงคโปร์

ผู้แต่งตั้ง – ศาลสูงมีอำนาจในการแต่งตั้งทรัสต์ของกองทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือทรัสต์ในคดีล้มละลายของลูกหนี้

ผู้กำกับดูแล – เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของกระทรวงกฎหมายแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์และศาลสูงมีหน้าที่กำกับดูแล รวมทั้งที่ประชุมเจ้าหนี้อาจมีมติถอดถอนทรัสต์ได้

๔. กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

สรุปบทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนของต่างประเทศ

ข้อดี

- เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนของต่างประเทศจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทั้งในด้านกฎหมายและการบริหารจัดการธุรกิจ โดยจะพิจารณาแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความเหมาะสมของประเภทธุรกิจของลูกหนี้เป็นรายคดีไป
- สัดส่วนภาระคดีต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะมีจำนวนไม่สูงมากนัก ทำให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่
- เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะได้รับค่าตอบแทนตามสัดส่วนมูลค่าทรัพย์สินในคดี จึงเป็นแรงจูงใจที่ดีในการทำหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ และช่วยลดภาระงบประมาณของทางราชการทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

ข้อเสีย

- อาจเป็นภาระค่าใช้จ่ายสำหรับลูกหนี้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอ
- มีความยุ่งยากในการวางระบบการกำกับดูแลตรวจสอบให้รัดกุมและทั่วถึง

๔. กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

๔.๒ แนวคิดในการปรับบทบาทภารกิจภาครัฐ

(๑) แนวทางการจำแนกภารกิจ (มติ ครม. ๓ เมษายน ๒๕๕๐)

- ส่วนราชการ
- องค์การมหาชน
- รัฐวิสาหกิจ
- หน่วยงานรัฐรูปแบบอื่น

(๒) แนวทางการปรับบทบาทการดำเนินการกิจของรัฐ

ในการปฏิรูประบบราชการควรมีการทบทวนถึงระดับการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน - ประชาชนใหม่ ใน ๓ ระดับ กล่าวคือ

- ภารกิจที่ภาครัฐเป็นผู้ควบคุมหรือดำเนินการหลัก
- ภารกิจที่ภาครัฐ - เอกชน - ประชาชนร่วมกันจัดการได้ (เช่น การจ้างเหมา / PPP)
- ภารกิจที่ภาคเอกชน - ประชาชนสามารถจัดการได้เองภายใต้กติกาและการส่งเสริมของภาครัฐ (การถ่ายโอนภารกิจให้ท้องถิ่น / เอกชน ดำเนินการ)

๔. กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

๔.๓ แนวคิดของกรมบังคับคดีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานบังคับคดีล้มละลาย

ยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี ของกรมบังคับคดี ระยะที่ ๑ (๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

- พัฒนา “ศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย” (Data Center of Assets of Bankrupted Person) เป็นศูนย์กลางข้อมูลคดีล้มละลาย เพื่อช่วยติดตามและรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- ปรับบทบาทและรูปแบบการให้บริการของกรมบังคับคดีจากผู้ปฏิบัติงาน (Operator) เป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) ดังนี้
 - พัฒนาไปสู่การสร้างเจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (Private Civil Enforcement Officer and Trustee) **
 - ดำเนินการจัดตั้งหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (SDU) ในการบังคับหลักประกันของภาคเอกชนและให้บริการกับภาครัฐและเอกชน เช่น จัดตั้ง “สำนักฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดี เอกชนและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์” (Institute of Civil Enforcement Officer and Trustee) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้บุคลากรและเพื่อเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพ

๕. ประเด็นการปฏิรูป

การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ

การถ่ายโอนงานบังคับคดีล้มละลายให้ภาคเอกชนดำเนินการ

๖. ข้อเสนอการปฏิรูป (ต่อ)

๖.๑ การพัฒนาศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย (Data Center of Assets of Bankrupted Person) ในกรมบังคับคดี

สนับสนุนและเร่งรัดให้กรมบังคับคดีพัฒนาระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีความเป็นมืออาชีพ

ศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของลูกหนี้ (Data Center of Assets of Bankrupted Person)

- มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสืบทรัพย์ของลูกหนี้
- เป็นศูนย์กลางข้อมูลการบังคับคดีล้มละลายในลักษณะของ *Intelligent Unit*
- มีระบบการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในการบังคับคดีล้มละลาย เช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร กรมการปกครอง ธนาคารแห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสถาบันการเงินทุกประเภท
- มีส่วนสำคัญในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการติดตามและรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๖. ข้อเสนอการปฏิรูป (ต่อ)

๖.๒ จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

เพื่อให้การถ่ายโอนงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้แก่เอกชนสามารถเป็นไปได้จริงในทางปฏิบัติ จึงต้องจัดตั้ง “สำนักฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชน” (Institute of Civil Enforcement Officer and Trustee) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้แก่บุคลากรและเพื่อเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพ

ปัจจุบันนี้ “สถาบันการบังคับคดี” ซึ่งสังกัดกองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมบังคับคดี มีหน้าที่ในการอบรมบุคลากรของกรมบังคับคดีในตำแหน่งและสายงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนจัดการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปนั้น ควรแยกหน่วยงานดังกล่าวออกไปเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (SDU) ที่สามารถดำเนินกิจการและมีรายได้เป็นของตนเอง โดยมีหน้าที่ให้บริการแก่กรมบังคับคดีซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนได้ต่อไป

๖. ข้อเสนอการปฏิรูป (ต่อ)

๖.๓ ประชาสัมพันธ์การปรับเปลี่ยนวิธีการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จากภาครัฐเป็นภาคเอกชนให้บรรดาเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจและรับรู้แนวทางการดำเนินการของภาครัฐ

การถ่ายโอนงานบังคับคดีล้มละลายไปให้ภาคเอกชนดำเนินการแทนรัฐ เป็นเรื่องที่มีผลกระทบโดยตรงต่อสิทธิหน้าที่ของทั้งฝ่ายลูกหนี้ เจ้าหนี้ และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ค้าประกัน ดังนั้น ในระยะเปลี่ยนผ่านของการดำเนินการถ่ายโอนงานดังกล่าวจึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งหลายรวมถึงประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระบบการบังคับคดีล้มละลาย โดยเป็นหน้าที่ของกรมบังคับคดีที่จะต้องดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นระยะ ๆ ให้แก่สาธารณชนทราบอย่างทั่วถึง

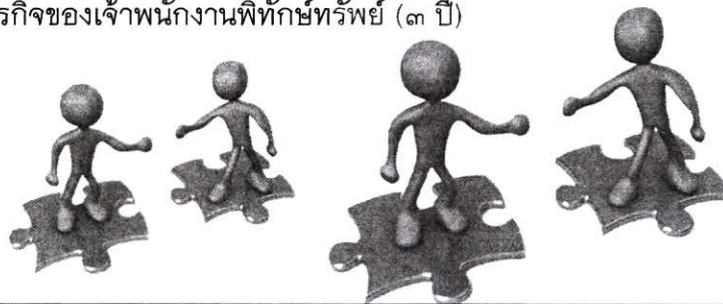

๖. ข้อเสนอการปฏิรูป (ต่อ)

๖.๔ การบริหารจัดการคดีล้มละลายคงค้างก่อนที่จะมีการถ่ายโอนภารกิจ

สำหรับคดีล้มละลายคงค้างเดิมก่อนที่จะมีการถ่ายโอนภารกิจให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนดำเนินการ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของรัฐยังคงเป็นผู้ดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จ ซึ่งบางส่วนอาจสามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในช่วงเวลาเตรียมการปฏิรูปการถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (๓ ปี)

๖. ข้อเสนอการปฏิรูป

๖.๕ ถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้ภาคเอกชนรับไปดำเนินการ

- แก้ไขพระราชบัญญัติล้มละลายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาดำเนินการในฐานะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

๑) นิยามของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะไม่รวมถึงการดำเนินการในคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

๒) คุณสมบัติของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ต้องเป็นไปตามที่กรมบังคับคดีกำหนด

- **คุณสมบัติทั่วไป** ต้องผ่านการอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามหลักสูตรที่สถาบันการบังคับคดีของกรมบังคับคดีกำหนด ต้องผ่านการสอบรับใบอนุญาต ต้องชำระค่าธรรมเนียมและวางหลักประกันเพื่อจะเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

- **คุณสมบัติเฉพาะ**

- **บุคคลธรรมดา** ต้องมีอายุ ๓๐ ปี ขึ้นไป ต้องมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่ต้องคำพิพากษาให้จำคุก ไม่เคยถูกฟ้องคดีอาญาหรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือความผิดเกี่ยวกับทางบัญชี ต้องมีคุณธรรม จริยธรรม
- **นิติบุคคล** ต้องมีทุนจดทะเบียนต้องไม่น้อยกว่า ๕ ล้านบาท ไม่เคยถูกฟ้องคดีอาญาหรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ผู้บริหารนิติบุคคลไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก ไม่เคยถูกฟ้องคดีอาญาหรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือความผิดเกี่ยวกับทางบัญชี และสำหรับผู้ปฏิบัติงานในนิติบุคคลที่จะมาเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ต้องไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

33

๖. ข้อเสนอการปฏิรูป (ต่อ)

๓) อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

ให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอยู่ในการบังคับคดีล้มละลายในทุกขั้นตอนของการบังคับคดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓ กล่าวคือ

๑. การประกาศแจ้งคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์/คำพิพากษาล้มละลาย
๒. การสอบสวนลูกหนี้เกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สิน ตลอดจนเหตุแห่งการถูกฟ้องล้มละลาย
๓. การรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยการมี หนังสือ สอบถามไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ ตลอดจนการเรียกผู้เกี่ยวข้องมาให้การสอบสวน
๔. การสอบสวนเจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ ว่าลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้ ตามที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้หรือไม่ เจ้าหนี้จะมีสิทธิได้รับชำระหนี้เป็นจำนวนเท่าใด
๕. จัดประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาว่าจะดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ไม่ว่าจะเป็นการประนอมหนี้ของลูกหนี้ การจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เจ้าหนี้ทุกราย
๖. การดำเนินการในชั้นศาล ได้แก่ การเข้าคัดฟ้องที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือการโต้แย้งคัดค้านคำสั่งของผู้มีส่วนได้เสียในชั้นศาล
๗. การจัดทำบัญชีส่วนแบ่งให้แก่บรรดาเจ้าหนี้

ข้อจำกัดอำนาจหน้าที่ : เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนไม่มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการล้มละลาย แต่มีหน้าที่ต้องรายงาน พร้อมข้อมูลหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการต่อไป

34

๖. ข้อเสนอการปฏิรูป (ต่อ)

๔) ความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

หากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนกระทำการด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง มีเจตนาทุจริต ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้มีส่วนได้เสีย จะต้องมีความรับผิดชอบทั้งทางอาญาและทางแพ่ง ตลอดจนถึงอาจถูกตักเตือน พัก หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้ตามกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนด

๕) ค่าตอบแทนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

ในการกำหนดค่าตอบแทนเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ขึ้นอยู่กับประเภทจำนวนคดีล้มละลาย ดังนี้

- ๑) จำนวนคดีล้มละลายที่ไม่มีทรัพย์สิน ซึ่งเป็นจำนวนที่ไม่มีข้อยุ่งยาก ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินให้รวบรวม ไม่มีจำนวนสาขาให้ดำเนินการ ดังนั้น ให้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์เป็นผู้ทรงจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ
- ๒) จำนวนคดีล้มละลายที่มีทรัพย์สิน เป็นจำนวนที่มีขั้นตอนและจำนวนสาขาที่ต้องดำเนินการมากกว่า จำนวนคดีที่ไม่มีทรัพย์สิน และทรัพย์สินที่รวบรวมมาต้องแบ่งชำระหนี้ให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ เงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์จะเป็นผู้ทรงจ่ายจะได้รับคืนเมื่อทำบัญชีส่วนแบ่ง

** อัตราค่าตอบแทน จะกำหนดในกฎกระทรวง/ระเบียบกรมฯ ต่อไป โดยจะทำการศึกษารายละเอียดจำนวนคดีล้มละลาย และแนวทางดำเนินการของต่างประเทศ โดยต้องพิจารณาจากต้นทุนค่าใช้จ่าย กับทรัพย์สินที่สามารถรวบรวมได้ เพื่อกำหนดอัตราค่าตอบแทนในแต่ละช่วงให้มีความเหมาะสม **

๖. ข้อเสนอการปฏิรูป (ต่อ)

๖.๖ วางระบบการกำกับดูแล ติดตามประเมินผล และการกำหนดความรับผิดชอบ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

๑) การควบคุมก่อนเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Control a priori)

กำหนดให้ต้องขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนกับกรมบังคับคดี ซึ่งมีเงื่อนไขว่า ได้ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กรมบังคับคดีได้กำหนดไว้ รวมถึงผ่านการทดสอบการออกใบอนุญาตด้วย ทั้งนี้ ใบอนุญาตมีอายุ ๓ ปี และก่อนต่อใบอนุญาตต้องมีการทดสอบประเมินผล และตรวจสอบคุณสมบัติตลอดจนผลการปฏิบัติงาน และข้อร้องเรียนต่างๆ ก่อนการต่อใบอนุญาตทุกครั้ง

ในการกำกับดูแลและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ให้มีการพัฒนาและจัดทำระบบจัดการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับข้อมูลคดีล้มละลายที่เป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์

๖. ข้อเสนอการปฏิรูป (ต่อ)

๒) การควบคุมหลังจากเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (Control a posteriori) เช่น

- กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ได้แก่ ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียในคดีและการรักษาความลับ เป็นต้น หากฝ่าฝืนจะถูกพิจารณาให้ภาคทัณฑ์ พัก หรือเพิกถอนใบอนุญาต

- กำหนดมาตรการดักเตือน พัก หรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชน

ในกรณีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ประพฤติผิดจรรยาบรรณวิชาชีพเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ / ขาดคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด / ครบอายุตามใบอนุญาตและไม่ขอต่อใบอนุญาตภายในกำหนดเวลา / ไม่ผ่านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานและมีคำสั่งว่ากระทำการไม่สุจริตทำให้กองทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลายเสียหาย หรือทำให้ผู้มีส่วนได้เสียไม่ได้รับความเป็นธรรม / กระทำความผิดทางอาญา

- มีความรับผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา และความรับผิดทางละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่ง ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- กำหนดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานมายังกรมบังคับคดีทุกๆ ๓ เดือน โดยรายงานเป็นเอกสารและรายงานผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้กรมบังคับคดีสามารถตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนได้ นอกจากนี้ ให้ผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบต้องเข้าไปตรวจสอบการทำงานโดยตรงด้วย นอกจากการตรวจสอบจากเอกสารหรือระบบ

ประเด็นปฏิรูป	ระยะเวลาดำเนินการปฏิรูป		
	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓
๑. การพัฒนาศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย (Data Center of Assets of Bankrupted Person)	- วางแผนการสร้างระบบสารสนเทศที่สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ - ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการเชื่อมโยงข้อมูล	- พัฒนาและจัดทำระบบสารสนเทศ - กำหนดงบประมาณและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่	- จัดตั้งศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย - ใช้ระบบสารสนเทศเต็มรูปแบบในการสืบทรัพย์สินของลูกหนี้
๒. การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน	ระยะเวลาเตรียมการ : - กำหนดหลักสูตร และกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าอบรม - กำหนดหลักเกณฑ์การสอบใบอนุญาต การตรวจสอบ - กำหนดหลักเกณฑ์อื่นๆ	- จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน - การดำเนินการจัดฝึกอบรมในระบบนำร่อง (pilot system)	การฝึกอบรมเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนตามหลักสูตรที่กำหนด
๓. การประชาสัมพันธ์แผนการปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จากภาครัฐเป็นภาคเอกชน	ระดมความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	ประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงระบบการบังคับคดีล้มละลายให้ภาคเอกชนดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	

ประเด็นปฏิรูป	ระยะเวลาดำเนินการปฏิรูป		
	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓
๔. การกำหนดแนวทางบริหารจัดการคดีล้มละลายคงค้างก่อนที่จะมีการถ่ายโอนภารกิจ	เร่งรัดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของรัฐดำเนินการในคดีล้มละลายคงค้างเดิมต่อไปจนแล้วเสร็จ		
๕. การแก้ไขพระราชบัญญัติล้มละลายและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง	เสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓	เตรียมการร่างกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดรายละเอียดต่างๆ เช่น - การขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตการเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน - การกำกับควบคุมดูแล และพิจารณาเพิ่ม/ลดจำนวนเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน - การมอบหมายงานคดีและการกำหนดอัตราค่าตอบแทนแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ฯลฯ	การถ่ายโอนสำนวนคดีที่เกิดขึ้นใหม่ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนอย่างเต็มรูปแบบ

๓. กำหนดเวลาปฏิรูป

ประเด็นปฏิรูป	ระยะเวลาดำเนินการปฏิรูป		
	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓
๖. การวางระบบการกำกับดูแล ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชน	การเตรียมระบบสารสนเทศ : - ระบบบันทึกข้อมูลคดี - ระบบการติดตามตรวจสอบผล การดำเนินการของเจ้าพนักงาน พิทักษ์ทรัพย์เอกชน - ระบบป้องกันรักษาความปลอดภัย - ระบบป้องกันรักษาความปลอดภัยข้อมูลทางสารสนเทศ - ระดมความคิดเห็นจาก ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการ วางระบบการกำกับดูแล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน	- การเตรียมอุปกรณ์และสร้างกลไก ในการกำกับดูแลระบบสารสนเทศ - วางระบบการกำกับดูแลเจ้าพนักงาน พิทักษ์ทรัพย์เอกชน - การเตรียมบุคลากรเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ ตรวจสอบระดับภาค (regional regulators) ทั่วประเทศเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน	- ใช้ระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือ หนึ่งในการกำกับดูแล ติดตามการ ปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ ทรัพย์เอกชน - ดำเนินการกำกับดูแลการปฏิบัติงาน ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ตามที่มีกฎหมายให้อำนาจ
หมายเหตุ ในปีที่ ๔ - ๕ ให้ดำเนินการติดตามประเมินผลประสิทธิภาพในการดำเนินงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน			

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- การบังคับคดีล้มละลายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากมีผู้เชี่ยวชาญในการบริหารจัดการหนี้เข้ามาดูแลจัดการการบังคับคดีล้มละลาย อันทำให้ระบบการเฉลี่ยทรัพย์คืนแก่เจ้าหนี้ดีขึ้น อีกทั้งลูกหนี้ได้รับการดูแลให้มีโอกาสปลดภาระหนี้สินและพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายได้เร็วขึ้น
- การบังคับคดีแพ่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่มีอยู่จะมาช่วยปฏิบัติงานในคดีแพ่งและคดีล้มละลายที่มีอยู่ก่อน ซึ่งจะช่วยให้จำนวนคดีแพ่งและคดีล้มละลายสามารถดำเนินการอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น อันจะส่งผลดีต่อการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจในตลาดในภาพรวม
- ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการรวบรวมทรัพย์สิน ซึ่งเป็นการกระตุ้นสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจอีกทางหนึ่ง
- ช่วยส่งเสริมการลงทุนและการประกอบธุรกิจของชาวต่างชาติในประเทศ เนื่องจากประสิทธิภาพในการบังคับคดีล้มละลายจะส่งผลโดยตรงต่อการประเมินระดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business)
- เป็นการสร้างโอกาสในการประกอบธุรกิจให้แก่เอกชนที่มีความเชี่ยวชาญและมีความเป็นมืออาชีพในการทำหน้าที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน อันจะส่งผลให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน และเป็นช่องทางในการจัดเก็บรายได้ให้แก่รัฐเพิ่มขึ้นผ่านรูปแบบของภาษีเงินได้ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนต้องจ่ายให้แก่รัฐ

ขอขอบคุณ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน